

B B TÜRKİYE BAROLAR BİRLİĞİ

**XVIII. GENEL KURUL
11-12. MAYIS 1985 BURSA**

**B A Ş K A N L I K R A P O R U
YÖNETİM KURULU ÇALIŞMA RAPORU**

İ Ç İ N D E K İ L E R

<u>BÖLÜM.</u>	<u>K O N U</u>	<u>Sahife No</u>
A	BAŞKANLIK RAPORU	1-10
B	YÖNETİM KURULU ÇALIŞMA RAPORU	
	-GİRİŞ	
I.	<u>GENEL KONULAR</u>	
	1-ÇALIŞMA DÖNEMİNİN ÖZELLİĞİ	11-12
	2-BASIN İLE İLİŞKİLER	12-13
	3-BAROLAR VE MESLEKTAŞLARIMIZLA İLİŞKİLER	13-19
	4-PARLEMANTO İLE İLİŞKİLER	19
	5-ADALET BAKANLIĞI VE YARGI KURULUŞLARI İLE İLİŞKİLER	19-20
II.	<u>YASAMA İLE İLGİLİ ÇALIŞMALAR</u>	
	-GENEL OLARAK	21-25
	1-AVUKATLIK KANUNU ÜZERİNDEKİ ÇALIŞMALAR	25-57
	2-ÜST MAHKEMELER KANUNU TASARISI	57-73
	3-YEMİNLİ SERBEST-MALİ MÜŞAVİRLİK KANUN TASARISI	73-77
	4-TÜKETİCİNİN KORUNMASI HAKKINDA KANUN TASARISI	77-81
	5-GÜMRÜK MEVZUATINDA YAPILMASI DÜŞÜNÜLEN DEĞİŞİKLİKLERLE İLGİLİ TÜRKİYE BAROLAR BİRLİĞİNİN GÖRÜŞÜ	81-83
	6-CEZA YASASI İLE İLGİLİ ÇALIŞMALAR	83-85
	7-HUKUK MUHAHEMELERİ USULÜNDE YAPILAN DEĞİŞİKLİKLER	85-87
III.	KATMA DEĞER VERGİSİ KANUNU İLE İLGİLİ SORUNLAR	88-99
IV.	<u>MESLEK SORUNLARI</u>	
	-GENEL OLARAK	100-102
	1-AVUKATLIK YASASI VE ANAYASAYA AYKIRILIK	103-113
	2-ULUSAL VE RESMİ BAYRANLARDA YAPILACAK TÖREN YÖNETMELİĞİNİN İPTALI	113-119
	3-YARGIÇILIKTA ÇOK KÖTÜ SİCİL ALAN KİMSELERİN AVUKATLIĞA KABULÜ	120-127
	4-DOSYA İNCELEME KONUSUNDA ADALET BAKANLIĞININ YANLIŞ DEĞERLENDİR-MESİ	127-129

5-YABANCI UYRUKLUJILARDAN ÜCRETLERİN TÜRK PARASI İLE ALINABİLMESİ	130-132
6-İŞYERİ AÇMA İZİNİ HARCININ MESLEK- TAŞLARIMIZA UYGULANMASI	133-136
7-MESLEKTAŞLARIMIZIN BAŞVURULARI	137-139
8-AVUKATLIK ASGARİ ÜCRET TARİFESİ	140

V.

DIŞ İLİŞKİLER

1-AVRUPA KONSEYİ BURS PROGRAMI	141
2-ORLY DAVASI	141-142
3-BULGARİSTAN'DA YAŞAYAN TÜRKLERE YAPILAN HUKUK VE İNSANLIK DIŞI UYGULAMALAR	142-148

VI.

BİRLİĞİN İÇ ÇALIŞMALARI

1-YÖNETİM KURULU TOPLANTI VE ÇALIŞMALARI	149
2-TOPLU SÖZLEŞME	149-150
3-SEKRETERYA ÇALIŞMALARI	150-151
4-BAROLARLA İLGİLİ TANITMA VE DUYURU ÇALIŞMALARI	152
5-TÜRKİYE BAROLAR BİRLİĞİNİN AKÇELİ DURUMU	153-155
6-HİZMET BİNASI	156
7-DİSİPLİN KURULU ÇALIŞMALARI	157

VII.

İLKE KARARLARI

-SONUÇ	158-159
	160

TÜRKİYE BAROLAR BİRLİĞİ XVIII.OLAĞAN GENEL KURUL
G Ü N D E M İ

Toplantı Tarihi:11-12 Mayıs 1985
Toplantı Saati :10.00
Toplantı Yeri :GRANT Yazıcı
Otelı Bursa

I.GÜN (11.5.1985)

- 1-Yoklama,
- 2-Birlik Başkanının toplantıyı açışı,
- 3-Bir Başkan, Bir Başkan Vekili ve İki Üyeden oluşan Genel Kurul Başkanlık Divanı,
- 4-Saygı duruşu,
- 5-Bursa Barosu Başkanının konuşması,
- 6-Meslekte 40 yıl çalışanlara ve Birlik Organlarında görev yapanlara plaket verilmesi töreni,
- 7-Başkanlık Raporu ve Birlik Yönetim Kurulunun 1984 yılı çalışma Raporu, Blanco, Gelir-Gider ve Gelirlerin Bütçe ile mukayese tablolarının ve Denetleme Kurulu raporunun okunması ve görüşülmesi,
- 8-Geçmiş Dönem çalışmalarından dolayı Birlik Yönetim Kurulunun aklanması,
- 9-Baroların birikmiş olan kesenek borçlarının ödenmesi konusunda Genel Kurulun görüşünün belirlenmesi,
- 10-Ölüm Yardımları konusunda Genel Kurul görüşünün belirlenmesi,
- 11-Ankara dışındaki illerden seçilen üyelere Avukatlık Yasasının 112/2. maddesi uyarınca ödenecek yolluk, ikamet ve diğer zorunlu giderlerin belirlenmesi,
- 12-Gelecek dönem bütçesi ile bütçe yönetmeliğinin görüşülmesi ve kabulü,
- 13-Barolardan alınacak Türkiye Barolar Birliği keseneklerinin saptanması,
- 14-Yerli ve Yabancı Kongrelere gidecek delegelerin seçimi veya bu konuda Yönetim Kuruluna yetki verilmesi,
- 15-Gelecek Olağan Genel Kurul toplantısının zaman ve yerinin saptanması,
- 16-Dilekler,
- 17-Birlik Başkanının kapanış konuşması,

II.GÜN (12.5.1985)

- 18-Türkiye Barolar Birliği Denetleme Kurulu için 3 asıl, 3 yedek üyenin seçilmesi,

B Ö L Ü M - A

B A Ş K A N L I K R A P O R U

Değerli Meslektaşlarım, Seçkin Delege Arkadaşlarım,

Öncelikle Beni her olayda yalnız bırakmayan ve aydınlatıcı kararları ile yönlendiren Yönetim Kurulu Üyesi Sayın Meslektaşlarıma şükranlarımı arz etmeyi görev bilmekteyim. Yönetim Kurulu Üyesi arkadaşlarım büyük bir özveri ve gerekli duyarlılık içinde, hiçbir duraksama göstermeden, savunma mesleğinin güçlenmesi, Baroların bağımsızlığı ve dayanışması yönünde çalışmayı onurlu bir görev bilmişlerdir.

Çalışma dönemimiz bu kez 19 Şubat 1984 gününden 11. Mayıs 1985 gününe kadar Yasa gereği 15 aylık uzun bir dönemi kapsamaktadır. Dönem demokratik yaşama geçiş aşamasına raslamasına karşılık, zor koşullar içinde sürmüştür. Barolarımızın gerek değerli Başkanları gerekse değerli Delegeleri, güçlükler karşısında Bana şevk ve onur veren desteklerini hiç esirgmeden sürdürmüşlerdir. Barolar ve delegelerimizle maddi olanaklarımız ölçüsünde sıkı ve yakın ilişki kurmak için elden gelen çaba gösterilmiştir. 8.1984 tarihinde Barolarımızın Başkanları ve Yetkili kılınan temsilcileri ile yapılan toplantı fevkalade olumlu ve aynı oranda da yararlı olmuştur. Barolarımızın bizi her fırsatta güçlendiren katkıları ve destekleri Türkiye Barolarının; güçlü Barolar Birliği idealinin aydınlık işaretleri olarak ümit, mutluluk ve güven vermiştir.

YARGI ve SAVUNMA

Ülkemizde Adaletten çok adaletsizlik konuşulmaktadır. Adaletsizlikten yakınmalar çoğalmaktadır. Ülkemizdeki yargılamada savunmanın önemi yeri ve yetkileri gerektiği oranda düzenlenmemiştir. Savunma gereken olanaklarla donatılmamıştır. Hukuk ve Ceza alanında savunmanın yetkileri ve önemi konusunda aynı oranda düzenleme eksiklikleri sürmektedir. Adaletsizliğin önlenmesinde en büyük rol savunmanın görevini eksiksiz yapabilmesindedir. İşte bunun için Türkiye Barolar Birliği YARGI SAVUNMA ÜZERİNE KURULUR. iddiasında ve savunma üzerine kurulan bir yargılamanın gerçekleşmesi uğraşındadır.

Ceza Hukuku açısından savunma, sanığın itham karşısında kendisini koruma çarelerinin bütünüdür. Kişinin üzerine atılı suçla ilişkisinin bulunmadığını, eyleminin suç oluşturmadığını, cezasının daha az olması gerektiğini, ileri sürebilmesi için tanınan olanakların tümü olarak düşünülmelidir. Yargılama sonunda verilen kararın gerçeğe uygun, verilen cezanın adaletli olması gerekmektedir. Gerçeği yansıtmayan mahkumiyet kararı da beraat kararı da topluma düzeni ve Devlete güveni sarsar. Suçsuz olan sanığın aklanması, bir adli hataya kurban gitmemesi amaçlanmaktadır. Yargı erki insan onurunun olduğu kadar, Devlet düzeninin de koruyucusudur. Adaletin Devletin temeli olmasının tek sebebi topluma yönelen, tehlikeleri ortadan kaldırıcı niteliğinden kaynaklanmaktadır. Cezalandırma işlevinde toplum ve fert çıkarları arasında bir çatışma görülmektedir. Yargının bu çıkar çatışmaları içinde toplumda huzur ve güveni sağlayacak duyarlı bir denge oluşturması gerekir. Dengenin Devletten yana bozulması otoriter bir Devlet yapısına yol açarken, fertten yana bozulması kargaşa yaratan sonuçlara varır.

Ceza Muhakemeleri Usulü Hukuku bütün Ülkelerde demokratik anlayış ve uygulamalarla yakın ilişki içinde, Anayasalarda yer alan özgürlük anlayışının, etkisi altındadır. Savunma hakkı bütün demokratik Ülkelerde kişinin vazgeçilmez temel haklarından ve bu hakların başında yer alır. İnsan onurunun korunması, insanın en büyük değer olması savunma hakkının kutsal niteliğini oluşturur. Uygarlığın ve demokrasinin gelişmesi ile savunma hakkının gelişmesi arasında sıkı bir ilişki vardır. Ülkelerin demokratik yaşamlarındaki değişimlerden en önce savunma hakkı etkilenmekte ileriye ya da geriye dönük değişikliklere uğramaktadır. Savunma hakkının yasalarda yer alması yeterli değildir. Düşünce, vicdan, söz ve yazı özgürlüğü ile çok sıkı ilişkisi bulunan bu hakkın amacına ulaşması bütün özgürlüklerin en geniş anlamda kullanılabilirliğine bağlıdır. Özgürlükler konusunda tartışma bulunduğu zamanlarda ve yerlerde sanığın eksiksiz savunulması olanaksızdır.

SAVUNMA MESLEĞİ

Savunma hakkının bu derece önemli niteliği, bu hakkın yargı ve hukuk alanında deneyimli ve bilgili kişiler aracılığı ile kullanılmasını gerekli kılar. Ülkemizde sanığın müdafisi tarafından savunulması isteğe bağlıdır. Sanık bizzat kendisini savunabildiği

gibi bir avukatın yardımına da başvurabilmektedir. Savunma hakkının kullanılması meslektaşlarımızın görevini oluşturmaktadır. İnsanın bu derece önemli temel hakkının kullanılması meslektaşlarınıza emanet edilmiştir.

Bu kadar önemli, görevin eksiksiz ve adalete yaraşır şekilde yapılabilmesi, avukatlara, bazı haklar, ayrıcalıklar, dokunulmazlıklar tanınmasını zorunlu kılmaktadır. Bu bir ayrıcalık değil görevin gereğidir.

Suçlama Devletin bütün güç ve olanakları ile görevini yürütürken, savunmanın da bozı yetki ve olanakları olmalıdır. Ancak böylesine yetkilerle donatılmış bir savunma gerçek anlamda işlevini yerine getirebilir.

Ülkemizde savunma yeterli yetkilerle donatılmamış, gerekli güvenliğe ve olanaklara kavuşturulmamıştır. Mevzuatınızda savunmayı engelleyen kurallar varlıklarını sürdürmektedir.

Soruşturma aşaması güvenlik görevlilerince yürütülmektedir. Cumhuriyet savcıları bu aşamada mevcut yasal yetkilerini büyük çapta kullanamamakta, güvenlik görevlilerine Cumhuriyet savcılarının görevleri devredilmişcesine bir uygulama sürüp gitmektedir. Adli kolluk gücü, kurulamamış, soruşturma aşaması icranın yargıya müdahalesi şekli içinde sürmektedir. Sanık bu aşamada savunma ile ilgili hakları kullanmaktan yoksundur. Savunmasız, müdafinin yardımından yoksun, kadere razı bir bekleyiş içindedir. İtham ile savunmanın aynı anda başlaması ilkesinin koruolarından yararlanamayanların suçsuz oldukları halde suçlu çıkmaları gibi ağır bir sonuçla karşılaşmaları olasıdır. Bu kapalı devrede adli hatalara olanak yaratan ağır koşullar oluşmaktadır. Yasa dışı uygulamalar, işkenceye dayalı sorgulama hep bu dönemin olaylarıdır. Hükmün gerçeğe yabancılaşması, adaletin yolunu bulmasındaki güçlükler, yargının, savunmanın hatta savcılığın müdahale imkanı bulamadığı bu sırada ortaya çıkmaktadır.

Yargılama aşamasında da savunmayı kısıtlayan kurallar yürürlüğünü sürdürmektedir. Özellikle savunma sınırının aşılması gibi genel bir düşünceden hareketle savunmanın takdire tabi kılınması büyük bir sakıncadır. Duruşmanın inzibatı ile ilgili kuralların savunma mesleği mensuplarının görevini yapmalarını engelleyecek aşırılıklara varması mümkündür. Asıl hukuka aykırı olan yargıcın savunma üzerindeki keyfi baskı kurabilmesine neden olabilecek kuralların yasalmanızda yer almasıdır. Elbette savunmanın suistimali tavsip edilemez.

Ancak böyle bir suistimalin en büyük zararı savunmaya vereceğini bilmekte ve yaşamaktayız.

Duruşmanın disiplini bakımından yargıca tanınan yetkiler müdafinin hürriyetini engellenmelidir. Avukatlar görevlerini yerine getirmekte bağımsızdırlar. Duruşmanın inzibatı kavranının makul olmayan ölçülerle sağlanması yoluna gidilmesi halinde yargıcın alacağı tedbirlerin savunma özgürlüğünü ortadan kaldıracığı açıktır. Özellikle Askeri Mahkemelerde Başkanın karar dahi almak gereğini duymadan avukatı duruşmadan çıkarabilmesi hiçbir şekilde taysip edilemeyecek ağır ve onur kırıcı bir kuraldır. Kesinlikle Yasadan çıkarılmalıdır.

Savunma alanında Devletle fert arasında ayrıcalık yaratılmakta ve giderek bu ayrıcalıkların daha belirginleştiğini görmekteyiz. İdari davalarda taraf olan makamın dosyaya sunduğu belgelerin gizli olduğunu belirtmesi halinde bu belge ve dosyaların savunma görevlilerine incelettirilmesini gibi yargı karşısında eşitlik ilkesine aykırı kuralların Askeri İdare Mahkemesi Kanununda yer aldıktan sonra Danıştay Kanununa da bir fıkra ile eklenmesi savunma özgürlüğü açısından büyük bir engel iken bu kez benzer kural İdari Yargılama Kanununun 20/4. maddesinde görülmektedir. "Getirtilen veya idarece gönderilen gizli belge ve dosyalar taraf veya vekillerine incelettirilenez" Bu hükme göre insanlar İdari Mahkemeler önünde gizli belgeler ile suçlanabilecek bu belgelere karşı kendisini savunma imkanından mahrum olacaktır. Savunmadan gizlenen bu belgelerin gerçekten gizliliklerinin olup olmadığı davalı taraf olan idarenin keyfine ve takdirine tabidir. Yargı önünde eşitlik anlayışı karşısında böyle bir kuralın ne derece hatalı olduğu açıkça ortadadır.

Avukatlık Ücret Tarifesinde de aynı şekilde vatandaşla kamu kurumları arasında önemli bir ayrıcalık yaratılmıştır. Hatta avukatlık ücret tarifeleri ile meslektaşlarımızın yasaya dayalı icraya başvurma hakları engellenmiş, kayıt ve şartlara tabi kılınmıştır. Avukatlık Ücretinin miktarı bakımından da adaletsizlik söz konusudur. Ücret Tarifesindeki düzenleme yasaya ve hukuka açıkça aykırıdır. İstihlak Yasasında mesleğimizle ilgili çok aşağılayıcı hükümler son değişiklikte aynen korunmuştur.

Bütün bu ayrıcalıklar devam ederken Hukuk Usulünde yapılan son değişikliklerle vatandaş için temyiz müddeti 15 güne indirilmiş,

Devlet kuruluşları için 30 gün olarak bırakılmıştır. Bu kural Devlet gibi kendisini her türlü imkanla savunma olanağına sahip, maddi sorunu söz konusu olmayan kuruluş karşısında daha zayıf ve korunmaya muhtaç tarafın savunma olanaklarına getirilmiş önemli bir ayrıcalıktır.

Savunmanın kısıtlanmasına ilişkin kurallar bunlardan ibaret değildir. Her türlü kuralın dışında uygulamadan doğan kısıtlamalar da söz konusudur. Kısıtlamalardan arınmış bir savunma sisteminin nemleketimizde kurulmasını sağlamak için bütün gücümüzle mücadele etmek zorundayız.

HUKUK DEVLETİ

Hukukun Üstünlüğü kavramının demokratik Ülkelerde kazandığı güç büyük bir gelişmenin müjdecisidir. Gerçek hukuk Devleti hukukun üstünlüğünü kabul eden Devlettir. Hukukun Üstünlüğü ilkesinin Anayasamızca da benimsenmiş olması özlenen hukuk egemenliğinin kurulmasında önemli bir destektir. Devlet te, hukuk da aslında insanlığın mutluluğu içindir. Hukuk Devleti fikri insanlığı çok daha mutlu kılmak fikrinden doğmuştur. İnsan için severek katlanılacak adaletli bir düzen kurmak, sevgi ve sevinçle yaşanan bir dünya yaratmak, hukuk devleti fikrinin çağdaş ve bilimsel niteliği olarak ortaya çıkmaktadır.

Hukuk Devleti kavramı öncelikle yasaların egemenliğini zorunlu kılar. Fertler gibi Devlet te yasa kurallarına uymak zorundadır. Yasaların egemenliği de yeterli değildir. Yasaların Hukukun evrensel ilkelerine, adalet anlayışına, bilimsel gerçeklere ve toplumun gereksinmelerine uygunluğu da zorunludur. Bunun içindir ki Hukuk Devletinde Hukukun Üstünlüğü ilkesi, yasaların egemenliğinden çok daha anlamlı ve yüce bir kavramı seslendirmektedir. Hukukun Üstünlüğü ilkesi, hukuk devletinin sürekli ileriye dönük dinamiğini oluşturmaktadır. Toplum bu itici güç sayesinde, iyiye, doğruya, mutluluğa yönelmektedir. Hukuk Devleti bir yandan tenel hak ve özgürlükleri korurken öte yandan Devlet yapısının sağlam tenelini örnekler.

YARGININ DENETİMİ

Hukuk Devletinde kişinin hakları ile Devletin yetkileri arasındaki dengenin yargı denetimi ile korunması gerekir. Yargı erki toplum yaşamının en büyük güvencesi ve huzur kaynağıdır.

Yasaların Anayasa ve hukuka uygunluğunun denetimi Anayasa yargısının görevini oluşturmaktadır. Anayasal denetim fert için olduğu kadar, iktidarları da Anayasaya aykırı davranmak ithamından koruyan önemli bir güvencedir. Anayasa Mahkemesine başvurma olanaklarının arttırılması, mahkemenin denetim alanının genişletilmesi yasalar yoluyla ortaya çıkan adaletsizliğin giderilmesi açısından büyük yararlar sağlar. Anayasaya aykırı olduğu tartışmasız kuralların hukuk yapısı içinde varlığını sürdürmesi adalet için şansızlıktır. Asıl olan Anayasaya aykırı yasa bulunmasıdır.

İdarenin her türlü eylem ve işleminin yargı denetimi dışında kalması kuralı, Devlet gibi güçlü bir kuruluş karşısında, fert gibi güçsüz bir varlığın haklı çıkabileceği hukuk düzenine inanılmış olmasının sonucudur. Devlet eliyle haksızlık çok daha büyük mutsuzluk nedenidir. Devlet büyük gücünü kullanırken, vatandaşla eşit şartlarda yargı karşısına çıkmaya hazır olmalıdır. İdari Yargının denetim alanını daraltmak, yargının yürütmenin ve yasananın yerine geçtiği iddialarını ileri sürmek bilim dışıdır. Anayasa Mahkemesi bir yasama tasarrufunu, idari mahkemeler bir idari tasarrufu iptal etmişlerse, Yüce mahkemeler yasama erkine de, yürütme erkine de müdahale etmişlerdir. Bunu hukuk Devletinin ve yargı denetiminin doğal bir sonucu saymak gerekir. Aksi halde yargı kuruluşları karar vermek olanağını yitirmiş olurlar.

Çok kez yasama ile yürütme gücü çoğunluğun baskısı altında tek güç haline gelebilmektedir. Böyle zamanlarda güçler ayrılığını, yargı gücünün diğer güçler karşısındaki bağımsızlığı temsil eder. Yargı bağımsızlığı, savunmanın bağımsızlığını ve yargıç güvencesini zorunlu kılar. Bağımsız savunmanın güvenceli yargının bulunmadığı yerde hukuk Devletinden söz edilemez.

1136 sayılı Yasanın 154. maddesinin Anayasa Mahkemesince iptal edilmiş olması çok büyük ve anlamlı bir gelişmedir, Savunmanın bağımsızlığı açısından çok sakıncalı olaylara neden olan düzenlenen Anayasaya aykırılığının yargı kararı ile saptanmasından mutluluk duymaktayız.

Yargıç bağımsızlığı açısından da anayasa ile getirilen yeni sistem tedirginlik kaynağıdır. Yargıç açığının çok arttığını resmî nakanlar ifade ederken uygulamalar açığın daha büyük boyutlara ulaşmasına neden olmaktadır. Yüksek Hakimler ve Savcılar Kurulu Adalet Bakanlığı bünyesi içinde faaliyet gösteren Adalet Bakanlığının

büyük çapta etkin bulunduğu bir kuruluş haline dönüşmüştür. Bu şekli ile yargı bağımsızlığını ve yargıç güvencesini sağlamaktan uzaktır. Yargıçlar rahatsız ve huzursuzdur.

Anayasamızın 140. maddesi Hakim ve Savcıların Özlük işleri mahkenelerin bağımsızlığı ve hakimlik teminatı esaslarına göre kanunla düzenlenir şeklindedir. Hükümetçe çıkarılan kanun gücünde kararnamelerle yargıçların özlük hakları ile oynanmakta, ulufe dağıtılırcasına parasal haklar verilmekte veya geri alınmaktadır. Kanun gücünde kararname bir hükümet tasarrufudur. İsmi ne olursa olsun böyle bir tasarrufla yargıçların özlük işlerinin düzenlenmesi Anayasaya aykırıdır. Üst üste çıkarılan yasa gücünde iki ayrı kararname ile yargıçlar arasında büyük ayırım ve kargaşaya neden olmuştur. Başsavcı yardımcılara verilen % 15 oranındaki zam ikinci kararnamede geri alınmış kazanılmış haklar ihlal edilmiştir. Yargıtay üyeleri arasında giderilemeyecek ayrıcalıklar ortaya çıkmıştır. Yargı organları büyük huzursuzluk içindedir. Asıl önemli olan bu yanlışlıklara yüce yargı organlarından hiçbir tepkinin gelmemesidir. Yüksek yargı organları arasında son zamanlarda ortaya çıkan çekişmelerde bu huzursuzluğun önemli katkıları bulunduğu gözlenmektedir.

YASAL DÜZENLEMELER

Türk Hukuk Mevzuatı çok hızlı bir şekilde değişikliğe uğramaktadır. Yapılan değişikliklerin gereken özen içinde gerçekleştirilmesi ileri sürülemez.

Yasal düzenlemeler kapalı bir sistemle, ilgililerin, kurum ve kuruluşların fikri alınmadan alelacele gerçekleştirilmektedir. Yürürlüğe konulan pek çok kural anlaşılanaayacak kadar kapalı, anaçlanan sonuca varmaktan uzak, çelişkilerle doludur. Örneğin: İmar Affı Yasası adıyla çıkarılan yasa iki kez değiştirilmiş olmasına karşılık hala anacı gerçekleştirilememiştir. Karışık, hukuk sistemimize yabancı olduğu gibi özel mülkiyet açısından pek çok taşınmaz elatmanın önlenmesi davalarını çıkmaza sokmuştur.

Dağınık, karışık, mevzuatımız sık sık yapılan değişikliklerle içinden çıkılmaz hale gelmektedir. Yasaların özenle gerçekleştirilmesi zorunludur. Yasal düzenlemelerde yanlışlıkların düzeltilmesi haksızlıkları giderememektedir. Toplum yaşamında bir süre yürürlükte kalan haksız kurallar yeni statüler düzenlemiş, haklar yaratmış, hakları ortadan kaldırmıştır.

Yasal düzenlemeler ve yasa değişiklikleri çoğu kez kanun gücünde kararnameler ile gerçekleştirilmektedir. Uygulama toplumu, hatta yasama organını emrivakilerle karşı karşıya bırakmaktadır. Kanun gücünde kararname çıkarma yetkisinin çok özenli, amacına uygun, ivedilikle halli gerekli istisnai konularda kullanılması ve hiçbir zaman sınırının aşılmasını gereklidir.

AKÇELİ GÜÇLÜK

Türkiye Barolar Birliğinin parasal sıkıntısı sürmektedir. Maalesef bazı Barolarımız Türkiye Barolar Birliği adına topladıkları aidatları kendi gereksinimleri için sarfetmekte biriken borçlarını ödemek gayreti içinde olmamaktadırlar. Bu tutum borçlarını büyük bir titizlikle ödeyen Barolarımız açısından ayrıca üzerinde durulması gerekli bir sorun olmuştur. Geçen dönem borçlarını ödemeyi alışkanlık haline getiren Barolarımız bu alışkanlıklarını ve temerrütlerini sürdürürken, borçlarını ödeyen barolarımız daha büyük özveri ile borçlarını ödeme çabasını sürdürmüşlerdir. Biriken çok yüksek miktardaki borçların tahsili mümkün olamamaktadır. Yüce kurullunuz artık bu soruna çare bulmalı ve Yönetim Kuruluna borçların tahsili konusunda aydınlatıcı bir kararla yol göstermelidir. Türkiye Barolar Birliği son zamanların çok zor koşullarında, parasızlık ve her türlü inkansızlık içinde mesleğinizin ağırlaşan sorunlarını çözmeye çalışmaktadır.

Ölüm yardımlarının yapılamaması büyük ızdırıp kaynağıdır. Hak sahiplerine, meslektaşlarımızın Türkiye Barolar Birliği Genel Kurul kararına dayalı olarak yaptıkları çok mütevazı yardım dahi bazı Barolarımızca kendi gereksinimleri için sarfedilmektedir. Bu paralar ile Türkiye Barolar Birliğinin ve Barolarımızın hiçbir ilgisi yoktur. Ödeneler meslektaşlarımız tarafından ölen avukatların hak sahiplerine yapılmaktadır. Barolar bu paraları hak sahiplerine iletmek üzere Türkiye Barolar Birliğine göndermektedirler. Ayrıca ölüm yardımları için Baroların gönderdikleri para bu paraları ödenenekte ısrar eden barolarınıza yapılmakta, borçlarını ödeneyen Barolar bu fondan para almaktadır. Sonuç olarak; meslektaşlarımızın vefat eden avukatlar için ödedikleri paralar hak sahiplerine intikal etmeyerek alacaklılar zor ve üzücü şartlar içinde kalmaktadırlar. Gerçekten bu yardıma muhtaç hak sahipleri vardır. Artık bu sorun Genel Kurulca kesin bir sonuca bağlanmalıdır. Ölüm yardımı

Sorunu meslektaşlarımız, hak sahipleri, Türkiye Barolar Birliği ve Barolar açısından onur kırıcı bir aşanaya ulaştırır.

BAROLARIN BAĞIMSIZLIĞI

Barolar meslek kuruluşlarının en eskisi, demokratik hak ve özgürlüklerle çok büyük ilişki içinde olanıdır. Barolarımızın Ülkemizde meslek disipliniyi sağlama, meslek ahlakını yerleştirme, meslektaşlarımızın hak ve yararlarını koruma açısından azımsanamayacak katkıları vardır. Demokratik Devlet yapısının onurlu kuruluşu Baroların her türlü dış etkiden uzak bulunması zorunludur.

Yasanızda yer alan Adalet Bakanlığına tanınan yetkiler yanlış ve maksatlı olarak meslek yararı dışında kullanılabilir.

Baro ve Türkiye Barolar Birliği organlarının kararları birçok konuda Adalet Bakanlığının onayı ile tekemmül etmektedir. Bakanlığın onana yetkisi 3003 sayılı Yasa ile daha da genişletilmiş ve Adalet Bakanlığı kararlarına uyulması hali, Baroların ve Türkiye Barolar Birliğinin organlarının feshi için sebep sayılmıştır.

Bir yandan Barolar bir meslek kuruluşu olarak korunurken diğer yandan Adalet Bakanlığının mutlak denetimi altına alınmaktadır. Bu şekilde bir kuruluş savunmanın gereksinme duyduğu serbesti içinde olamayacağı gibi, savunma mesleğinin çok çetin, zaman zaman Bakanlığın görüşleri ile de zıtlaşan sorunlarını çözemez. Bağımlılık Baroların işlevine aykırıdır. Bağımlı bir Baro Adalet Bakanlığı içinde kurulacak bir müdürlükten farksız yapıdadır. Bağımsız yargı bağımsız Baroların varlığını zorunlu kılar.

Avukatlık Kanunu çalışmaları başlamış ve sürmektedir. Adalet Bakanlığı Baroların ve meslektaşlarımızın çok doğal haklarını tanımakta oldukça kışkırtıcı bir tutum içindedir. Mevcut yetkilerinin kaybindan tedirgin görünmektedir.

Ülkemizde demokratik yaşam henüz gereken işlerliğe kavuşmamıştır. Avukatlık Kanunu çok yeni tepkisel nitelikte düzenlemelerle birkaç kez değiştirilmiştir. Devlet Başkanının yasayı veto edişi ayrı bir önem taşımaktadır. Böyle bir zamanda Türk Demokrasisinin, Hukuk Devletinin, önenli kuruluşlarından olan Baroların gereksinme duydukları yasanın gerçekleşmesi olanağı oldukça zayıf bir ihtimal olarak görünmektedir.

Avukatlık Kanunu çalışmalarına Türkiye Barolar Birliği adına katılan meslektaşlarımız olabildiğince aksayan kuralları düzeltmek ve yeni olanaklar sağlamak için çalışmaktadır.

Başkanlık raporunda satırbaşları ile değindiğimiz önemli konular Yönetim Kurulu raporunda ayrıntılı biçimde takdirlerinize sunulmuştur. Yasa gereğince Yönetim Kurulu raporundan ayrı sunulması gereken Başkanlık raporunu Türkiye Barolar Birliğinin seçkin delegesi değerli meslektaşlarımın, Beni daima aydınlatan görüşlerine sunarım.

Saygılarımla,

Türkiye Barolar Birliği
Başkanı
Avukat Teoman EVREN

B Ö L Ü M - B

YÖNETİM KURULU ÇALIŞMA RAPORU

G İ R İ Ş

79 sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin geçici 79.maddesinin "seçimler, Türkiye Barolar Birliğinin delegeleri hakkında 1984 yılı Mayıs ayında yapılmış sayılı ve kanuni süreleri buna göre hesaplanır" hükmüne göre XVII. Genel Kurulumuz 18-19 Şubat tarihlerinde Ankara'da yapılmış ve seçilen Yönetim Kurulumuz oluşarak göreve başlamış bulunmaktadır.

Yukarıya aynen aldığımız kurala uyarak XVII. Olağan Genel Kurulun 11-12 Mayıs 1985 tarihlerinde Bursa'da yapılmasına karar vermiştir. Genel Kurulun Bursa'da yapılması için yaptığı çağrıdan dolayı Bursa Barosuna şükranlarımızı sunmayı görev bilmekteyiz.

G E N E L K O N U L A R

1-ÇALIŞMA DÖNEMİNİN ÖZELLİĞİ

Çalışma dönemimiz Ülkemizin demokratik yaşama geçiş aşamasına raslanmaktadır. Ancak demokratik işlerliklerden yeterince yararlanılmamaktadır. Özellikle kural tasarrufların oldukça hızlı, birdenbire hazırlandığı görülmektedir. Demokratik tartışma, etkileşim ve katılım ortamı demokrasinin en güzel yanı ve yanlışıklara ortadan kaldırııcı özelliğidir. Çalışma döneminizde yasa, yasa gücünde kararname, tüzük, yönetmelik gibi pek çok kural tasarruf yürürlüğe girmiş ve pek çok yasama tasarrufunun ise hazırlandığı anlaşılmaktadır. Yürürlüğe konulan ve hazırlanmakta olan tasarruflar içinde yargı ve savunma ile ilgili olan yasalar da bulunmaktadır. Yasalar, özenle hazırlanmalı, gereksinmeleri karşılamalı, toplumda düzen ve huzur sağlamalıdır. Bunun için serbest ve demokratik tartışma ortamında oluşmalıdır. Demokrasinin en büyük fazileti açıklıktır. Gizlilik içinde hazırlanan yasal tasarrufların hatalarla dolu olduğu, amaca ulaşmadığı, bu nedenle sık sık değiştirildiği gözlenmektedir. Yasaların kalıcı nitelikte olmayışı, hatalı bulunuşu hukukun güven ortamını sarsmaktadır.

Türkiye Barolar Birliği bilgisine başvuru her konuda gereken hukuki yardımı derhal yapmaktadır. Bilgisi dışında hazırlanan tasarılar hakkında da haberdar olunduğu anda gerekli uyarı görevini yapmağa çaba harcamaktadır. Çalışma döneminizde pek çok tasarrının elde edilmesi sağlanmış ve vakit geçirilmeden de gerekli uyarılarda bulunulmuştur.

2-BASIN İLE İLİŞKİLER

Basın kamuyu aydınlatma ve yönetimi uyarma gibi önemli görevleri olan demokratik bir iletişim ve etkileşim aracıdır. Demokratik yaşamın temel taşlarından birisi basın özgürlüğüdür. Demokratik katılımın işlerliği basın aracılığı ile sağlanır. Türkiye Barolar Birliği demokratik yaşama geçiş aşamasında basınla yakın ilişki içinde olmak gereğine inanmaktadır. Kamu oyu Ülkemizin saygın hukuk kuruluşu Türkiye Barolarının görüş ve düşüncelerini yakından izlemek gereksinimini duymaktadır.

Türkiye Barolar Birliğinin görüş ve düşünceleri kamu oyunun ilgisine paralel olarak basın yayın organlarınınca da aranılır olmuştur. Gözlemleriniz odur ki Ülkemizde hukuk sorunları önemine uygun ağırlık kazanmaya başlamıştır. Demokrasimizin büyük güvencesi ve dinamizmi halkımızın hukuka saygısından, özgürlükler konusundaki duyarlılığından kaynaklanmaktadır. Bir hukuk kuruluşunun Devletin şekillenmesine ve yönetilmesine yakın ilgi duyması mesleki görev ve yurtseverlik borcudur. Önemli olan günlük politikaya kapılmadan siyasi bir örgüt üyesi olmadan yurt ve meslek sorunları ile ilgili düşüncelerin yüreklilikle söylenmesidir.

1136 sayılı Yasanın 110/6. maddesi Türkiye Barolar Birliğine "Kanunların menleket ihtiyaçlarına uygun olarak gelişmesi ve yürütülmesi yolunda dileklerde, yayınlarda bulunmak, gerekirse ön tasarı hazırlamak" görevini vermektedir.

Birliğimiz bu bilincin içinde gereken aydınlatma ve uyarı görevini her fırsatta yapmak gayreti içinde olmuştur.

Haber Ajansları ve basınımızın değerli organları ile çok yakın ilişki kurulmuştur. Basın mensupları ile kurulan yakınlıklar senerelerini vermektedir. Türkiye Barolar Birliğinin sesi sadece aranılır olmakla kalmamış giderek duyulur hale gelmiştir. Basınla ilişkilerin olumlu gelişmesi sonucu örgütümüzün etkinliği açısından önemli sonuçlara ulaşılmıştır.

Dönemin özelliği nedeni ile ortaya çıkan engeller aşılmaya çalışılmaktadır. Türkiye Barolar Birliğinin meslek ve hukuk yönünden açıkladığı görüşlerin bütün meslektaşlarımızca benimsenmesi çalışmalarınızda en büyük destek olmaktadır.

3-BAROLAR VE MESLEKTAŞLARIMIZLA İLİŞKİLER

Türkiye Barolar Birliğinin büyük eksikliği meslektaşlarımızla ilgisinin gerektiği kadar güçlü olmamasındadır. Meslektaşlarımız barolara kayıtlıdır. Birlikle avukatlar arasında yasal bağlar mevzuatımızda yer almamıştır. Ayrıca Türkiye Barolar Birliğinin içinde bulunduğu akçeli güçlük özlediğimiz oranda ilişkinin kurulmasına ciddi engel oluşturmaktadır. Bütün bu olumsuz koşullara rağmen yönetin kurulumuz meslektaşlarımızla ilişkinin güçlendirilmesine önem vermektedir. Barolar ve meslektaşlarımız ile bütünleşecek Türkiye Barolar Birliğinin saygın bir güç oluşturacağı, hukukumuza ve mesleğinizin sorunlarına yararlı katkılar sağlayacağı inancındadır. Mütevazi olanaklarımız içinde meslektaşlarımızla bütünleşme açısından her fırsattan yararlanmaya çalışılmıştır. Genel Kurulumuzu oluşturan Sayın Delegelerin; Barolar çevresinde birlik ile avukatlar arasında köprü olabilecekleri düşüncesi ile bütün genelgeler, basın bildirimleri, ve önemli açıklamalar kendilerine gönderilmiştir. Örgütümüzün sesini duyuracak bir basın organından yoksun bulunmasının sakıncaları bir miktar giderilmek istenmiştir. Ayrıca Birliğimizle ilgili bütün haberler Ankara Barosu Dergisine verilmiş ve bu dergi Sayın delegelere düzenli olarak gönderilmiştir. Türkiye Barolar Birliği maddi açıdan güçlendikçe dayanışma ve etkileşim özlenen düzeye ulaşacaktır. Barolarda biriken büyük miktardaki alacaklarımızın ödenmesi ve hizmet binasının sağlayacağı gelirler hepimize kıvanç verecek etkinlik ve dayanışma içinde olunlu katkılar sağlayacaktır.

Türkiye Barolar Birliğinin 15.kuruluş yıldönümü nedeni ile Baro Başkanları ve yetkili kılacakları temsilciler Ankara'da toplantıya çağırılmıştır. Adli tatil raslanmasına rağmen toplantı uzun zamandır görülmedik ilgi ile karşılanmıştır. 21 Baromuzun Başkan veya temsilcileri bu toplantıya katılmışlar ve gerçekten Yönetim Kurulumuza güç ve onur vermişlerdir.

Toplantıda Adalet Bakanlığına sunulacak, Avukatlık Kanunu ile ilgili görüşler hep birlikte tartışılmış, Barolarımızın görüşleri alınmış, edinilen bilgilerin ışığında Türkiye Barolar Birliğinin ortak önerisi oluşturulmuştur.

Bir gün önce yapılan Basın Toplantısında ileri sürdüğümüz görüşler kuruluş yıldönümü günü gazetelerde yer almıştır. Aynı gün Türk Devletinin ve Modern Hukukumuzun kurucusu Yüce Atatürk'ün kabri ziyaret edilerek saygı duruşunda bulunulmuştur.

8 Ağustos 1984 günü yapılan Basın Toplantısı için hazırlanan **metin** bilgilerinize sunulmaktadır.

TÜRKİYE BAROLAR BİRLİĞİ BAŞKANI'NIN

BASIN TOPLANTISI METNİ

BAROLAR BİRLİĞİNİN KURULUŞU

Bugün Türkiye Barolar Birliğinin 15. Kuruluş Yıldönümüdür. 7 Temmuz 1969 günü Yürürlüğe giren 1136 sayılı Avukatlık Kanunu, meslektaşlarımızın sosyal hak ve güvencelere kavuşması, meslek sorunlarının çözümlenmesi konularında getirdiği önemli yeniliklerle birlikte, merkezi bir örgütlenmeyi, Türkiye Barolar Birliğinin kurulmasını öngörmüştür. Türkiye Barolar Birliği bu Yasaya dayanarak 9 Ağustos 1969 tarihinde kurulmuştur. Kuruluş ve gelişme aşanasında emeği geçen Başkan ve Yöneticileri, burada şükranla anmayı kaçınılmaz bir görev bilmekteyiz.

Türkiye Barolar Birliği kurulduğu günden beri Ülkemizin sosyal yaşamında onurlu yerini almış, hukuka, yargıya, savunma mesleğine yararlı katkılarda bulunmuştur. Barolar bütün dünyada meslek örgütlerinin en eskisi, büyük saygınlığa erişeni, vazgeçilmez niteliğe sahip olanıdır. Yargının sav-savunma-karar öğeleri içinde yerini alan, savunma hakkını kullanmakla görevli hukukçuların meslek örgütüdür. Savunmanın, toplum ve Adalet hayatındaki kutsal yeri örgütünüzün sorumluluğunu aynı zamanda görevini oluşturmaktadır. Bu nedenle kamu kurumu niteliğinden öte Barolar ve Türkiye Barolar Birliği Adalet örgütü içinde, bağımsız bir kuruluş olmalıdır.

BAROLARIN VE BAROLAR BİRLİĞİNİN BAĞIMSIZLIĞI

Savunmanın bağımsız olmadığı bir Ülkede yargının bağımsızlığından söz edilemez. Baroları vesayet altında tutmak, savunma hakkının sınırlandırılması düşüncesinden kaynaklanmaktadır. Savunmaya karşı herhangi bir tehdit bu hakkın özü ve amacı ile bağdaşmaz. Haksızlık kadar kişiyi bunaltan yaşama, şevk ve sevinciden uzaklaştıran bir başka neden yoktur. Vatandaşın haksızlığa uğranmasının engellenmesi Devletin görevi, yargının amacıdır. İşte bunun için yargı savunma temeli üzerine kurulmalıdır. Savunma hakkının kullanılmasında kuruluşumuzun gösterdiği duyarlık aslında vatandaşın "kutsal savunma hakkını" kullanma görevinin büyük sorumluluğundan kaynaklanmakta ve Adalete hizmet amacını gütmektedir.

Tehdik altındaki insan avukatına sığınmakta avukatından hayatının, özgürlüğünün kurtarılmasını, yararlarının savunulmasını istemektedir. Bununla da yetinmeyip kuramsal adalet ile çelişen fikirlerinde avukatına görevler düştüğüne inanmaktadır. Savunmaya sığınma bir serbest meslek olan avukatlığın aynı zamanda kamu hizmeti sayılması gerçeğini beraberinde getirmiştir. Serbest mesleğin varlık nedeni insana istediğince yararlı olmaktır. Savunma görevinin serbest meslek olması kişi özgürlüğünün doğal sonucudur. Bütün bunların neticesi olarak serbest savunmanın bağımsızlığı zorunludur.

Kuruluşumuz Adalet Bakanlığının vesayet yetkisinden yakınırken büyük bir geriye gidişle karşılaşmış, Bakanlığa tam bağımlı hale getirilmiştir.

Anayasanın 135. maddesinde yer alan düzenleme demokrasinin vazgeçilmez zorunlu kurumlarından birisi ve başlıcası olan baroların yapısına, işlevine, amacına uygun bulunmamaktadır. 1136 sayılı Avukatlık Yasası Anayasana uygun hale getirilmek için 54 ve 79 sayılı kararnamelerle üst üste iki kez değiştirilmiş, bu kararnamelerin yasaya dönüştürülmesi aşamasında çıkarılan 3003 sayılı Yasa ile yeni değişikliklere uğramıştır. Baroları Adalet Bakanlığının kesin vesayetine bağımlı kılan bu değişiklikler Anayasanın öngördüğü amaçları da aşmıştır.

Baroların verdiği kararlara karşı yapılan itirazlar üzerine Türkiye Barolar Birliğinin verdiği kararlar Adalet Bakanlığının onayına tabidir. Adalet Bakanlığının Baro organlarının işlemleri hakkında onay mercii olarak verdiği kararları Baro organları aynen

yerine getirmekle yükümlüdürler. Disiplin Kurulu kararlarının Adalet Bakanlığınca onaylanmadan yürürlüğe girmesi mümkün değildir. Avukatlar Bakanlığın doğrudan vereceği kararlarla işten yasaklanırlar. Türkiye Barolar Birliğini ve Barolarını temsil etmek üzere Uluslararası kongrelere katılmak Adalet Bakanlığının iznine tabidir. Adalet Bakanlığı Türkiye Barolar Birliğini ve baroları denetlemek hakkına sahiptir. Yönetmelikleri tekemmül ettirmek baroların elinde değildir.

Bağımsızlık konusunda 3003 sayılı Yasa ile değişik 1136 sayılı Avukatlık Yasasının 154. maddesi üzerinde özellikle durmak ve kuralın hukuka aykırılığını vurgulamak zorunlu olmaktadır. Bazı suçların avukatlar tarafından işlendiğinin iddia edilmesi, meslektaşlarınızın işten yasaklanmasını, uzun süren davalar boyunca çalışma hak ve özgürlüğünden yoksun kalmaları sonucunu doğurmaktadır. Yasa cezadan önceki aşanada bir cezalandırma sistemi getirmiştir. Ceza'nın uygulanması için ise sadece isnat kafi görülmüştür. Böyle bir ceza avukatlardan başka hiç kimseye reva görülmemiştir. İnsanların en çok özgürlüğe muhtaç olanı başkalarının savunma hakkını kullanmakla görevli avukatlardır. İşte bu kural; görevi gereği, en çok özgürlüğe sahip olması gereken avukatların tepesinde bir tehdit oluşturmaktadır. Ayrıca işten yasaklama sebebi sayılan suçlar içinde çok hafif, mahkum olunması halinde bile mesleğin icrasına engel teşkil etmeyecek suçlar da vardır. Örneğin TCK.nun 143/3. maddesi sadece para cezasını öngörmektedir. 114. madde 7 gün, 155, 159. maddeler iki ay hapis cezasını müstelzindir. Avukatın bu ithamlardan beraat etmesi bir yana mahkûmiyeti dahi avukatlık mesleğinin icrasına engel teşkil etmemektedir.

ADALET BAKANLIĞININ TUTUMU

Bütün bunlardan ayrı olarak Adalet Bakanlığı söz konusu değişikliklerle elde ettiği yetkileri, kullanırken avukatlık mesleğini aşağılayıcı tutum içindedir. Hakimlik yaptığı sırada fevkalade kötü sicil almış bir kimsenin avukatlığa kabul talebinin reddi karşısında (Hakimlik sıfatını yitirmemiş, bir kimsenin avukat olmasında kanuni bir engel bulunmamaktadır. Aksine bir kabul, avukatlığın hakimlikten daha üstün ve daha onurlu bir meslek olduğu iddiasına yol açar ki, böyle bir iddianın kanuna ve hukuka uygun bulunmadığı,

tartışma götürmeyecek kadar açıktır) şeklinde bir düşünceyi 21.5. 1984 günlü yazısına gerekçe yapmıştır. Böyle bir uslubun Bakanlıkça kullanılmasının değerlendirilmesini takdirlerinize sunarım. Bakanlığın bu yazısını ve baroların avukatlığa kabul etmedikleri bazı yargıçların sicillerini, Türk yargı tarihini incelemek gereğini duyacaklar için bir ibret vesikası olarak sakladığınızı belirtmek isterim.

Türkiye Barolar Birliği; Genel Kurulunda saptadığı "meslek kurallarına" uyulmasını disiplin yaptırımları ile sağlayan tek meslek kuruluşu olmak etkinliğine sahiptir. Savunma mesleğinin, meslek için denetiminin özenle gerçekleştirilmesi amacıyla yansız, objektif, etkili bir çaba içindedir. Bu amaca aykırı düşen dışardan müdahaleleri gereksiz ve zararlı bulduğumuzu açıklamak zorunludur.

YARGILAMANIN HIZLANDIRILMASI

Adaletin geç işlediği bütün vatandaşlarca yakınma konusudur. En yetkili ağızlar bu gerçeği açıkça ifade etmektedirler. Yargılamayı hızlandırmak için yapılan yasal düzenlemeler yarardan çok zarar getirmiş yakınmalar azalmamış çoğalmıştır. Davasını kazananların bile zararlı çıktıkları bir ortam yaşanmaktadır. Yeni bazı düzenlemelerle hızlı yargılamanın sağlandığı haberleri alınmaktadır. Bu çalışmaların Türkiye Barolar Birliğinin bilgisi dışında ve görüşleri alınmadan oluşturulması önemli bir yanlıştır. Davaların kısa sürede sonuçlanmasını, en çok isteyen, gecikmeden en büyük zararı gören avukatların ve onların meslek örgütlerinin bu çalışmalardan haberdar edilmeyişini kaygı ile karşılanmaktayız. Türkiye Barolar Birliği yargıyı hızlandırma çalışmalarına yararlı katkılarda bulunmağa hazırdır. Senelerdir süregelen deneyimleri ve bu uğurdaki çalışmalarını ile konuya önemli çözümler getireceğine inanmaktadır.

BAZI YARGI SORUNLARI

Ankara Türkiye'nin başkenti olarak bütün Ülkedeki çekişmelerde önemli bir merkezdir. Merkez ilçe lağvedilmiştir. Ankara Adliyesi Merkez İlçenin sınırları içindedir. Davalarda yetkili mahkeme konusu hala çözümlenmemiştir. Bugün için Anafartalardaki ceza mahkemelerinin bulunduğu adliye binasının mülkeyeti ile ilgili bir ihtilafta davaya Altındağda bakılması gerekmektedir. Açılmış

davalar bile bu nedenle senelerdir görülmekte oldukları mahkemelerden başka mahkemelere gitmektedirler. Aynı şekilde Türkiye'de kısa zamanda üç kez idari ve dolayısıyla yargısal bağıllığı değişmiş yerleşin bölgeleri vardır. İlçelerin ağır ceza mahkemelerine ve Adalet Komisyonlarına bağıllıklarında yanlışlar bulunmaktadır. Aynı İl içinde çok yakın yerlerde ağır ceza mahkemeleri bulunduğu halde başka illerin ağır ceza mahkemesine bağıllıklar sürmektedir.

Ankaradaki bütün mahkemeleri içine alacak şekilde planlanan 1984 yılında bitirilmesi öngörülen Adliye Sarayı inşaatı maalesef ihtilaf konusu olmuş ve mahkemeye intikal etmiştir. Daha yıllarca, ihtilafın halline değin, süreceği benzenektedir.

Hukuk alanında ciddi bir tehlike ile karşı karşıya bulunmaktayız. Yasaların çok sık değiştirilmesi, bir yasa ile birçok yasanın değiştirilmesi, özensiz hazırlanan yasaların derhal değiştirilmesi gibi olaylar yaşanmaktadır. Bir yasanın yürürlükte olup olmadığını, değiştirilip değiştirilmediğini, hukukçuların bile bilmesi olanaksız hal almıştır. Bu kadar fazla yasa arasında adaletin yolunu şaşırması olanaksızdır.

Yargıç açığı büyümektedir. 1014 yargıç 567 savcı kadrosunun açık bulunduğu ifade edilmektedir. Son iki yılda 714 hakim ve savcı görevden ayrılmıştır. Yargıçlarımızın ücretlerinin az olduğu açıktır. Ancak sorun salt parasal değildir. Sorunun parasal düzeye indirilmesi büyük sakıncalar taşımaktadır. Aslında yargıçlığın onursal doyumu sağlayan niteliklerinde ortaya çıkan aksaklıklar meslekten ayrılmaları hızlandırmıştır. Üst mahkemede görev yapan yargıçlarımızın son günlerdeki düzenlemelerle ücretlerinde meydana gelen farklılık önemli bir çekişme ve huzursuzluk nedeni olmuştur.

Üzüntü ile ifade etmek zorundayız ki avukatlık her geçen gün daha da zorlaşan bir meslek olmaktadır. Gülçlüklerden bir kısmı yasalardan kaynaklanmaktadır. Savunma hakkını kısıtlayan birçok kural yürürlüğünü sürdürmekte ve bunların üstüne yeni yasal zorluklar eklenmektedir. Avukatın suç ve suçlu ile özdeşleştirilmesi önemli bir yanlıştır. Suça ve suçluya duyulan düşmanlık çağ dışı bir anlayışla avukata da yönelmektedir. Burada bütün sorunlara ve olumsuz koşullara karşın kimsenin savunmasız kalmaması için meslektaşlarımızın gösterdikleri özveriden kıvanç duyduğumuzu belirtmek isterim.

Demokratik bir Ülkede savunmanın yeri temel kurulların yanındadır. Bu anlayış içe sindirilmedikçe adaletten, demokrasiden ve hukukun üstünlüğünden bahsedilmesi oldukça güçtür. 15.kuruluş yıldönümümüzde meslek topluluğumuz ve meslek örgütlerimizin bu bilinçlenmenin içinde olduğunu görmek en büyük gururumuz olmaktadır.

4-PARLEMENTO İLE İLİŞKİLER

Türkiye Büyük Millet Meclisi üyesi Sayın meslektaşlarımızla ilişki kurulmasına çalışılmıştır. Memnuniyetle ifade etmek isterim ki meslektaşlarımız . kuruluşumuzun birer mensubu olduklarının bilinci içinde Birliğimizle yakınlık kurmuşlardır. Birçok konuda işbirliği içinde davranışlarından önemli yararlar sağlanmıştır. Türkiye Barolar Birliği Sayın Milletvekili meslektaşlarımızın her isteklerinde gerekli yardımda bulunmuştur. Adalet Bakanlığı Bütçesi üzerinde yapılan konuşmalarda, hukuki tartışmalarda büyük çapta Birliğinizin açıkladığı görüşler yer almış ve konuşma metinlerini Birliğimize ileten meslektaşlarımız olmuştur. Meslektaşlarımızın parti farkı gözetmeden Birliğimize karşı takındıkları tutum olumlu sonuçlar vermiştir. Yasama tasarrufları konusundaki açıklamalarımızda bu konuya ayrıntılı olarak değinilecektir.

Halkçı Partinin çağrınıza uyarak Avukatlık Kanununun iptali için Anayasa Mahkemesine açtığı dava ve varılan sonuç için burada büyük sevincinizi ifade etmeyi belirtmekten onur duymaktayız.

5-ADALET BAKANLIĞI VE YARGI KURULUŞLARI İLE İLİŞKİLER

Adli, Askeri, İdari Yüksek Mahkemelerimizin Ba kan ve Üyeleri ile Anayasa Mahkemesi Başkan ve Üyeleri, Adalet Bakanımız Birliğimizi ziyaret etmişlerdir. Kendileri ile Hukukun, yargının, mesleğimizin önemli sorunları üzerinde görüşmeler yapılmıştır. Adalet Bakanlığı ve Yüksek Yargı kuruluşlarımızla yakın ve iyi ilişkiler içinde olmağa özen gösterilmiştir. Adalet Bakanlığı Hukuk İşleri Genel Müdürlüğü ile ortaya çıkan çok yanlış bir tartışma nedeni Sayın Bakanın ve Adalet Bakanlığı Müsteşarının anlayışlı yaklaşımları ile daha olumsuz boyutlara varmadan önlenebilmiştir. Hukuk İşleri Genel Müdürünün değişmiş olması ilişkileri gereken saygınlık düzeyine getirmiştir.

Adli Yılın açılış töreni yasa gereği Yargıtayca düzenlenmektedir. Türkiye Barolar Birliğinin törende konuşma yapması teamül haline gelmişken seçim yasakları nedeni ile bir önceki sene düzenlenen tören için verilen izinde yalnız Yargıtay Başkanının konuşma yapacağı belirtildiğinden Türkiye Barolar Birliği Başkanı konuşma yapamamıştır. Bu yılki tören öncesi eski uygulananın sürüp sürmeyeceği kuşkusuz belirmiştir. O günlerde Yargıtay Başkan vekili olan ve sonra Başkan seçilen Sayın Nihat Renda ile görüşülmüş, büyük bir anlayış içinde Baroların bu güne kadar bütün söylediklerinin Yargıtayın yücelmesi yönünde olduğunu ifade ederek bu geleneğin aynen sürmesi gerektiğini büyük bir anlayışla beyan edilmiştir. Türkiye Barolar Birliği Başkanı 10 Eylül 1984 günü yapılan Adli Yılın açılış töreninde bir yıllık aradan sonra konuşmasını yapmış. Konuşma metni Yargıtay Dergisinde aynen neşredilmiştir. Yargıtayın, savunmanın sorunlarına değinen konuşma Barolarımızın yayınladığı dergilerde tam metin yer aldığı gibi, basın, radyo ve televizyonda da kısım kısım neşredilmiştir.

B Ü L Ü M-II

YASAMA İLE İLGİLİ ÇALIŞMALAR

GENEL OLARAK

Yasama işlevi hukukun kaynaklarının yaratılması gibi en önemli aşamayı oluşturur. Konulan kuralların hukuka, Anayasaya uygun olması gerektiği gibi, gereksinimleri karşılanması ve hukukun üstünlüğünü gerçekleştirmesi gerekir. İşte bu derece önemli bir görev tümüyle demokratik oluşum içinde gerçekleşmelidir. Türkiye Barolar Birliğinin bir hukuk kuruluşu olarak kuralların saptanmasında mesleki görevi ve hatta sorumluluğu bulunmaktadır. Avukatlık Kanunu da doğrudan örgütünüze görev yüklemiştir.

22 Eylül 1984 günlü 18523 sayılı Resmi Gazetede:

"Temel Kanunlarda Çalışmalar yapmak üzere kurulacak komisyonların kuruluş ve çalışma usulüne ait yönetmelik" yayınlanmıştır. Bu yönetmelik de Barolar Birliğini Temel Kanunların hazırlanmasında ve değiştirilmesinde görevli kılmaktadır. Önemli nedeni ile sözkonusu yönetmeliği aynen bilgilerinize sunmaktayız.

Temel Kanunlarda Çalışmalar yapmak üzere
Kurulacak Komisyonların Kuruluş ve Çalışma
Usullerine ilişkin Yönetmelik

BİRİNCİ BÖLÜM
UMUMİ HÜKÜMLER

Kapsan

Madde 1-Bu Yönetmelik, temel kanunlar üzerinde gerekli değişiklik çalışmalarını yapmak üzere oluşturulacak komisyonların kuruluş ve çalışma usulleri ile mali hükümlere ilişkin hususları kapsar.

Yasal dayanak

Madde 2-Bu yönetmelik, 29.3.1984 tarih ve 2992 sayılı "Adalet Bakanlığının Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun Hükmünde Kararnamenin Değiştirilerek Kabulü Hakkında Kanun"un 34. maddesine dayanılarak düzenlenmiştir.

Kuruluş

Madde 3-Temel kanunlar üzerinde çalışmalar yapmak üzere kurulacak komisyonlar, Adalet Bakanlığı, Yargıtay, Danıştay, Üniversitelerin Hukuk Fakülteleri, Türkiye Barolar Birliği, gerektiğinde diğer ilgili kuruluşların temsilcileriyle uzmanlardan oluşur.

Komisyonlara katılacak temsilci, üye ve uzmanlar Adalet Bakanlığınca belirlenir.

Komisyonlar başkanlarını kendi üyeleri arasından seçerler.

Komisyonlar Adalet Bakanlığına bağlı olarak görev yaparlar ve sekreteryaya hizmetleri Adalet Bakanlığınca yürütülür.

İKİNCİ BÖLÜM ÇALIŞMA USULLERİ

Hizmet süresi

Madde 4-Komisyonların hizmet süresi Adalet Bakanlığınca belirlenir.

Çalışma Usulleri

Madde 5-Komisyon, üye tam sayısının çoğunluğu ile toplanır. ve mevcudun çoğunluğu ile karar verir. Oylarda eşitlik halinde Başkanın bulunduğu tarafın oyları geçerli sayılır.

Komisyon gerektiğinde, üç veya beş kişiden oluşacak alt komisyonlara ayrılmak suretiyle çalışmalarını sürdürebilir.

Alt komisyonlar, kararlarını çoğunlukla verirler.

Komisyon, alt komisyonların aldığı kararlar ile bağlı olmayıp madde metinlerini bizzat tesbit eder ve uygun gördüğünde madde gerekçelerinin yazılmasını alt komisyonlardan isteyebilir.

Komisyon ve alt komisyonların çalışmaları gizli olarak yapılır.

Çalışma Günleri ve saatleri

Madde 6-Komisyon ve alt komisyonlar, üyelerinin iş durumlarını da gözönünde bulundurarak çalışmalarını tercihan hafta sonlarına getirmek suretiyle yaparlar.

Çalışma gün ve saatleri komisyonlar tarafından tesbit edilir.
Komisyonu temsil ve beyanat verme

Madde 7-Komisyonu temsil etmek, yazışmaları yürütmek, gerektiğinde çalışmalar hakkında komisyonu temsilen kamu oyuna bilgi vermek Başkana aittir.

Komisyon Başkanına vekalet

Madde 8-Herhangi bir sebeble Başkanın Komisyona katılmaması halinde Başkana vekalet edecek üye, Komisyonun ilk toplantısında alınacak bir kararla tesbit edilir.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM MALİ HÜKÜMLER

Ödemelerin yapılacağı bütçe

Madde 9-Komisyonların üyelerine ödenecek huzur ücreti, huzur hakkı ve Hacırâh Kanununa göre yapılacak ödemeler Adalet Bakanlığı bütçesinden karşılanır.

Huzur Hakkı

Madde 10-Komisyonların memur üyelerine, Hacırâh Kanunu hükümleri saklı kalmak kaydıyla, günlük çalışma karşılığı olarak (30) gösterge sayısının Bütçe Kanunlarında Devlet memurları aylıkları için tesbit edilen katsayı ile çarpılması sonucu bulunacak miktar, huzur hakkı olarak ödenir.

Huzur ücreti

Madde 11- Komisyonların memur olmayan üyelerine, Hacırâh Kanunu hükümleri saklı kalmak kaydıyla, günlük çalışma karşılığı olarak (60) gösterge sayısının Bütçe Kanunlarında Devlet memurları aylıkları için tesbit edilen katsayı ile çarpılması sonucu bulunacak miktar, huzur ücreti olarak ödenir.

Yolluklar

Madde 12-Komisyonlara toplantı yeri dışındaki bir mahalden katılacak üyelere 10 ve 11. maddelerle yapılan ödemeler dışında 6245 sayılı Hacırâh Kanunu hükümlerine göre (yol masrafı ve yevniye) ödeme yapılır.

Yürürlük

Madde 13-832 sayılı Sayıştay Kanununun 105. maddesi uyarınca Sayıştay görüşü alınarak hazırlanan bu yönetmelik yayını tarihinde yürürlüğe girer.

Yürütme

Madde 14-Bu Yönetmelik hükümlerini Adalet Bakanı yürütür.

Yukarıya aynen aldığımız yönetmeliğin 3. maddesi "Temel Kanunlar üzerinde çalışmalar yapmak üzere oluşturulacak komisyonlar Adalet Bakanlığı, Yargıtay, Danıştay, Üniversitelerin Hukuk Fakülteleri, Türkiye Barolar Birliği; gerektiğinde diğer ilgili kuruluşların temsilcileri ile uzmanlardan oluşur" şeklinde bir hüküm içermektedir. Temel Kanunların hazırlanmasında ve değiştirilmesinde oluşturulacak komisyonlara Birliğimizin katılması yönetmelik kuralları gereğince gereklidir.

Gerek Türkiye Barolar Birliğinin yapısı ve hukuki fonksiyonu gerekse yasal kurallar gereğince yaşamayla ilgili temel kanunların hazırlık ve değiştirilmesinde Birliğimizin görevleri bulunmaktadır. Buna rağmen çalışma dönemimizde hazırlanan ve değiştirilen Temel yasalar, Birliğimizin haberi dışında oluşturulmuştur. Hatta bunlar içinde Hukuk Usulü Muhakemeleri Kanunu gibi temel bir yasa da bulunmaktadır. Hukuk Usulü temel yasalardan biri olmakla kalmayıp ayrıca yargıyla ilgilidir. Avukatlık mesleğinin esaslarını saptanmaktadır. Avukatlık Kanunu değişiklik çalışmaları sürerken Türkiye Barolar Birliğine ve bütün Barolarımıza haber dahi verilmeyen Avukatlık Kanununun seçimle ilgili kuralları değiştirilmiştir.

Örgütümüz emrivaki ile gerçekleştirilen seçimle ilgili değişiklik nedeni ile çok zor şartlarla karşı karşıya kalmıştır. Yönetim Kurulu seçimleri ertelenirken denetim kurulu seçimleri unutulmuştur. Bu nedenle pek çok Baromuz denetçi seçimlerini de yapmamışlardır. Barolarımızın organlarının oluşmasında hiç yoktan karışıklığa neden olunmuştur. Böylece örgütümüzün bilgisi dışında ve fikri alınmadan yapılan değişiklik ayrıca üzüntü nedenidir. Barolarla ilgili düzenlemelerle bu derece ani ve sebepsiz oynanmamalıdır.

Çok önemli kanunlarda, Temel kanunlarda yapılan değişikliklerde Türkiye Barolar Birliğinin düşünceleri alınmazken

Tüketiciyi Koruma Yasası, Gümrük Yasası gibi ihtisasımız dışındaki konularda Birliğimizin görüşleri istenmektedir.

Türkiye Barolar Birliği Yönetim Kurulu buna rağmen her önemli konuda fikirlerini açıklamak olanağını araştırmıştır. Basına ve Türkiye Büyük Millet Meclisi Üyesi Sayın Milletvekillerine görüşlerini sunmuştur.

1.-AVUKATLIK KANUNU ÜZERİNDEKİ ÇALIŞMALAR

Avukatlık mesleğinde ve meslek örgütümüzde büyük yaralar açan 54 ve 79 sayılı Kanun Hükmünde Kararnameler, bütün çabalarımıza rağmen yasallaşmıştır. 2991 sayılı bu yasa Sayın Devlet Başkanımız tarafından "Baro organlarının görevden alınmaları halinde savunma alma mecburiyeti, getirilmiş olması" ve "bu konuda mahkemelerin verdiği kararın kesin olmaktan çıkarılmış bulunması" gerekçesi ile veto edilmiştir.

Avukatlık mesleği gibi başkalarını savunmakla görevli bir mesleğin kuruluşuna, savunma hakkı tanınmaması, verilen kararlara karşı kanun yoluna başvurma hakkının kaldırılması oldukça üzücüdür.

Veto kararının yanlış olduğuna inandığımız için Türkiye Barolar Birliği Türkiye Büyük Millet Meclisinin bütün üyelerine aşağıdaki başvuruyu yapmak gereğini duymuştur.

TÜRKİYE BAROLAR BİRLİĞİ BAŞKANLIĞI

Ankara, 19.4.1984

2991 sayılı Kanun:

Mahkemeye savunma alma mecburiyeti getirilmiş,

Mahkemenin bu konuda verdiği kararın kesin olmaktan çıkarılmış bulunması nedeni ile Cumhurbaşkanlığı Makamınca bir defa daha görüşülmek üzere T.B.M.M. gönderildiği bilinmektedir.

1-Kamu Kurumu niteliğindeki meslek kuruluşlarının statüsünün Anayasanın 135. maddesine uydurulması için çıkarılan Kararnamelerdeki aykırılıklar mesleklerin ve teşekküllerin özekliklerinden

doğmaktadır. Aksi halde tüm kuruluşlar için tek yasa çıkarılması ile yetinilirdi.

a)Baroların organlarının Valilik Makamınca görevlerinden alınmaları halinde mahkemenin savunma alması Anayasaya aykırı olmadığı gibi asıl Anayasaya aykırılık savunma alınmaması halinde söz konusu olacaktır. Kişinin temel haklarından olan savunma hakkının savunma mesleği mensuplarının kuruluşlarına tanınmaması yargı denetiminin ilkeleri ile bağdaşmamaktadır.

b)Barolar diğer bütün meslek kuruluşlarından ayrı olarak demokrasinin zorunlu ve vazgeçilmez kuruluşlarıdır. Hukuk ve demokrasi ile olan ilişkisi diğer meslek kuruluşlarına nazaran bazı serbesti ve güvenceyi gerekli kılmaktadır.

Normal ve hukuki olan savunma alınmasıdır. Diğer meslek kuruluşlarından savunma alınması da Anayasaya aykırı olmadığı gibi yargı kararı için gereklidir. Doğru olan savunmanın diğer meslek kuruluşları için de düşünülmesidir.

2-Mahkemelerin verdiği kararın kesin olması Anayasa ile getirilmiş bir kural değildir. Kanun yollarına miracaat hakkının tanınması aslında demokratik ülkelerin yargılama sistemi ve adalet anlayışının gereğidir. Çok ağır bir sonuç olan görevden almanın yargıtay denetimine tabi tutulmaması sakıncalar taşımaktadır.

3-Avukatlık Yasası ile hiçbir meslek için öngörülme-yen iş-ten yasaklama gibi ağır bir ön cezanın, Anayasamızda öngörülmediği halde Avukatlık Yasası ile düzenlenmiş olması en büyük ayrıcalığı oluşturmaktadır. Kanunların eşitlik ve genellik ilkesi; uygulanacağı kişiler arasında bir ayırım yapılması halinde sözkonusu olmaktadır.

Bütün meslek kurullarına aynı kuralların eşitlik ve genellik ilkesi gereğince uygulanabilmesine olanak bulunmamaktadır.

2991 sayılı Yasanın yeniden görüşülmesi sırasında görüşlerinizi takdirlerinize sunarız.

Başkan
Avukat Teoman EVREN

Yeniden görüŖülen Yasa veto gerekçeleri nazara alınarak 8.5.1984 tarihinde 3003 sayılı Kanun olarak kabul edilmiŖ ve yürürlüğe girmiŖtir. Avukatlık Yasası böyle tekrar tekrar meslek ve meslek örgütlerimiz aleyhine deęiŖtirildięi sıralarda Türkiye Büyük Millet Meclisi Adalet Komisyonu Başkanlığından 14.5.1984 günlü aŖaęıdaki yazı alınmıŖ ve büyük bir tereddüt ve çeliŖki içinde kalmıŖtır.

T.C.

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŖKANLIęI
Adalet Komisyonu.

Sayı:122

14.5.1984

TÜRKİYE BAROLAR BİRLİğİ BAŖKANLIęINA

Komisyonumuzun Adalet Bakanlığına yaptığı giriŖimler neticesinde 1136 sayılı Avukatlık Kanununun tümünün deęiŖtirilmesi konusunda çalıŖmalara baŖlanmış bulunmaktadır.

Yeni Tasarının hazırlık çalıŖmalarına ışık tutmak amacıyla Tasarı hakkındaki Birliğiniz görüŖünün Komisyonumuza en kısa zamanda bildirilmesini rica ederim.

Saygılarımla,

Ali Dizdaroğlu
Adalet Komisyonu Başkanı
Antalya Milletvekili

T.B.M.M. Adalet Komisyonu Başkanı Sayın Avukat Ali Dizdaroğlu aranarak kendisi ile görüŖülmüŖtür. Avukatlık Yasasında çok büyük sıkıntılar doğuracak, hukuka, Anayasaya, savunma mesleğinin niteliğine aykırı önemli deęiŖikliklerin yapılmasından hemen sonra 1136 sayılı Yasanın tünden deęiŖtirilme çabalarının ne derece ciddi ve böyle bir ortamda uygun olduğu hususunda bilgisine baŖvurulmuŖtur. Mesleğimiz için çok olumlu davranıŖlarına tanık olduğumuz Adalet Komisyonu Başkanı, Yasanın veto edilmesinden sonra Adalet Bakanlığından Avukatlık Kanununun tünden ve demokrasinin ve hukukun

ilkelerine uygun olarak düzenlenmesi sözünü aldıklarını bu şartla 3003 sayılı Yasayı kabul ettiklerini beyanla Adalet Bakanlığında bir komisyonun kurulduğunu belirtmiştir. Adalet Bakanı ve Bakanlık Müsteşarı nezdinde yaptığımız tenaslarda böyle bir komisyonun kurulmadığı ifade edilmiştir. Özlemlerimize cevap veren, bir Yasanın çıkarılması için ortamın elverişsiz olduğunu, iyi niyetle başlayan çalışmaların giderek kontrolden çıkıp çok kötü sonuçlara varabileceği kuşkusunu içinde olduğumuz bir zamanda bütün Barolara aşağıdaki genelge gönderilmiştir.

TÜRKİYE BAROLAR BİRLİĞİ BAŞKANLIĞI

Ankara, 13.6.1984

GENELGE NO:25/721

Baro Başkanlığı

.....

Türkiye Büyük Millet Meclisi Adalet Komisyonu yaptığı girişimler sonucu 1136 sayılı Yasanın tümünün değiştirilmesi konusunda hazırlık çalışmalarına başladığını Birliğimize ve bütün barolara bildirmiştir.

Yeni Tasarının hazırlık çalışmalarına ışık tutmak amacı ile Birliğimizin görüşünün bildirilmesi itenmektedir.

Adalet Komisyonu Başkanı ile yaptığımız görüşmede koşullara rağmen Avukatlık Yasasının yeniden düzenlenmesinde Komisyonun kararlı olduğu ifade edilmiştir.

Barolarımızca hazırlanarak doğrudan Adalet Komisyonuna gönderilen görüş ve Tasarıların bir nüshasının çalışmalarınızda değerlendirilmesi ve mümkün olduğu kadar Birlik sağlanabilmesi için Türkiye Barolar Birliğine de gönderilmesi yararlı olacaktır. Ayrıca yeni Tasarı konusundaki Barolarınızın görüşlerinin de bilinmesi gerekmektedir.

Çalışmaların gelişen aşamalarında Barolarımıza bilgi verileceği gibi gerekirse tüm barolarımızın Başkanları veya temsilcileri ile bir toplantı yapılması düşünülmektedir.

Gereğinin takdirlerini bilginize sunarım.

Saygılarımla,

Başkan
Avukat Teoman EVREN

Barolarımız T.B.M.M. Adalet Komisyonundan gelen yazı üzerine yaptıkları çalışmalara ait raporlarını Birliğimize de göndermeye başlamışlardır. Birliğimizde çalışmalar başlamış Birlik Yönetim Kurulunun görevlendirdiği bir Komisyon Barolarımızdan gelen düşünceleri de dikkate alarak birlik görüşünü oluşturmuştur. Belirlenen görüşün bütün Türkiye Barolarının ortak düşüncelerini içermesi bakımından 20.7.1984 günlü ve 27 sayılı Genelge yapılmıştır. Bütün Barolarımıza gönderilen Genelge aşağıdadır.

TÜRKİYE BAROLAR BİRLİĞİ BAŞKANLIĞI

Ankara, 20.7.1984

GENELGE NO:27/884

Baro Başkanlığı

.....

Birlik Yönetim Kurulunca; Baro Başkanlarının veya temsilcilerinin 9 Ağustos 1984 günü saat 10'da Türkiye Barolar Birliğinde toplanmasına karar verilmiştir.

Mesleğinizin önemli sorunlarının dile getirileceği bu toplantıda Avukatlık Yasa Tasarısı hakkında Barolarımızın görüşlerinin alınması yararlı olacaktır.

Baro Başkanlarımızın veya bizzat görevlendirecekleri bir meslektaşımızın toplantıya katılmasını diler saygılarımla sunarım.

Başkan
Avukat Teoman EVREN

- 1-Saat 10 Türkiye Barolar Birliğinin 15.Yıldönümü nedeni ile hazırlanan bildirinin okunması,
- 2-10.30 Avukatlık Yasa Tasarısı hakkında Genel Görüşme,
- 3-12.00 Anıt Kabri ziyaret ve saygı duruşu,
- 4-14.30 görüşmelerin devamı ve kapanış,

Genelge uyarınca Ankara'da toplanan Barolarımızın Başkanları ve yetkili kıldıkları temsilciler görüşlerini açıklamışlar ve hazırlık çalışmaları ile sunulan Taslağı benimsediklerini ifade etmişlerdir. Ayrıca ileri sürdükleri düşünceler de not edilerek Avukatlık Yasası değişikliği hakkında görüşümüz son şeklini almıştır.

Çalışmalar böylece sürerken 20.9.1984 günlü Adalet Bakanlığından alınan aşağıdaki yazı ile 4 Ekim 1984 günü Avukatlık Kanunu değişiklik çalışmalarına başlanacağı bildirilerek ilk toplantıya yetkili temsilcimizin iştiraki istenmiştir.

ADALET BAKANLIĞI
Kanunlar Genel Müdürlüğü

Sayı :K.G.M. 1009

20.9.1984

TÜRKİYE BAROLAR BİRLİĞİ BAŞKANLIĞINA

1136 sayılı Avukatlık Kanunu üzerinde günün ihtiyaçlarına göre yapılacak değişiklik çalışmalarına başlanacaktır.

4 Ekim 1984 günü saat 10.30'da Bakanlığım Kanunlar Genel Müdürlüğünde yapılacak ilk toplantıya yetkili temsilcinizin iştirakinin sağlanmasını rica ederim.

BAKAN ADINA

Sabahattin OKUTAN
Müsteşar

Benzer yazıların Ankara, İstanbul ve İzmir Barolarına da yazıldığı görülmüştür. Bakanlıktaki toplantıya katılmış Bakanlıkta Baroları Türkiye Barolar Birliğinin temsil etmesi ilke olarak kabul edilmiştir. Türkiye Barolar Birliği Ankara, İstanbul ve İzmir Barolarından temsilci almak sureti ile bir komisyon oluşturulmuştur. Türkiye Barolar Birliğinin bu komisyona sunduğu öneri bilgilerinize sunulmaktadır.

TÜRKİYE BAROLAR BİRLİĞİ YÖNETİM KURULUNUN
YENİ BİR AVUKATLIK YASASI İÇİN ÖNERİLERİ

I- G İ R İ Ő

1 - G e n e l D ü Ő ü n c e l e r

Yürürlükte bulunan 1136 sayılı Avukatlık Yasası getirdiği yeniliklerle savunma mesleği açısından büyük bir aşamayı ifade etmektedir. Bir yandan meslek sorunlarının çözümlenmesi, meslektaşlarımızın sosyal hak ve güvencelere kavuşması amaçlanmış; öte yandan meslek kuruluşları güçlendirilerek merkezi bir örgütlenme olanağına kavuşturulmuştur.

Ancak, geçen zaman içinde kurallarda bazı düzensizliklerin varlığı, avukatlığın bir kamu hizmeti sayılmasına karşılık, bu niteliği sağlayıcı yaptırımların eksikliği, merkezi örgütlenme yapısının düzenlenmesindeki hataların varlığı ortaya çıkmıştır. Mesleğiniz yasal düzenlemeler açısından her zaman "kamu hizmeti niteliğinde bir meslek" olarak görölmüştür. Avukatlığın bu niteliği üzerinde herhangi bir tartışma da sözkonusu olmamıştır.

Türkiye Barolar Birliği uzun zamandır süren çalışmalar sonunda 1136 sayılı Yasanın maksada aykırı düşen, kusurlu, hatalı , noksan ve yetersiz bazı hükümleriyle, yasadaki boşlukları saptamıştır.

Türkiye Baroları ve Türkiye Barolar Birliği, "baroların bağımsızlığı" için uğraş verdikleri bir sırada, gerçekten çok büyük bir geriye gidişle karşılaşmışlardır. Anayasanın 135. maddesinde yer alan düzenleme, demokratik bir Ülkenin, hukuk kuruluşlarından en önemlisi olan Baroların yapısına, amacına ve işlevine uygun bulunmamaktadır. 1136 sayılı Avukatlık Yasası, Anayasanın 135. maddesine uygun hale getirilmek için 54 ve 79 sayılı kararnamelerle üst üste iki kez değiştirilmiş ve bu kararnamelerin yasaya dönüşmesi aşanasında 3003 sayılı Yasa ile yeni değişikliklere uğramıştır. Baroları, Adalet Bakanlığının vesayetine bağımlı kılan bu değişiklikler, Anayasanın öngördüğü amaçları da açıkça aşmıştır.

Diğer yandan Adalet Bakanlığı, sözünü ettiğimiz değişikliklerle elde ettiği yetkileri haksız ve hukuka aykırı biçimde kullanmakla avukatlık mesleğini aşağılayıcı bir tutum içine girmiştir. Böylece uygulama yasaların getirdiklerinden de ağır sonuçlar doğurabilecektir.

Türkiye'de savunma mesleğinin örgütlenmesi diğer meslek örgütleri ile kıyaslanamayacak gelişmeler göstermiştir. Bugün Ülkemizde, meslek ahlakını, meslek disiplinini kendi koyduğu kurallarla sağlama aşamasına ulaşmış bir başka meslek kuruluşu mevcut değildir.

Burada hiçbir Baroyu kasdetmeden ve herhangi bir önyargı taşımadan bazı Barolardan duyulan hoşnutsuzluğun bu derece hatalı sonuçlara varmaması gerektiğini vurgulamak kaçınılmaz olmaktadır.

2-A v u k a t l ı k m e s l e ğ i n i n g e l e c e ğ i

Çeşitli kaynaklardan derlenerek bilgilerinize sunulan değişiklik önerileri, hazırladığımız metne esas olmuştur. Yasamıza göre, Avukatlık "kamu hizmeti" niteliğinde bir "serbest meslek"tir. Kamu hizmetinin yapısı ile bağımsızlık fikrinin uyumlu bir şekilde bağdaştırılması, avukatlığın geleceği için gözönünde tutulması gereken nokta olmaktadır.

Serbest meslekleri, bağımsızlık temsil eder. Bağımsızlık aynı zamanda, "hizmete anade olmaklık", "kamuya itimat telkin ederklik", "insanlık", "sır tutmak" gibi özellikleri de kapsar. Bütün bunlar ancak, mesleğin "serbest meslek olarak" kalması ile mümkündür. Ancak, "kamu faydası" iddiası ile müdahaleci bir tutum, serbestliği ve bağımsızlığı daraltmak, yoketmek eğilindedir.

Savunma hakkına zarar verecek bu gibi eğilimlerin önlenmesi, gelecek için kaçınılmaz görevinizi oluşturmaktadır. İlmin zorunlu kıldığı amaçlar gözönüne alınmalı ve günlük değişikliklerle, kuşku- lardan kurtulunmalıdır.

3-S e r b e s t m e s l e k i l i Ő k i s i

Sermaye, serbest mesleklerde yeni bir "yatırım alanı" görmeye başlamıştır. Sermaye sahibi olan kişilerin, serbest meslek sahibi olanları, bir kuruluş halinde toplama uğraşlarına tanık olmaktadır. Yabancı meslektaşların bile Ülkemizdeki savunma sorunları ile ilgileri yoğunlaşmaya başlamış bulunmaktadır. Meslektaşlar arasındaki guruplaşmalarda bazı sorunlar ortaya çıkmaktadır. Mesleği,

sermayenin dışardan sızmasında, mesleğin icrasında bağımsızlığın sağladığı faydaların ortadan kalkacağı endişesi duyulabilir.

Bütün serbest mesleklerin ortak yanı, insana onun isteğine yararlı olmaktır. Bazı mesleklerin serbest olması kişilerin özgürlüğü ile doğrudan ilişkilidir. Devletin görevi, bu mesleklerden kişinin faydalanma olanaklarını arttırmaktır. Sağlık açısından, güvenlik sistemleri gibi...Savunma açısından, adli yardımlaşma ve benzeri tedbirleri geliştirmek gerekmektedir. Yoksulluk yüzünden hakkını alamayan insan, demokratik yaşamda bulunmamalıdır.

Serbest mesleğin icrasında, ferdin isteğini tercih hakkını kısıtlayıcı önlemler, serbest mesleğin tabiatını değiştirecektir. Hatta serbest mesleği lüzumsuz hale getirecektir.

Serbest mesleklerin kendi düzenlerini, kendilerinin kurması, resmi düzen zorlamasına tercih edilir. Önemli olan meslek düzeninin iyi kurulmasıdır. Serbest mesleklerde, haksız ithamlara çokça rastlanmaktadır. Avukatlık gibi, çeşitli çıkar çatışmalarında, tarafların yanında ve karşısında yeralan bir meslekte ithamlar daha da artmaktadır. Bunun için yasal takibatlarda, teşhiri önlemek; takibe izin mercileri ihdas etmek ve mevcut olanların yetkilerini bir ölçüye bağlamak suçsuz meslektaşlarımız için koruyucu önlemler almak gerekmektedir.

Serbest mesleklerin geleceği herşeyden önce demokrasinin varlığına ve bu mesleklerin, demokrasilerin "sosyal devlet" kavramına uyabilme yeteneklerine bağlıdır. Kişinin, resmi merci veya memur sayılanlar dışında, bazı meslek sahiplerine serbestçe başvurabilme hakkı, demokrasinin başta gelen koşullarından biridir. Jandarma devletten, hukuk devletine doğru gelişme, serbest meslekleri daha da gerekli hale getirmiştir. Zira devletin etkisi büyüdükçe, faaliyet alanı genişledikçe ferdin korunması daha da büyük önem taşımaktadır. Tehdit altında bulunan insanın avukatına sığınması savunma mesleğinin genel tema'sını oluşturmaktadır.

Avukatın etki altında kalmadan insanın sorunlarını çözmesini sağlayacak tedbirlerin bulunması yeni düzenlemelerin amacı olmalıdır. En kötü koşullarda, en ağır baskıların sözkonusu olduğu dönemlerde, "tehdit altındaki" insan istediğinde ve istediğini duyurabildiğinde, yanbaşında avukatını bulabilmelidir. İşte bu ölçü, tarih boyunca hiç değişmeyen bir gerçektir.

4-B a ğ ı m s ı z l ı k K a v r a m ı

Tehdit altındaki insan, avukatından yalnız hayatının, özgürlüğünün kurtarılmasını, menfaaletlerinin korunmasını değil, "kuramsal adalet" ile çatışan fikirlerinde de avukatını yanında görmek istemektedir. Tarih boyunca "gerçek avukat" her çeşit diktatörlükler tarafından yadırganmıştır. O halde toplumlarda avukatlığın siyasal rejimler ne olursa olsun bir başka "yeri" vardır.

Bağımsızlık kavramında değişiklikler olacaktır. Toplumda adalet fikri geliştikçe, avukatların sosyal sorumluluğu da bazı değişikliklere uğrayacaktır. Kuşkusuz 20. asrın avukatı, 19. asır koşulları içinde görev yapmamaktadır ve yapamaz. Eski devirlerde, mutlakiyet dönemlerinde fert biçimsel olarak daha az özgür fakat gerçekte daha serbestti. Çünkü yukarıda belirtildiği gibi, devletin topluma sızma ve yayılması, çağdaş devlet kadar değildi. Ulaşım ve diğer teknik gelişmeler sonucunda, devlet gücü ve denetimi, liberal demokrasilerde bile, mutlakiyet dönemlerinden daha çok yaygın ve daha etkilidir. O halde yaşadığımız çağda kişi, eskisinden daha fazla "tehdit altında" insandır. Avukatın sosyal sorumluluğu, görevi ve bağımsızlığı bu açıdan incelenmelidir.

II-TÜRKİYE BAROLAR BİRLİĞİ VE BAROLARIN BAĞIMSIZLIĞI

Avukatlık Yasası değişikliğinde Baroların ve Türkiye Barolar Birliğinin bağımsızlığı ön planda düşünülmelidir. Bağımsızlık, bağımsız yargı ve bağımsız savunmanın zorunlu bir sonucudur. Savunmanın bağımsız olmadığı bir ülkede yargının bağımsızlığından da sözedilemez. Bir takım yanlış yorumların önlenmesi için, bağımsızlık isteğinin niteliğini yansıtacak hukuki temel görüş ve düşüncelerin açıklanmasının, bağımsızlık isteğinin ne kadar haklı bir istek olduğunu göstermesi bakımından faydalı olacağına inanmaktayız.

1-Avukatlık Yasası, Barolara Bağımsızlık tanımamıştır

1136 sayılı Yasanın gerekçesinde, "Barolar Birliğinin kurulmuş olması dahi, Adalet Bakanlığının Barolar ve avukatlar üzerindeki yetkilerinin tamamen ortadan kalkması anlamına gelmeyecektir. (...) Anayasanın 122. maddesi muvacehesinde idari hiyerarşiye tabi olmaları hatta zaruri bulunan Türkiye Barolar Birliğinin ve Baroların Adalet Bakanlığı ile hiçbir ilişkisinin olmadığını düşünmek caiz değildir". Geçici komisyon raporunda da "...idari vesayet makamı

olan Adalet Bakanlığının vesayet hakkının sınırlarında hiçbir daraltma yapılmamıştır" denilmektedir. Böylece Türkiye Barolar Birliği ve Baroların yürütmenin vesayeti altında olduğu resmen açıklanmıştır.

1982 Anayasasınının 135. maddesi ve bu maddeye istinaden çıkarılan 54 ve 79 sayılı kararnameler ve bu kararnamelerin yasaya dönüşmesini sağlayan 3003 sayılı Yasa, 1136 sayılı Yasanın öngördüğü vesayet rejimini çok büyük ölçüde yoğunlaştırmış ve Baroları Adalet Bakanlığına tam bağımlı hale getirmiştir.

3003 sayılı Yasanın öngördüğü düzenleme içinde bir meslek kuruluşuna gerek bulunmadığı tartışılabilmiştir. Adalet Bakanlığının bu kadar vesayeti altında bulunan bir kuruluştan, demokratik bir ülkenin Barolarına ait işlevler beklenemez. Baroların demokratik yaşamın vazgeçilmez kuruluşları olduğu unutulmamalıdır. Baroların verdiği kararların yargı denetimine tabi olması yeterlidir. Yargı denetimini tanımayan, benim kararlarım uymak zorundasınız düşüncesi içinde bir anlayışın yarar yerine yakın gelecekte önemli zararlar getireceği tartışmasızdır.

Yasaların getirdiği bu bağımlı ortam Adalet Bakanlığının davranışlarını da menfi olarak etkilemeğe başlamıştır. Türkiye Barolar Birliğinin kararlarını onaylamayan Bakanlık kararına karşı açılan davalardan Birliğimiz görüşü doğrultusunda sonuçlananlar vardır. Bu kararlara rağmen Bakanlık eski görüşünü sürdürmekte direnmektedir. Türkiye Baroları ve Türkiye Barolar Birliği keyfi davranışların vesayeti altına da alınmış bulunmaktadır. Hatta Adalet Bakanlığı 21 Mayıs 1984 günü ve 14349 sayılı bir yazılarında, bütün meslektaşlarımızı küçük düşürücü "aksine bir kabul, avukatlığın hakimlikten daha üstün ve daha onurlu bir meslek olduğu iddiasına yol açar ki, böyle bir iddianın kanuna ve hukuka uygun bulunmadığı tartışma götürmeyecek kadar açıktır" şeklinde yersiz ve yakışsız bir mukayese yer almıştır. İşte Barolar hiçbir hukukçunun hoş görmeyeceği böyle bir düşüncenin de vesayeti altına alınmıştır. Adalet Bakanlığının görevlilerinin bu tutumlarına ait elimizde pek çok kanıt ve belge bulunmaktadır.

Türkiye Baroları ve Türkiye Barolar Birliği ve Ülkemizin avukatları bu şekildeki bir düşüncenin de vesayetinden kurtarılmalıdır. Bu bakımdan yasama gücüne önemli görevler düştüğü inancındayız.

2-Adalet Bakanlığının vesayet yetkisinin sınırlı olduğu iddiası da doğru değildir

Zira;

-Baroya yazılma istemi kararına karşı itiraz üzerine Türkiye Barolar Birliği tarafından verilen karar (Av.K.m.8),

-Stajyerler listesine yazılma istemi hakkında Türkiye Barolar Birliğinin itiraz üzerine verdiği kararların (Av.K.m.20),

-Cezaen levhadan silme hakkında itiraz üzerine Türkiye Barolar Birliğinin verdiği kararların (Av.K.m.74),

-Disiplin kovuşturmasına yer olmadığına dair işlemin itiraz üzerine tasdikine dair kararların (Av.K.m.142),

-Türkiye Barolar Birliği Disiplin Kurulu kararlarının (Av.K.m.157) Bakanlıkça onayı gerekir.

-Avukatlık Yasasında düzenlenmesi yönetmeliğe bırakılan hususlarla Avukatlık Yasasının uygulanabilmesi için yönetmelikte yer olması gereken diğer konuları kapsayan yönetmelikler Adalet Bakanlığının onayı olmadan yürürlüğe giremez (Av.K.m.182).

-Adalet Bakanlığının Avukatlık Yasası uyarınca Baro organlarının işlemleri hakkında onay mercii olarak verdiği kararları görevli Baro organları aynen yerine getirmekle yükümlüdürler (3003 sayılı Yasa ile değişik m.77).

-İşten yasaklama sebeplerinin meydana gelmesinden itibaren iki ay içinde disiplin kurulunca işten yasaklama kararı verilmeyen avukatlar, Bakanlığın doğrudan vereceği kararlarla işten yasaklanırlar (3003 sayılı Yasa ile değişik m.154).

-Türkiye Barolar Birliğini veya Baroları temsil etmek üzere Uluslararası toplantı ve kongrelere katılmak Adalet Bakanlığının iznine tabidir (3003 sayılı Yasa ile Ek m.3).

-Adalet Bakanlığı, Barolar ve Türkiye Barolar Birliği organlarının görevlerini kanun hükümlerine uygun olarak yapıp yapmadıklarını mali işlemlerini yönetmelikte belirlenecek esaslara göre denetlemeye yetkilidir (3003 sayılı Yasa ile Ek m.4).

Görüldüğü üzere Türkiye Baroları ve Türkiye Barolar Birliği 3003 sayılı Yasa ile fevkalade ağırlaştırılan bir vesayet rejimine tabi tutulmuştur. (Bu derece katı bir yetkisizlik rejimi içinde müstakil kuruluşların yeri yoktur. Adalet Bakanlığında kurulacak bir Avukatlık İşleri Genel Müdürlüğü böyle bir anlayışa hem daha uygun düşecek, hem de Baroların onuru ile oynanmamış olacaktır).

Savunma mesleğini, böylesine bağımlı Barolarla sürdürmek demokratik hukuk ilkesine aykırıdır. Türk demokrasisi hem Baroların varlığını sürdürmek, hem de bu kuruluşları demokratik ülkelerin onurlu kuruluşları olmaktan çıkarmak gibi bir çelişkiye düşmüştür.

1909 yılında hukuk mesleğine yüksek bir mevki tenin edecek nitelikte Baroların bulunmayışı hukuk sistemimizdeki aksaklıkların ana nedeni olarak gösterilmiştir.

Milletlerarası Hukukçular Komisyonunun 1955-1956 yılında yaptıkları toplantılara ait bilgiler bir kitap halinde yayınlanmıştır (1966). Bu kitapta; "Barolar kendi üyelerini kabulde ve disiplin işlerinde bağımsız olmalıdırlar", "Mesleğe ait hususların Barolara bırakılması gereklidir", "Baroların görevi hukukçuların yetişmesinden başlar", "Hukukun üstünlüğünü sağlamak hizmetinde başarı meslek teşekküllerinin özerk ve serbest olması ile mümkündür" (sh.40-43) denilmektedir.

Klecatsky "Hukukun Üstünlüğü" başlıklı makalesinde (Klecatsky H. Reflexion sur la primauté du droit, Rev. de la com. inter. de juristes, 1963, n.2 s.215) bağımsızlık kavramının müteaddit unsurlardan kurulmuş olduğunu, bu unsurlar arasında önem farkı düşünülmiyeceğini, bunlardan birinin tehdit altına girmesinin bütünü etkileyeceğini ve hukukun üstünlüğü kavramının altı unsurdan ibaret olduğunu açıklamış ve bunları şöylece sıralamıştır:

- a) Kuvvetler ayrılığı,
- b)Hakim bağımsızlığı,
- c)Temel haklar,
- ç)İdari tasarrufların kanuniliği,
- d)Kanunların ve idari tasarrufların bağımsız hakimlerce denetlenmesi,
- e)Hukukun üstünlüğü kavramını savunmaya kendini hasretmiş, yürütme karşısında bağımsız Baroların mevcudiyeti.

Bu satırlar, BAROLARIN BAĞIMSIZLIĞININ,ÇAĞDAŞ ANLAYIŞTA HANGİ UNSURLARLA EŞİT ÖNEMDE OLDUĞUNU MEVCUDİYETİNİN ZARURİ SAYILDIĞINI AÇIKÇA GÖSTERMEKTEDİR.

İngiliz Baro Konseyi (General concil of the Bar) daha 1946 yılında şu esası kabul etmiştir: Baronun şerefini, itibarını ve bilhassa bağımsızlığını sağlamak adli makamlarla ve bilhassa hükümetle ilişkilerinde Baroyu savunmak esastır (Bk. Boulton, W. Des Professions Judiciaire et droit, le barreau d'Angleterre, Rev. De la com. inter de juristes, 1957, m.1).

Kanunilik prensibine bağlı özgür bir toplunda, hakimlerle Baronun görevi birbirine sıkıca bağlıdır. Bu itibarla Barolar faaliyetlerinde yürütme müdahalesi dışında kalmalıdır.

3-Vesayet altında Baro, hukukun temel prensiplerine, demokratik yaşam şekline uygun sayılmaz. Kuvvetler ayrılığı bir temel Anayasa prensibi olduğuna göre, Baroları vesayeti altında tutan bir sistem, dolayısıyla adliyeye de müdahale etmiş bir duruma girer. "Hakimlerin bağımsızlığı" eksik kalmış demektir.

Milletlerarası Hukukçular Komisyonunun Delhi toplantısına 53 Ülkeye mensup hukukçular katılmış ve yayınladıkları bildiride şu hususlara yer vermişlerdir. "Hukukun üstü lüğünün ve haklı bir adliye idaresinin kurulabilmesi için hakimlerin ve Baroların bağımsızlığına ihtiyaç vardır." Delhi kararları bütün devletlere resmen duyurulmuştur. O halde kanunumuzdaki "vesayet" hükümleri Milletlerarası tutuma açıkça karşıdır.

Milletlerarası Hukukçular Komisyonunun 1955 yılında yapılan Atine Kongresinde alınan kararlarda aynen şu cümle yer almaktadır: "Bütün dünyanın avukatları mesleklerinin bağımsızlığını korumaya mecburdurlar".

Bu düşünce Türkiye Barolar Birliğinin IV. Genel Kurulunun kabul ettiği "meslek kuralları"nın birinci maddesi ile Türk avukatları için uyulması zorunlu bir görev niteliği kazanmıştır.

O halde biz de, kanunumuzun gözetin, bir anlamda dıştan gözetlene hükümlerinden şikayetçi olmak durumundayız. Hatta dıştan gözetleme kurallarınının 1982 Anayasası ve bu Anayasa gereğince çıkarılan kararnameler ve yasa ile Ülkenin barolarına yakışmayacak kadar sıkı hale getirilmesinden fevkalade müteessir olduğumuzu ve bu duruna çözüm aramak gereğini açıkça vurgulamak zorundayız.

Alman Kanununda "avukat adaletin tevziinde müstakil bir organdır" hükmü yer almaktadır. Gerçekten demokratik bir ülkede savunmanın yeri temel kurulların yanındadır. Bu anlayış içe sindirilmedikçe, hukukun üstünlüğünden, demokrasiden bahsedilmesi oldukça güçleşmektedir. Avukatın suç ve suçlu ile özdeşleştirilmesi büyük bir yanlıştır. Her suçlunun suçsuz; her haksızın da haklı bir yanı vardır. Suçun ağırlığı, suçlunun durumu meslektaşlarımız için bir kınama vesilesi olmamalıdır. Nasıl ki, bir doktor ben şu şahsı veya bu hastalığı tedavi edemem diyemez ise bir avukatın da hukuki yardıma muhtaç kimselere yardım etmemesi düşünülemez. Avukat her suçluyu ve her insanı savunmakla görevli bir kinsedir. İşi reddetmek hakkı bu konuda sonucu değiştirmemektedir. Sonunda kişi mutlaka bir avukat tarafından savunulacaktır. Özellikle devlete karşı işlenen suçların yoğunlaştığı dönemlerde, suça ve suçluya karşı duyulan düşmanlık çağdaş bir anlayışla avukata yönelmekte bu bu suçları işleyenlerin savunulması devlet görevlilerince de yadırganmaktadır. Aslında bu suçluların biran için savunmasız kaldığı düşünülürse, yargı açısından çok daha büyük bir sorunla karşı karşı kalınacaktır. Savunmasız verilen kararlar hiç kimseyi tatmin etmeyecektir. Belki o zaman bu suçların savunulmasının zorunlu olduğu yetkililerce daha iyi anlaşılabilir olacaktır. Bütün sorunlara ve olumsuz koşullara karşın, Ülkemizde kimsenin savunmasız kalmaması için meslektaşlarımızın gösterdikleri özveri yargının da güvencesi olarak adalet yapımızdaki yerini almaktadır.

Avukatın görevinde nazari olarak bağımsızlığı yeterli değildir. Avukat görevinde kendini gerçekten hür hissetmelidir. 1136 sayılı Avukatlık Yasasına göre, "avukat görevini yerine getirmekte bağımsızdır" (m.1) Ancak, mensup olduğu ve kendisini destekleyecek ve koruyacak olan kuruluş bağımlı ise avukat bağımsızlık duygusu içinde olamayacaktır.

4-Avukatlık Kanununun isabetli hükümleri az değildir. Fakat Barolar ve Türkiye Barolar Birliğinin "vesayet" altında tutulması çağdaş bir anlayıştır. Kanun mutlaka düzeltilmelidir. Bağımsızlık bir ayrıcalık olmayıp görevin gereği icabıdır.

Baroları vesayet altında tutmak, örtülü şekilde savunma hakkının sınırlandırılması isteğinden kaynaklanmaktadır. Savunmaya herhangi bir tehdit bu hakkın özü ile bağdaşmaz. "Savunma disiplini"

çok kere, savunma hakkının tahdidine varan bahane bir fikirdir. Avukatlığın tarihi, usul hukukunun tarihidir. Usul hukuku doktrinin de hiçbir yön değişikliği yoktur ki avukatın görevinde etkili olmasın (Bellavista, Lezionu, 1960, sh.195) bu görev avukat, özgür kalabildikçe faydalı olmuştur. "Gerçekten müdafî, görevini yaparken hür ve serbest olmalıdır. Hür ve serbest olmayan bir müdafî, şeklen müdafî olup hakikatte müdafî değildir" (Kunter, Ceza Muhakemesi Hukuku, 1961, n.254).

5-12 Eylül 1980 gününden sonra Türkiye'de pek çok kurumla birlikte Türkiye Baroları da eleştiriye hedef olmuştur. Ancak, bazı meslektaşlarımızın olaylara katılması abartılmıştır. 12 Eylül öncesi, Ülkemizde her meslek ve sınıftan insanın anarşi ile ilişkili davranışları olmuştur. Avukatların olaylara iştiraki, hiçbir zaman diğer meslek mensuplarından fazla değildir. Ancak, anarşik olaylara katılan sanıkların savunulmasının, yukarıda arzedildiği gibi meslektaşlarımızca üstlenilmesi, haksız olarak avukatların eleştirisine neden olmuştur. Savunma, avukatlık mesleğinin görevidir. Görevin yapılması eleştiri konusu olmamalıdır. Toplumda avukatların anarşiye iştirakleri hiçbir zaman doktorlardan, mühendislerden, askerlerden, gazetecilerden ve diğer meslek mensuplarından fazla değildir.

Bu yargımızın aksine bir delil hiçbir zaman ortaya çıkarılmamıştır.

1136 sayılı Yasanın yürürlük tarihi olan 7 Temmuz 1969 gününden sonraki uygulama, Türkiye Barolarının ve Barolar Birliğinin, "kendi kendini yönetmede" yeterliğe ulaşabildiklerini göstermiştir. Bütün üyeleri hukukçulardan oluşan, büyük bir meslek ve hukuk kuruluşu olan Türkiye Barolar Birliği ve Baroların kendi işlerini idare biçimindeki ilkeye ve demokratik yöntemlere uygun bir düzenleneye yönelmek gerekli bulunmaktadır.

6-Günümüz için 1982 Anayasasının 135. maddesi amaca, olması gereken hukuka ve maksada uygun bir avukatlık yasası düzenlenebilmesine önemli bir öngel teşkil etmektedir. Buna rağmen 3003 sayılı Yasa, 1982 Anayasasına da aykırı kurallar içermektedir. Anayasa mahkemesine, bu Yasanın iptali için dava açılmış olmasını memnuniyetle karşılamış bulunmaktayız.

Bağımsızlık konusunda 3003 sayılı Yasa ile değişik 1136 sayılı Yasanın 154. maddesi üzerinde durmak zorunlu olmaktadır. 1136 sayılı Yasanın 154. maddesi aslında Anayasa, hukukun ana ilkelere açıkça aykırı iken, 3003 sayılı Yasa ile çok daha adaletsiz, hukuk ve insan haklarına aykırı olarak daha da ağırlaştırılmış, meslektaşlarımızın görevlerini yapmalarında önemli bir tehdit ve engel olarak ortaya çıkmıştır.

Kutsal savunma hakkının ve özgürlüğünün tehditle birlikte yaşamasına olanak bulunmamaktadır.

Söz konusu 154. maddeye göre, "haklarında meslektan çıkarılma cezası verilen veya tutuklama müzekkeresi çıkarılan veya devletin şahsiyetine karşı cürümlerden veya rüşvet, sahtecilik, hırsızlık, dolandırıcılık, inancı kötüye kullanma ve yalan yere tanıklık cürümlerinden biri ile hakkında kamu davası açılan ve 42. madde uyarınca geçici olarak görevlendirilmiş olup yapılan işlerin ücretini iş sahibinden aldığı halde aynı maddenin son fıkrası gereğince kabule değer bir sebep olmaksızın ilgili merciye ödenememiş olan avukatların işten yasaklanmaları zorunludur. Yukarıda fıkrada belirtilen işten yasaklama sebeplerinin meydana gelmesinden itibaren iki ay içinde Disiplin Kurulunca haklarında işten yasaklama kararı verilmeyen avukatlar Bakanlığın doğrudan vereceği kararlarla işten yasaklanırlar".

Bazı suçların avukatlar tarafından işlendiğinin iddia edilmesi, meslektaşlarımızın işten yasaklanmasını ve uzun süren davalar boyunca çalışma hakkının ve özgürlüğünün ellerinden alınması neticesini doğurmaktadır. Yasa, bir ön ceza getirmiştir. Böyle bir ceza başka bir meslek mensubu için öngörülmemiştir. Dava sonucunda aklanan bir avukat bile, suçsuzluğuna rağmen önceden cezalandırılmış olmaktadır. Böyle bir cezanın onarılması da mümkün değildir. Bir avukatın haksız yere ön ceza ile cezalandırılması avukatla birlikte savunması üstlenilmiş bütün müvekkiller için de zararlıdır.

3003 sayılı Yasa ile getirilen değişikliklerle avukatlık mesleğinin icrası ile hiç ilgisi olmayan suçlar madde kapsamına alınmıştır. "Devletin Şahsiyetine karşı cürümler" ibaresinin ilavesi ile TCK.nun 125-173. maddelerinde yer alan suçlar işten yasaklanma nedeni olmuştur. Bu suçlar içinde ağır cezayı gerektiren

suçlar olduğu gibi, çok hafif mahkum olunması halinde bile, avukatlık mesleğinin yürütülmesine engel teşkil etmeyecek suçlar da vardır. Örneğin, TCK.nun 143/3. maddesindeki ceza sadece para cezasıdır. TCK.nun 144. maddesi 7 gün, 155-159. maddesi 2 ay hapis cezasını müstelzim bulunmaktadır. Birkaç günlük, bir iki aylık yaptırıma bağlı suçlarının işlendiğinin iddia edilmesi işten yasaklama için bir sebeptir.

Avukatın bu suçlarla itham edilmesi halinde beraat etmesi bir yana mahkumiyeti dahi avukatlık Yasasının 5/a maddesine göre avukatlığın icrasına engel teşkil etmemektedir.

Davacı ve davalının çekişmesinde taraflardan birisinin yanında yer alan avukat, bilinçsizce düşmanlıklara hedef olmaktadır. Bu kadar haksız düşmanlık toplayan bir meslekte itham ile cezanın başlaması büyük hatadır.

Avukat hakkında ciddi bir isnat ve kuvvetli deliller bulunduğu takdirde tutuklanması olasıdır. Tutuklanan bir avukatın mesleğini icra edebilmesi zaten mümkün değildir. Tutuklanması için yeter sebep bulunmayan bir meslektaşımızın buna rağmen işten yasaklanarak cezalandırılması ise hukuk ve mantık açısından izahsız kalmaktadır.

7-S o n u ç

İlke olarak, Türkiye Barolar Birliği kararlarının kesin olması kabul edilmeli, ancak, bu kararlara karşı Adalet Bakanlığının ve ilgililerin idari yargıya başvurma hakları bulunmalıdır. Anayasanın öngördüğü yargı denetimi, Barolar ve Türkiye Barolar Birliği kararlarına karşı en geniş şekilde tanınmalıdır. Böylece Adalet Bakanlığı ve Barolar arasındaki çekişmelerde en haklı ve doğru çözüme, yargı kararına ulaşılabilecektir. Aksi halde Bakanlığın keyfi tutumunu önlenemeyecek, Barolar ve Türkiye Barolar Birliği Bakanlığın ve sayetinde, işlevlerine aykırı, gereksiz bir kuruluş halinde yaşamalarını sürdüreceklerdir. Böyle kuruluşların ne mesleğe, ne hukuka, ne Ülkeye ne de demokrasiye onur kazandırmaları mümkündür.

Arzettiğimiz bu düşünce ve görüşler altında düzenlenecek Tasarıda 1136 sayılı Avukatlık Yasasının aşağıda belirtilen maddelerinde değişiklikler yapılması yerinde olacaktır.

III, DEĞİŞİKLİK ÖNERİLERİ

1-(Av.K.m.1-Avukatlığın mahiyeti)

Önceki bölümde açıkladığımız düşüncelerin ışığında, bu maddede "Baroların ve Türkiye Barolar Birliğinin" bağımsızlığı açıklıkla belirtilmeli ve düzenlenmelidir.

2-(Av.K.m.2-Avukatlığın amacı)

Avukatlığın amacı yargı organlarına yardım etmek şekilde düzenlenmiştir. Bu madde avukatın adaletin gerçekleşmesinde yardımcı ileri aktif rolünün bulunduğunu ve hukukun uygulanmasında yol gösterici görevini belirten şekilde düzenlenmelidir.

Avukatın görevinin yerine getirilmesinde yardımcı olmakla yükümlü olan merciler genel olarak gösterilmeli. Ayrıca tadat edilen merciler içinde emniyet teşkilatı ile karakollar özellikle yerelmalıdır.

Savunma suçlama ile başlar kuralı bu maddeye ilave edilmelidir.

"Adli merciler ve diğer resmi daireler, avukatlara görevlerinin yerine getirilmesinde yardımcı olmakla yükümlüdürler" şeklindeki kuralın işlerliğini sağlayacak bir yaptırıma gereksinme duyulmaktadır. Aksine davranışta bulunanlar için cezai müeyyide gereklidir.

3-(Av.K.m.4-İstisnalar)

Bakanlıklar ve katma bütçe ile yürütülen Genel Müdürlükler hukuk müşavirliği görevlerinde bulunanların avukatlık stajından istisnalar arasında bulunması doğru olmayıp, istismara müsaittir. Yasa metninde kuruluşlarında avukat bulunan Bakanlık ve katma bütçe ile yönetilen Genel Müdürlüklerin hukuk müşavirleri istisnalar içinde sayılmıştır. Bu kuruluşların hukuk müşavirlerinin avukat olmayışı sakıncalıdır. Ayrıca avukat olmayan hukuk müşavirlerinin mahiyetinde avukat istihdam edilmesi anlaşılammaktadır. Pek çok karışıklığa neden olması mümkün bu istisna kuralının yasa metninden çıkarılması yararlı olacaktır.

4-(Av.K.m.5-Avukatlığa kabulde engeller)

Avukatlığa kabul edilecek kişinin, yargıçlık ve savcılık ile başka bir görevden geliyorsa o görevde aldığı sicil avukatlık mesleğinin güvenilirlik unsuruna, mesleğin onur ve itibarına uygun değilse avukatlığa engel teşkil etmelidir.

Ayrıca kamu görevlerinden ayrılanların bu görevde çalıştıkları sürece aldıkları sicil yeni bir mesleğe intisap için uygun bulunmalıdır.

Sicil ile ilgili olarak yukarıda açıkladığımız düşüncelerin avukatlığa kabul için engel teşkil ettiğini vurgulayan iki ayrı fıkranın 5. maddeye ilave edilmesi gereklidir.

5-(Av.K.m.7-Karar)

Baro Yönetim Kurulunun levhaya yazılma istemi hakkında bir ay içinde karar vermesi, bazı hallerde mümkün olmamaktadır. Yapılan araştırma ve soruşturma işlemleri uzamaktadır. Bu gibi durumlarda sürenin arttırılması, örneğin iki aya çıkarılması yararlı olacaktır.

6-(Av.K.m.8-Redde veya kovuşturma sonuna kadar beklenmesine dair karara itiraz)

Türkiye Barolar Birliğinin itiraz hakkında karar verme süresi bazı hallerde yeterli bulunmamaktadır. Özellikle karar ekseriyetinin sağlanmaması mümkündür. Bu nedenle iki aya çıkarılması yararlı olacaktır.

İtiraz üzerine verilen kararlarda Adalet Bakanlığının onayı Baro ve Türkiye Barolar Birliği kararlarını lüzumsuz ve etkisiz hale getirmektedir. Hatta çoğu kez Bakanlığın keyfi davranışlarına neden olmaktadır. Bu kararlara karşı Bakanlığın ve ilgililerin idari dava açması en iyi yöntem olarak akla gelmektedir.

Böyle bir düzenleme Baroların bağımsızlığı ilkesi konusundaki tartışma açısından da büyük bir aşama olacaktır. Yargının vereceği karar her türlü tartışmayı giderecektir.

7-(Av.K.m.9-Avukatlık ruhsatnamesi ve yenin)

Ruhsatnameler Türkiye Barolar Birliği tarafından tek tip olarak bastırılır hükmü ruhsatname Türkiye Barolar Birliği tarafından tek tip "düzenlenir" şeklinde değiştirilmelidir.

Ruhsatnamelerin Baro Başkanı ile birlikte Türkiye Barolar Birliği Başkanı tarafından da imzalanmasının yararlı olacağı düşünülmektedir.

Ruhsatnamelere 6x9 ebadında siyah beyaz, cüppe ile çekilmiş Barolar Birliği Yönetim Kurulunca saptanmış esaslara uygun fotoğraf yapıştırılacağı hükmü bu maddeye ilave edilmelidir. Renkli, sakallı, gravatsız ve cüppesiz resim gönderilmesi karşısında ortaya çıkan tereddütler kesinlikle çözümlenmeli ve yasal şekle bağlanmalıdır.

8-(Av.K.m.10-Ret kararının bildirilmesi)

Avukatlığa kabul talebi reddedilenler hakkında başka hiçbir Baronun bu adayı kabul edemeyeceği kuralı müeyyidesizdir. Böyle bir adayın herhangi bir şekilde başka baroya yazılması halinde sorumlular hakkında cezai yaptırım saptanmalıdır. Ayrıca böyle bir şahıs herhangi bir baroya kayıt imkanı bulmuş ise derhal kaydının silinmesine ve hakkında cezai işlem yapılmasına dair bir düzenlemeye gerek bulunmaktadır. Bu gibi haller için cezai müeyyide saptanmalıdır. Ayrıca red kararının Barolara ne şekilde bildirileceği ve Baroların bu iş için bir sicil tutması gereği de maddede yer almalıdır.

9-(Av.K.m.12-Avukatlıkla birleşebilen işler)

Ortaöğretim kurumları öğretmenliğinin avukatlıkla birleşmesinin mantıki nedeni anlaşılammaktadır. Öğretmenin ve hukukçunun az olduğu günlere ait haklı gerekçeler bugün geçerliliğini yitirmiştir. Öğretmenlikten çok daha az çalışmayı gerektiren mesleklerin avukatlıkla birleşmemesi karşısında bu kural adaletsiz bir ayrıcalık oluşturmaktadır.

Bugün asistanlık müessesesi kaldırıldığından bu ibare de madde metninden çıkarılmalıdır.

10- (Av.K.m.14-Bazı görevlerden ayrılanların avukatlık edememe yasağı)

Yargıçlık ve savcılıktan ayrılanların üç yıl süre ile görev yaptıkları kurumda ve kaza çevresinde hiçbir yargı yerinde avukatlık yapamayacakları kesin şekilde hükme bağlanmalıdır.

Yeni kurulan idari mahkemeler yasak kapsamına alınmalıdır.

Böylece önemli oranda yakınma konusu olan ve her an yakınmaların haklı sebeplerini yaşadığımız bir suistimal önlenmiş olacak ve yargının itibarı korunacaktır.

11-(Av.K.m.15-27-Staj)

İdare mahkemelerde avukatlık stajının bir kısmının yapılması kabul edilmeli ve düzenlenmelidir.

Avukat stajiyerlerine mahkemede staj yaptığı sürece görev verilebileceği açıkça belirtilmeli ve devlet tarafından bu sürede verilen kamu hizmeti niteliğindeki görevler için sorumluluk da söz konusu olmalıdır.

Stajın daha yararlı yapılabilmesi için yeni bir kurumlaşma şekli düşünülmelidir.

Avukatlık stajı bütünüyle yeni baştan düzenlenmeli stajiyerin hak ve yetkileri ile birlikte görevleri üzerinde durulmalıdır. Avukat stajyerlerine mahkemede stajı sırasında görev verilmeli ve bu görev karşılığı ücret ödenmelidir. Böylece stajyerin çalışma yaşağı daha anlamlı hal alacak ve stajın daha yararlı olması sağlanacaktır. Stajın öğrencilik yıllarından başlaması da olasıdır. Müessese bu günkü yararsız ve lüzumsuz halinden çıkarılarak yararlı hale getirilmelidir. Staj sırasında özellikle baroların, Adalet Bakanlığının Cumhuriyet Savcılıklarının görevleri ayrıntılı olarak düzenlenmelidir.

12-(Av.K.m.34-Avukatın hak ve görevleri)

Maddeye avukatların Türkiye Barolar Birliği Genel Kurulunun saptadığı "meslek kurallarına uymakla yükümlü oldukları" hükmü eklenmelidir.

13-Av.K.m.38-İşin zorunluğu)

Avukatların başka bir avukat hakkında dava açmadan önce Baro Başkanlığına bilgi vermesi şeklindeki bir kuralın maddede yer alması yararlı olacaktır.

14-(Av.K.m.43-Büro edinme zorunluğu)

Avukat büroları, kamu hizmeti görülen yerlerden olmakla,

Belediye denetimine, işyeri açma izin ve harcına tabi değildir. hükmü Yasada yer almalıdır. Ayrıca bu maddeye büroların niteliklerini belirleyen şartların ilavesi gereklidir. Avukat tabelelerinin Türkiye Barolar Birliği Yönetim Kurulunca saptanacak esaslara uygun olmasını sağlayacak bir kural yararlı olacaktır.

15-(Av.K.m.44-Ortak avukat bürosu halinde birlikte çalışmak)

Ortak avukat bürosu, gerektiği şekilde düzenlenmemiştir. Ortak avukatlık bürosunun mahiyeti, niteliği işleyişi hakkında Yasamızdaki kurallar yetersizdir. Bu müesseseye büyük çapta gereksinme duyulmağa başlanmıştır.

Ortak avukatlık bürosunun muhasebe esasları vergi mükellefiyeti karşısındaki durumu, 3. şahıslarla ilişkileri ayrıntılı şekilde düzenlenmelidir.

16-(Av.K.m.45-Avukatlık bürosunda çalışabilecek kişiler)

Avukat yanında çalışacak kişilerle avukat stajyerlerinin disiplin altına alınmaları ve üçüncü kişiler ve resmi daireler karşısındaki durumlarının tartışmalardan kurtarılması için kimlik verilmesi ve kayıtlarının tutulması esasları getirilmelidir.

17-(Av.K.m.46-İşlerin stajyer veya sekreterle takibi, dava dosyalarının incelenmesi ve dosyadan örnek alma)

Avukatların dosya inceleme hakkı, ve dosyadan fotokopi alınmasının engellenemeyeceği, engelleme halinin suç oluşturacağı belirtilmeli ve bu suçun nüeyyidesi ve unsurları saptanmalıdır. Ceza Kanunumuzda yer alan memur suçlarına atıfta bulunmak sureti ile bir düzenleme de mümkündür.

Ayrıca birinci fıkranın ikinci cümlesi, "Gerekli giderler ödendiğinde fotokopi loyulla örnek çıkartılır" şeklinde değiştirilmelidir.

18-(Av.K.m.50-Baroya ve avukatlara ayrılacak yer)

Her adalet binasında avukatlar için Barodaki avukatların ihtiyacını karşılayacak nisbette ve büyüklükte bir yerin ayrılması hükmü Yasaya girmelidir.

Bu yerin Adliyenin bir parçası olduğu ve temizlik ve bakımının, adliye görevlileri tarafından yapılacağı,

Yer seçiminde o yer Barosunun fikrinin alınacağı ve Baronun rızası olmadan değiştirilemeyeceği de belirtilmelidir.

Ayrıca her cezaevinde yukardaki esaslara göre ayrılacak ve bakımı yapılacak bir avukat tutuklu/ hükümlü görüşme yeri ayrılması da hüküm altına alınmalıdır.

Mahkeme kalemleri ve icra memurluklarında avukatların dosya incelemelerini sağlayacak şekilde uygun bir yerin özgüleneceği belirtilmelidir.

19-(Av.K.m.56-Örnek çıkarabilme ve tebligat yapabilme hakkı)

Avukatlar başkasına tevkil etme yetkisini haiz oldukları bütün müvekkillerini kapsayacak şekilde bir başka avukata vekalet - name verebilmelidirler.

Vekaletnameler bütün Türkiye için tek tip olmalı ve bu vekaletnamelerin içerik ve şekli Türkiye Barolar Birliği ile Türkiye Noterler Birliği tarafından müstrek n hazırlanmalıdır.

20-(Av.K.m.58-Soruşturmaya yetkili C.Savcısı)

Aynı maddenin ikinci fıkrası ile "Avukat, hiçbir surette duruşmadan çıkarılamaz. Bu konuda hukuk usulü muharemeleri ve Ceza Usulü muhakemeleri kanunlarındaki aksine kurallar yürürlükten kaldırılmıştır." şeklinde değiştirilmelidir.

21-(Av.K.m.64-Baro Yönetim Kuruluna karşı özel görevler)

Baroların meslektaşlarımızdan istiyeceği hizmetlerin aksa-
madan işleyebilmesi için madde metnine "Baro tarafından verilecek meslek ya da baro ile ilgili görevleri özürsüz yerine getirmeyenler hakkında bu maddedeki müeyyidenin uygulanacağı şeklinde bir kuralın" ilavesi gereklidir.

Aynı husus Barolar Birliğinin avukatlardan ve Barolardan istedikleri görevler için de sözkonusu olmalıdır.

Baroların Türkiye Barolar Birliği kesenekleri ile ölüm yardımlarını ödenemeyi alışkanlık haline getirdikleri bir gerçektir. Bu nedenle Birliği milyonları aşan alacağı biriktirmiştir. Hizmet ücretini aksanmakta çok zor şartlarda hayatiyetini sürdürebilmektedir.

Sorun mutlaka çözümlenmelidir.

Baro sicili üzerinden yapılacak Türkiye Barolar Birliği kesenekleri ve ölüm yardımlarının barolardan ilamlı alacak gibi tahsilini öngören bir düzenleme de maddede yer almalıdır.

22-(Av.K.m.65-Baro keseneğini ödememekte direnme)

Kesenekler konusu önemli bir sorundur

İlçelerde baro temsilciliği düşünülmeli.

Baro merkezinin bulunduğu il dışında kalan ilçelerdeki avukatlar keseneklerini baronun o yerde yetkili kılacağı baro temsilcisine ödeyebilirler şeklinde bir kural yararlı olacaktır.

23-(Av.K.m.67-Avukatlığın sürekli olarak başka bölgede yapılması)

Sürekli olarak başka baro çevresinde avukatlık yapanlar önemli bir sorun oluşturmaktadır. Bu gibi kimselerin avukatlık yaptıkları yer barosuna yazılmalarını gerekli kılacak ve gerçekleştirebilecek bir hüküm maddeye eklenmesi zorludur.

Maddeye ayrıca Türkiye Barolar Birliğinde Ülkedeki bütün avukatlar için bir sicil tutulacağı ilave edilmiştir. Bu sicilin sağlıklı ve yararlı olabilmesi için,

a)Baroların avukatın durumundaki bütün değişiklikleri 10 gün içinde Türkiye Barolar Birliğine bildireceği,

b)Avukatın adres değişikliği tahil sicilde yeralması gerekli değişiklikleri Türkiye Barolar Birliğine bizzat bildireceği,

c)Ayrıca bu sicilin ne şekilde tutulacağı hangi bilgileri içereceği ayrıntılı şekilde belirtilmelidir.

Böyle kapsamlı bir avukatlık sicilinin bulunmayışı ve Yasa olanakları ile düzenlenmesinin mümkün bulunmayışı çok önemli bir eksikliktir.

24-(Av.K.m.71-Levhadan silinme)

Üçüncü fıkraya, ancak baroya bildirilen büro terkedilmiş ve yenisi bildirilmemiş ise, avukatın dinlenmek üzere çağrılmasından vazgeçilebilir." hükmü eklenmelidir.

25-(Av.K.M.72-Levhadan silinmeyi gerektiren haller)

Ruh ve sinir hastalıklarına alkol iptilasına düşer oldukları halde avukatlık yapan meslektaşlarımız bulunmaktadır. Avukatın Bunlar mesleğin onuruna, saygınlığına gölge düşürmekte ayrıca vatan-
daşa zarar vermektedirler. Haklarında herhangi bir önlem alınmamaktadır. Avukatın levhadan silinme hallerinin içine "Akıl, beden, ruh hastalıkları ile zararlı alışkanlıklarının avukatlık mesleğinin icrasına engel teşkil ettiği doktor raporu ile sabit olanlar" ilave edilmelidir.

26-(Av.K.m.77-Baronun kurulması, organlarının görevden uzaklaştırılması ve görevlerine son verilmesi)

Baroların bağımsızlığı ilkesinin doğal sonucu olarak, Adalet Bakanlığının Baroların kararlarının onay mercii olmaması yolundaki görüş kabul edildiği takdirde 77. maddedeki Adalet Bakanlığının onay mercii olduğu yolundaki hükümlerin ve bununla ilgili müeyyidelerin madde metninden çıkarılması gerekir.

27-(Av.K.m.81-Baroların görevleri)

İkinci fıkra, "Türkiye Barolar Birliği'nin bütün baroların görüşlerini aldıktan sonra üç yılda bir saptayacağı alt ve üst sınırlar içersinde olmak kaydı ile levhada yazılı avukatlardan alınacak giriş keseneği ile yıllık keseneğin miktarı ve bunların ödeneceği tarihleri belirtmek" şeklinde değiştirilmelidir.

28-(Av.K.m.86-Toplantıya katılma yükümü)

Toplantıya katılma yükümlülüğü insan hürriyetine aykırı ve gereksiz bir zorlamadır. Maddenin bu özgürlük ve toplantıdan beklenen yararlar gözönüne alınarak yeniden düzenlenmesi yararlı olacaktır.

29-(Av.K.m.90-Seçilme yeterliği, öngelleri ve seçimin şekli)

Kıdem konusu üzerinde bir düzenlemeye gidilmesi gerekli bulunmaktadır. Özellikle bu kademelere göre seçilecek aday bulunmaması hallerinde önemli aksaklıklar ortaya çıkmaktadır.

30-(Av.K.m.111-Yasaklar, mal edinme, protokoldeki yer, görevden uzaklaştırma ve göreve son verme)

Birliğin siyaset yapamayacağı kuralına açıklık getirilmelidir. Dernekler ve Sendikalarla ancak siyasi amaçlı toplantı yapamayacağı ilmi ve mesleki toplantılar yapabileceği belirtilmelidir. Her türlü toplantı ve işbirliğini kapsayacak bir yasaklama çoğulcu demokrasî anlayışına aykırıdır. Ayrıca oldukça yararlı bazı olanakları yokedicidir.

Türkiye Barolar Birliğinin protokoldeki yeri yargı ve savunmanın önemine uygun ve yargı içinde bir yerde saptanmalıdır.

31-(Av.K.n.114-Türkiye Barolar Birliğinin kuruluşu)

Türkiye Barolar Birliği Genel Kuruluna Baro Başkanlarının tabii delege olarak katılabilecekleri hakkında bir kuralın konulması yararlı olacaktır.

Doğal delegeler arasında Türkiye Barolar Birliği Başkanlığı yapmış olan avukatlar da bulunmalıdır.

32-(Av.K.m.141,Disiplin kovuşturmasının açılması)

Disiplin kovuşturmasının açılması aşamasında Yönetim Kurulu her türlü dosya ve belgeyi soruşturma maksadı ile isteyebilir. İlgili dosyaları celp ve tetkik edebilir, şeklinde bir hükme ihtiyaç bulunmaktadır.

Aynı yetki disiplin kurulu için de 146. maddeye eklenmelidir.

Hakkında birden çok soruşturma dosyası bulunan avukatın dosyalarının birleştirilebileceğine dair maddeye bir fıkra eklenmesi de yararlı olacaktır.

33-(Av.K.m.144-Disiplin kurulunda duruşma)

Duruşmanın isteğe bağlı olduğu maddede açıkça belirtilmelidir.

Disiplin soruşturmalarında sürat sağlanmak için disiplin kuruluna dosya ile birlikte avukatın sicilinin de gönderileceği kuralı eklenmelidir.

34-(Av.K.m.146-Delillerin gösterilmesi ve incelenmesi)

Disiplin kurulu kovuşturma sırasında her türlü dosya ve belgeyi kovuşturma amacı ile isteyebilir. İlgili dosyaları celp ve tetkik edebilir. Şeklinde bir düzenlemeye gerek bulunmaktadır.

35-(Av.K.m.153-İşten yasaklama)

İkinci fıkraya, ancak baroya bildirilen büro terk ve yeni si bildirilmemiş ise, avukatın dinlenmek üzere çağrılmasından vazgeçilebilir. Hükmü eklenmelidir.

36-(Av.K.m.154-İşten yasaklamanın zorunlu olduğu haller)

Bu madde ile ilgili düşünceler baroların bağımsızlığı bölümünde (6) numara altında incelenmiştir. Madde bütünüyle yeniden düzenlenmeli,

a)İşten yasaklama kaldırılmalıdır,

b)Ancak mahkemece vahim hallerde yasaklama kararının verilebileceği madde metninde yerelmalıdır.

c)İşten yasaklanan avukatın aklanması halinde her türlü zarar ziyana maddi ve manevi tazminat hakları saklı tutulmalıdır.

37-(Av.K.m.158-Delillerin serbestçe takdiri ve ceza vermenin amacı)

Gerekli hallerde dosyaların birleştirilebileceğine dair kurallar konulmalıdır.

38-(Av.K.m.164-Ücret sözleşmesinin kapsamı)

Karşı tarafa yüklenecek avukatlık ücretinin avukata ait olduğuna dair kural işlerlik kazanmamış, amacına ulaşamamıştır.

"Dava sonunda kararlar tarifeye dayanılar karşı tarafa yüklenecek vekalet ücreti avukata aittir.

Avukat bu avukatlık ücretini kendi adına icraya koyarak takip edebilir."

Şeklinde madde yeniden düzenlenmelidir.

39-(Av.K.m.165-Ücret dolayısıyla müteselsil sorumluluk)

Müteselsil sorumluluk hakkındaki kural genişletilerek avukatlık ücreti ödenmesini engellemeğe yönelik her türlü suistimali önliyecek tarzda yeniden düzenlenmelidir.

40-(Av.K.m.168-Avukatlık Ücret Tarifesinin hazırlanması)

Avukatlık Ücret Tarifeleri 2 yılda bir hayat pahalılığı ve enflasyon hızı nazara alınarak düzenlenmelidir.

Avukatlık Ücret Tarifelerinde Baro grupları kaldırılmalıdır.

Avukatlık Ücreti için değişken bir sistem getirilmelidir.

Avukatlık Ücreti davanın sonunda takdir edilen bir ücret olduğuna göre en son tarifenin uygulanması esası getirilmelidir.

Bakanlığın ücret tarifeleri üzerindeki yetkisi, genel bağımsızlık ilkesi gereğince kaldırılmalıdır.

Avukatlık ücretinin takdiri ve özellikle tahsili konusunda fertle, hazine ve Devlet kurumları arasında avukatlık ücret tarifesi ile yaratılan ayrıcalık ve ayırım ortadan kaldırılmalıdır. Avukatlık Ücret Tarifesinin 13. maddesinin 3.fıkrası adaletsiz olduğu kadar Devlete karşı icraya başvurma hakkını ortadan kaldırıcı niteliktedir. Böyle bir düzenlemeye imkan bırakmayacak bir kural gereklidir.

41-(Av.K.m.176-181/Adli müzaharet)

Adli müzaharet yargı açısından çok önemli, sosyal ve demokratik bir müessesedir. Yoksulluk yüzünden hakkın aranmaması ve kaybedilmesi çağımızda hukukun önemli bir sorunudur. Bu konuda, Devlete Barolara, yargı kuruluşlarına düşen görevler bulunmaktadır. Yasalarımızda yeralan konu ile ilgili bütün kurallar ele alınarak adli müzaharet bir müessese olarak yeniden düzenlenmelidir. Barolar ve meslektaşlarımız bu konuda her türlü özveriye hazırdır. Ancak sorun şahısların fedakarlığı ile çözümlenemez.

a)Adli müzaharet için kesinlikle kaynak yaratılmalıdır.

b)Devletin yetki ve sorumlulukları olmalıdır.

c)Adli yardımla görevli kamu kurumu niteliğinde bir kuruluş düşünülebilir.

ç)Barolara görev verilmeli ve adli yardım konusuna giren işler için Devlet yardımı yapılmalıdır.

d)Türkiye Barolar Birliği ve Barolar İçinde Adli Yardım için bir teşkilatlanmaya gereksinme duyulmaktadır.

e)Adli yardım yapılan kimselerin harç ve masraflardan muaf tutulması düşünülebilecek hususlardandır.

42-(Av.K.m.Ek-1, Kamu Kurum ve Kuruluşları ile Kamu İktisadi Teşebbüslerinde Görevli Avukatlar)

Baroya kaydolma zorunluğu bulunmayan, barodaki kaydını devam ettirir veya baroya kayıt olursa avukatın ödemesi gereken giriş aidatı ve yıllık keseneği bağlı olduğu kurum ve kuruluş tarafından ödenir, hükmü maddeye eklenmelidir.

43-(Av.K.m.Ek-3, Seçimlerin Yapılması)

Baroların ve Barolar Birliğinin seçimlerinde sandık kurullarının barolar ve Barolar Birliği Genel Kurul üyeleri arasından oluşturulmasını sağlayacak şekilde değiştirilmelidir.

Aksi halde avukatlık Yasası ve Yönetmeliği hakkında hiçbir bilgiye sahip olmayan görevlilerin çok büyük hatalar yaptıklarına tanık olunmaktadır.

Küçük illerimizde, kasabalardan gelen avukatların, barınmaları oldukça güçtür, ayrıca bir ilde iki gün kalmak masraflıdır. Bu nedenlerle, avukat sayısı 400 den az baroların aynı günde genel kurul ve seçim yapmaları mümkün olmalıdır.

44-(Av.K.m.Ek-4, Denetim)

2908 sayılı Dernekler Yasasınının 92. maddesinde sayılan kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşlarına uygulanacağı belirtilen maddelerin Barolar ve Türkiye Barolar Birliği hakkında uygulanamayacağı yeni düzenlemede yer almalıdır.

45-(Av.K. Yeni madde)

2908 sayılı Dernekler Yasasınının 92. maddesinde sayılan ve kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşlarına uygulanacağı belirtilen maddelerin Barolar ve Türkiye Barolar Birliği hakkında uygulanamayacağı yeni düzenleme yer almalıdır..

46-(Av.K.m.Yeni-Barolar ve Türkiye Barolar Birliği ihtiyaçlarının DMO tarafından karşılanması)

Kamu hizmeti gördüğü saptanan Barolar ve Türkiye Barolar Birliğinin DMO olanaklarından yararlanmasını temin etmek için yasaya bir madde eklenmesi düşünülmelidir.

47-(Av.K.Geçici m.17)

Hukuk Fakültelerinin sayılarının ve mezunlarının arttığı gözönünde bulundurularak dava takipçiliği kurumuna ve arzuhalciliğe kesinlikle son verilmelidir.

Doğacak boşluklar için ayrı imkan ve düzenlemeler düşünülmelidir.

Türkiye Barolar Birliğince hazırlanan öneriler ile diğer bütün Baroların önerileri Komisyonca bir alt komisyona havale edilmiş ve bu komisyon çalışmalarını tamamlayarak hazırladığı raporu üst komisyona sunmuştur. Ancak alt komisyonu oluşturan Birliğimiz temsilcileri, hazırlanan rapora pek çok hususta mahalif kalmışlardır. Alt komisyonunun hazırladığı rapor üst komisyonda tartışılmakta ve tasarı haline dönüştürülmektedir. Ancak çalışmalarda Adalet Bakanlığı temsilcilerinin Türkiye Barolarının ve meslektaşlarımızın gereksinme duydukları şekilde, Baroların bağımsızlığı ilkesini, gerçekleştirecek, baroları haksız ve gereksiz müdahalelerden kurtaracak, meslek dayanışmasını ve disiplinini sağlayacak kuralları benimsemeye yanaşmadıkları görülmektedir.

Tasarı hazırlıklarının en iyi şekilde sürmesi ve özlenen değişikliklerin sağlanması çabalarımız ısrarla sürmektedir.

2-ÜST MAHKEMELER KANUNU TASARISI

Adalet Bakanlığı Kanunlar Genel Müdürlüğü 25.10.1984 günlü yazıları ile, hazırlanmış bulunan Üst Mahkemeler Kanunu Tasarısını ve gerekçesini göndererek 20 gün içinde görüşlerimizin bildirilmesini istemiştir.

Aşağıdaki görüşlerimiz hazırlanarak zamanında Adalet Bakanlığına sunulmuştur. Ayrıca basına ve konuyla ilgili açıklamalarda bulunulmuştur.

I-TASARININ TUMÜ ÜZERİNDE DEĞERLENDİRME

1-Gerekçe:

Tasarının "Genel Gerekçesi" Üst mahkeme ismi ile anılacak mahkemelerin niçin kurulması gerektiğini izaha çalışmakta ve bekleneceği üzere bu mahkemelerin hangi yararları sağlayacağını ve yargının işlerliğinde ortaya çıkan sakıncaları nasıl ortadan kaldıracığını açıklamaya çalışmaktadır. İleri sürülen düşünceler şöyle özetlenebilir: Yargıtayın iş yükü olağanüstü ağırdır. Bu yüzden davalar alabildiğine uzamakta, Yargıtay bir ölçüde işin esasını çözmekle uğraştığı ve somut olayın değerlendirilmesine girmek zorunda kaldığından, içtihat mahkemesi olmak işlevini gereğince yerine getirememektedir.

2-Konu üzerinde daha önceki tartışmalar:

Ülkemizde hukuk ve ceza davalarının çok büyük zararlara, hatta facialara yol açacak ve Devletin saygınlığına gölge düşürecek ölçüde, ağır işlediği, geç sonuçlandığı tartışmasız kabullenilmektedir. Bu olgunun ne gibi çarelerle giderilebileceği konusunda tartışmalar sürüp gitmektedir. Özellikle istinaf mahkemelerinin kurulmasının bu büyük derde ne ölçüde çare olacağı tartışılmış, konuşulmuş, pek çok yayına konu olmuştur. Prof.Baki Kuru bu konuda yayın yapan uzmanların başında gelmektedir. Son olarak İstanbul Barosu Dergisinin 1984 Nisan, Mayıs Haziran ayları sayısında 166-186 sahifede yayınlanan yazısında:

".....istinaf mahkemelerinin kurulması için gerekli ortam ancak, mahkemelerimizi gerek nicelik gerek nitelik bakımından yeteri kadar hakim, başkatip (Yazı işleri Müdürü) ve zabıt katibi ile donatmak, mahkeme kalem teşkilatını ıslah etmek, davaların çabuk basit ve ucuz bir şekilde sonuçlandırılabilmesi için gerekli tedbirleri almak suretiyle sağlanabilir. Ancak bundan sonra kurulacak istinaf mahkemeleri faydalı olur. Gerekli ortam hazırlanmadan istinaf mahkemeleri kurmak yararlı değil, bilakis zarar olur. İstinaf mahkemelerinin yeniden kurulması için vakit henüz erkendir"

Bu değerlendirmeye tamamiyle katılmaktayız.

3-Türkiye Barolar Birliğinin değerlendirmesi:

a)Ülkemizde davaların uzaması nedenleri arasında önem ve etkinlik açısından başta gelenler vardır. İstinaf mahkemelerinin yokluğu hiçbir zaman başta gelen etkenler arasında düşünülmemelidir. Sonra gelen bir etken olarak düşünülmesi mümkündür. Ancak kurulacak mahkemelerin davaların uzamasına yeni bir neden olacağı akıldan uzak tutulmamalıdır. Devletin varlığını tehlikeye düşürecek kadar önemli boyutlara ulaşan davaların çok ağır yürümesi, hakkın elde edilmesinin pek fazla gecikmesi, hatta gecikme yüzünden elde edilen hakkın değerinin hiçe inmesi olgusu; herşeyden önce insan sorunu ile ilgilidir. Aynı nitelikteki çekişmeleri çok çabuk sonuçlandıran mahkemeler bulunduğu gibi yıllardır sürdüren mahkemeler de vardır. Yargıçlık ve adliye mesleklerine yönelen kimseler sayıca azalmış, nitelik bakımından değişikliğe uğramıştır. Bütün bunlarla birlikte adliyenin yargıç ve personel açığı her gün biraz daha çoğalmaktadır. Meslek her türlü çekişliliğini yavaş yavaş kaybetmektedir. Bu koşullar içinde Üst Mahkemelerin personelini bulmak oldukça önemli bir sorundur. Özellikle bu mahkemeler için yargıç bulabilmek olanaksızdır. Üst mahkemelerin yargıçlarını sağlayacak iki kaynak düşünülmüştür. Birinci kaynak Yargıtaydan bu mahkemeye gönüllü olarak gitmek isteyen üyelere olacaktır. İkinci kaynak ise mahkemelerin Birinci sınıfa ayrılmış yargıçları olacaktır. Önce Yargıtayın Ankara'ya yerleşmiş üyelerinin Ankara dışında Üst Mahkeme yargıçlığına talip olacaklarını sanmak iyimser bir düşüncedir. Kanımızca bu yoldan Üst mahkemelere kesinlikle yargıç sağlanamayacaktır. Sadece Yargıtayın azalacak iş hacmi karşısında ortaya çıkacak soruna çare olarak düşünülmüş oyalayıcı bir görüştür.

Adliye Mahkemelerinin birinci sınıfa ayrılmış yargıçları ile Yargıtay Tetkik Hakimlerinin Üst Mahkemelerin yargıç ihtiyacını karşılaması tek yol olarak ortadadır. Ancak bu kaynaktan yargıç sağlanmasında da güçlükler vardır.

Ankara'ya yerleşmiş, çocuklarını buradaki okullarda okutan tetkik hakimlerinin ve büyük şehirlere yerleşmiş Birinci sınıf hakimlerin buldukları yerden başka bir yere gitmeleri oldukça güçtür. Gönüllü olarak gitmek isteyen az olacaktır. Gönülsüz atamalar ise istifalara neden olacaktır. Diğer yargı yerlerinden alınacak yargıçlar da karar mahkemelerinin yargıç ve savcı açığını alabilmesine çoğaltacaktır.

Böylece hem karar mahkemelerinde yargıç bulmak güçleşecek hem de Üst mahkemelerde yargıç buldurulamıyacaktır. Yargı bir keşmekeş içine girecek ve davalar ortaya çıkan sıkıntı nedeni ile daha da uzayacaktır. Yargı bir fasit daire içinde bocalayacaktır.

Bu arada Yargıtayın iş hacmi oldukça azalacaktır. Azalan iş hacmi karşısında geniş üye kadrosunun fazlalık göstereceği anlaşılmaktadır. Böyle bir durumun ne derece sakıncalı olduğu açıktır. Üst Mahkemeler adaletin sağlanmasında sağlıklı çareler olmaktan çok Yargıtayın iş hacmini azaltmak amacına yöneliktir. Bu nedenle Üst Yargı görevlilerince desteklenmektedir.

b)Kurulacak yeni mahkemelerin bina, araç, gereç, personel sorunu da kolayca halledilebilecek konulardan değildir. Bu gün Ülkemizde yargının ne derece büyük sorunlar karşısında bulunduğu bilinmektedir. Üst Mahkemelere yargıç sağlanması kadar önemli bir sorun bina bulmaktadır. Adliye binalarının yetersiz, şevk ve onur kırıcı görüntüsü karşısında Üst Mahkemelerin bina ihtiyacı ne şekilde sağlanacaktır.

4-Kurulması düşünülen Üst mahkemelerin bazı konularda kontrol mahkemesi, bazı konularda ise doğrudan karar mahkemesi olarak görev yapacağı anlaşılmaktadır. Görevdeki bu çeşitlilik oldukça karışıklık yaratacak yapıdadır. Ülkemizde daha önce mevcut olan İstinaf Mahkemelerinin 1924 yılında kaldırıldığı bilinmektedir. Kaldırılış gerekçesi de davaların bu nedenle uzamakta olduğudur.

Kanımızca kontrol ve karar mahkemesi olarak kurulması düşünülen Üst Mahkemelerin yargıyı hızlandırması mümkün olamayacaktır.

5-Üst mahkemeler kuruluş Yasası Hukuk ve Ceza Usulü Yasalarında çok önemli değişiklikler getirmektedir. Getirilen değişiklikler Usul Yasalarını sistem olarak değiştirdiği halde bu yasaların dışında yeni bir Yasa ile gerçekleştirilmektedir. Yöntem ceza ve hukuk usulü Yasalarının uygulanmasında önemlisakıncalar taşımaktadır. Ayrıca çok büyük kargaşaya neden olacaktır. Bu kargaşa içinde yargı erki, hukuk tatbikatçıları ve vatandaş yolunu bulmakta güçlük geçecek, bir başka deyişle Adalet yolunu şaşıracaktır. Hiçbir ülkenin yargı alanında bu derece yargı dağınıklığı söz konusu değildir. Ülkeniz Adalet hizmetlerini her gün daha karmaşık ve yargı dağınıklığı içinde yürütmeye çalışmaktadır.

Devlet Güvenlik Mahkemeleri kurulmuştur. Bu gün hiçbir işi olmayan fevkalade büyük masraflarla gerçekleştirilen bu mahkemelerin hangi sorunu çözdüğü gerçekten belli değildir. Yüksek Askeri İdare Mahkemesinin gereği ve hukuk bünyemizdeki yeri tartışılmaya değer. Yeni kurulan İdare Mahkemeleri konusunda ciddi yakınlıklar vardır. Çocuk Mahkemeleri Yasası çıkarılmış ancak kurulamamıştır.

Bu kadar çok mahkeme kuruluşu arasında mevcut icabi ve selbi görev ihtilafları daha da artacaktır.

Adaletin yükü altından kalkılamayacak derecede ağırlaşmıştır. Bu yükün azaltılması olanakları araştırılmalıdır. Ceza ve hukuk davalarında yargı öncesi önleyici müesseselere yer verilmesi gerekmektedir.

Görülen odur ki Adli Yargı alanında Yargıtayı da içine alan yeni bir mahkemeler kuruluş kanununun gerçekleştirilmesi kaçınılmaz olmuştur. Bütün bunlar gerçekleştirilmeden, Usul yasaları yeniden düzenlenmeden yargı; bina, araç, gereç ve personel bakımından çağın gereksinmelerine göre donatılmadan Üst Mahkemelerin kurulması yarar yerine zarar getirecektir. Genelde Üst Mahkemelerin bu gün için kurulmasının gereksiz olduğunu düşünmekteyiz. Türkiyede yargının çok çeşitli ve her gün artan sorunları çözümlenmeden Üst Mahkemeler kurulmamalıdır. Yargı Cumhuriyet Tarihimizin ilk günlerinde gösterilen özenden her gün biraz daha yoksun kalarak en bunalımlı dönemini yaşamaktadır. Bu bunalımdan kurtarılmadan Adalet sorunu çözümlenemez.

Sırf Yargıtayın iş gücünü azaltmak için yargı örgütü yeni bir denemeye tabi tutulmamalı, kargaşaya sürüklenmelidir.

Ancak kamu oyu üst mahkemelerin kurulması ile o derece şartlandırılmıştır ki bu mahkemelerin kurulmasını engellemek olanaksızlaşmıştır. Bu nedenle sorumluluğuna katılmamakla birlikte Tasarının maddeleri üzerindeki görüşlerimizi de açıklamak gereğini duyuyoruz. Ancak bütün etkilere, baskılara ve şartlanmalara karşın yargı örgütünün yeni bir kargaşadan korunması samimi dileğimizdir.

II-TASARININ MADDELERİ ÜZERİNDEKİ DEĞERLENDİRMELER

Madde 2 ve 4- Üst Mahkemelerin kuruluş yerlerini ve daire sayısını Adalet Bakanlığının takdirine bırakmaktadır. Mahkemelerin kuruluş yerini ve teşkilatını Adalet Bakanlığı gibi siyasi makamın takdirine bırakmamak gerekir. Geçmişte Bakanlık takdirinin siyasi temellere dayandığı görülmüştür. Bu gün bazı ağır ceza mahkemelerinin belirttiğimiz nedenlerle kaldırılması yoluna gidildiğini Adalet Bakanlığı ifade etmektedir. Bu konu yasa ile düzenlenmeli, nerede Üst mahkeme kurulmuş ise, onun hukuk bölümü, içinde Yargıtay dairelerinin iş bölümüne benzer ve uzmanlık temeline dayanan işlev ayrılığı yürütecek daireler bulunmalıdır. Örneğin her bölgede çalışacak Üst Mahkemenin Hukuk Bölümünde iş hukuku, ticaret hukuku, icra hukuku konuları ile uğraşacak ayrı daireler kesinlikle bulunmalıdır.

Madde 5 Bent (a) ve Madde 17 Bent (a): Üst Mahkemelerin "gerekli gördüğü davaya" yeniden bakarak, ".....gerektiğinde yeniden yargılama yaparak" karar vereceği belirtilmiştir. Oysa Tasarı haklı olarak Üst Mahkemenin davaya yeniden bakıp bakmayacağını, bakacaksa yargılama yaparak mı, dosya üzerinden inceleme ile mi işi karara bağlayacağını kendi takdirine bırakmamış, madde 23'de bu konuları düzenlemiştir. Buna göre yukarıya aldığımız deyişler değiştirilmelidir.

Madde 7 Bent (a): Üst Mahkeme dairelerinin Başkanları, dairenin kendi kararları arasında aykırılık çıkmasını önlemekle görevlidir. Böyle bir görevin yerine getirilmesi olanağı yoktur. Çoğunluğun benimsediği çözüme aykırı bir eski kararın varlığı hatırlansa bile, o eski karar, Yargıtay içtihadı Birleştirme kararı değildir ki ona aykırı yeni bir çözüm getirilmesin. Üstelik Ülkemizde

bir mahkemenin bizzat kendisi bile vaktiyle çözülmüş kararlarını konularına göre tasnif edip zaman zaman incelemek gibi bir uygulama yürütemez. Dolayısıyla, belli bir konuda eskiden verilmiş bir karar var mı? Varsa hangi çözümü benimsiyor, onun şu andaki üyelerce bilinmesi ancak tesadüfe bağlıdır.

Söz konusu "göreve ilişkin" deyişin Tasarı metninden çıkarılması yerinde olacaktır.

Madde 8 Bent (b): Üyelerin görevleri arasında "taktir etmek" diye bir deyim yer almıştır. Deyinden neyin kastedildiği anlaşılama maktadır.

Madde 8 Bent (b): "müzakere" deyimini kullanılmıştır. Oysa aynı kavram için md.25 haklı olarak Türkçe "görüşme" deyimini kullanılmaktadır. Burada da aynı Türkçe kelime kullanılmalıdır.

Madde 9 Fıkra (I): "arasında" sözcüğü "arasından" olarak değiştirilmelidir.

Madde 9 Fıkra (II): Satır 4 deki haklarının sözcüğü haklarını olacaktır.

Madde 20 Bent (g): Başvurma dilekçesinde "...ilk derece mahkemesindeki yargılama sırasında ileri sürülüp de kabul edilmeyen ispat belgelerinin asıl veya onaylı örnekleri"nin eklenebileceğini kabul etmektedir. Bu kural Usul Hukukumuzda açıkça aykırıdır. Davaları bir türlü bitmeyecek kadar uzatabilecek Usul ve yargı tekniğine aykırıdır.

Madde 23 Bent (c) ve (d): Bu bentlerdeki sözü edilen durumlarda Üst Mahkemenin duruşma yapmadan, sırf evrak üzerinde inceleme ile karar vermesi çok sakıncalıdır. Unutulmalı ki Tasarı, Üst Mahkeme kararlarına karşı Yargıtaya başvurma olanağını, ilke olarak, bir milyon liranın üzerinde değere ilişkin davaları sonuçlandıran kararlara tanınmaktadır. Pek az yurttaşımız bu gün için milyonun üzerinde davalarla hak aramaktadır. Bu gün mevcut davaların çok az bir yüzdesi milyonun üzerinde değerlere ilişkindir. Böylece Üst Mahkeme kararlarının çok cüz'i bir miktarı temyiz edilebilecektir. Böyle olunca, Üst Mahkemelerin tarafları dinlenmeden ve duruşma yapmadan sırf dosya incelenesi ile işi sonuçlandırmak yetkisini asgari düzeye indirmek doğru olacaktır.

Madde 23 Fıkra (IV): Aynı bakış açısından yanlış bir kural getirilmektedir. Duruşma yapılacak halleri gösteren f:III'ün, tetkik merciinden gelen işlerde uygulanamayacağını, bu işlerde mutlaka dosya üzerinden inceleme ile karar verileceğini belirtmektedir. Gerekçede bu kuralı haklı göstermek için şöyle denilmektedir. "İcra Tetkik Merciiine gelen işlerin özelliği, uygulanan Usul ve karar konusu durumların telafi edilebileceği gözönünde bulundurularak bu işlerde sürati aksatmamak için, tahkikatın açılması ve duruşma yapılması kabul edilmiştir". Bu gerekçe yanlıştır. Çünkü Tetkik Merciiinin görevine giren birçok iş gerçekten sınırlı bir yargılama ile geçici değer taşıyan karar verilmesi ile sonuçlandırılmaktadır. Normal Mahkemelerde daha geniş olanaklar tanıyan bir yargılama usulü içinde aynı konuyu yeniden tartışmak, mahkemeden çıkacak hükümle merciin hükmünü geçersiz kılmak yoluna gidilebilmektedir. Ancak bu yol bazı işlerde kapalıdır. Örneğin ihalenin feshi, ancak ve ancak Tetkik merciinde dava konusu olabilmektedir. Tetkik merciine açtığı davayı kaybeden kişi sonradan Hukuk mahkemesinde ihalenin feshi davası açmak olanağına sahip değildir (İİK. m.134. f.II). Gene hacizdeki ve iflastaki istihkak davaları yalnız Tetkik Merciiinde görülür. Tetkik Merciiinden verilecek kararı Hukuk Mahkemesinde dava açarak geçersiz kılmak olanağı yoktur.

Madde 24- "durumlarda "sözcüğü "durumlardan" olacak.

Burada f.I'de "kaza çevresi" deyimi geçmiştir. Oysa m.2'de m.17 bent (b) ile (c)'de, m.53'de "yargı çevresi" deyimi kullanılmıştır. Burada da aynı deyim kullanılmalıdır.

Maddede öz yönünden de eleştirilecek durumlar bulunmaktadır.

Bir kez, a, b, c, d bentlerindeki hallerde mutlaka alt derece mahkemesine "geri gönderme" kararı verip işi uzatmak yersizdir. Bu, aşırı ölçüde sert bir çözümdür. Birçok özel olayda gereksiz zaman ve emek kaybına yol açabilir. Örneğin, yargıç yetkisizlik itirazını isabetsiz olarak reddetmiştir. Ama, yaptığı tahkikat tam ve kararı doğrudur. Aslında, Tasarıda görülen aksaklık şimdiki sisteminizde de vardır. HUMK. m.428'e göre, yapılan bir usul yanlış hükmü hiç etkilememiş olsa bile, dava taraflarından biri yargılama sırasında o yanlış işaret edip düzeltilmesini istemişken yargıç buna aldırmamış ise, yine de hükmün mutlaka bozulması gerekmektedir. Bu çok biçinci ve adaletsiz mantıksız bir kuraldır. Aslında

böyle bir durumda bozma istemede, davayı kaybeden tarafın, meşru menfaati yoktur; çünkü böyle bir bozma işi geciktirmekten başka hiçbir sonuç vermeyecek ve çözüm yine aynı kalacaktır.

İkinci olarak; maddede bent (e) deki halde, mutlaka "hükümün kaldırılmasına" diyerek geri gönderme kararı verilmemeli, davanın reddine karar verilebilmelidir. Örneğin, kuruluş formaliteleri tamamlanmamış, tüzel kişilik kazanmamış bir ticaret şirketi adına, onun organı sıfatıyla hareket eden kişinin açtığı dava, durumun farkına varılınca Üst mahkemeye davanın reddi kararı ile sonuçlandırılabilir. Yargıtayın aksine, Üst Mahkemeler birer esas mahkemesidir. Böyle bir durumda davanın reddi kararının verilmesini Yargıtay kendi işi saymayabilir. Ama üst mahkeme bakımından durum değişiktir. Esas hakkında karar verme olanağı vardır.

Madde 25 Cümle 1: Bu cümle, m.4 f.II karşısında fazla ve gereksiz bir sözdür (haşivdir).

Madde 26- "hususlarda" sözcüğü "hususlar da" olacaktır.

Madde 28 f.II : İtirazcı gelmezse, mutlaka dosya üzerinden inceleme yapılmasının nedeni anlaşılmamaktadır. Diğer taraf nerelerden kalkıp duruşmaya gelmişse niçin ona duruşmada konuşmak fırsatı verilmemektedir.

Maddede f.II cümle 2 atılmalı ve f.I, f.III, itirazcının gelmemesi durumunda da geçerli olmalıdır.

Ayrıca, maddede f.V gereksizdir, burada düzenlenen husus zaten f.I'den anlaşılacaktır, diğer tarafın özür bildirip erteleme isteme hakkı olmadığı da f.II cümle 1'in yalnız itirazcıdan söz etmesiyle ortaya çıkmaktadır.

Madde 28 Gereğesi: Buradaki "karakter" sözü, "karakter" olacaktır.

Madde 30 f.I : Bu fıkrayı oluşturan cümlenin orta yerinde iki virgül arasına alınmış istisna kuralının başı sonu belli değildir. Buna göre, tahkikatın re'sen geniş tutulması yani dilekçede değinilmeyen konulara da bakılması ancak, "davanın esasına etkili bir biçimde kanunun açık hükmüne aykırılık nedeniyle Üst Mahkemeye

gerekli görülen haller"de mümkün olacaktır. Oysa, Yasanın her kuralının açık olduğu varsayılır. "Filanca kural kapalı idi, ona aykırı davranılması halinde alt mahkeme bağışlanabilir, tahkikatı o kuralda istenenden daha dar tutmasını kusur sayamayız, biz de genişletemeyiz" deneniyeceğine göre, istisnasız her yasa kuralına aykırı tahkikat eksiklerinde Üst Mahkeme re'sen o tahkikat eksikliğini tamamlanmaya gidebilecektir. Sonuç olarak, Üst Mahkeme, tahkikat eksikliğini gördüğü her durumda, tahkikatı re'sen genişletmeğe, Tasarıdaki m.30 f.1 lafzı çerçevesinde bile, yetkili olacaktır. Örneğin davacının varlığını iddia ettiği hakla ilgili yasa kuralı, böyle bir hakkın doğumu için b,b,c olaylarının gerçekleşmesini aramışken davacı yalnız a,b olaylarının gerçekleştiğini tanık dinleterek kanıtlamış ve alt mahkeme yargıcı, c olayının da kanıtlanması gerektiğine dikkat etmeksizin, davacı lehine hüküm vermiş, davalı Üst Mahkemeye başvurmuş ve a,b olaylarının tanık sözüyle kanıtlandı sayılmasına itiraz etmiş bulunsun. Bu durum, tasarıdaki m.23 f.III'ün kapsamına girer ve Üst Mahkeme, davacıya c olayı hakkında da kanıtlama fırsatı tanıdıktan sonra işin esasını çözümlemelidir. Oysa, m.30 f.I metnine ilk bakışta, hakkın doğumu için a, b, c olaylarının gerçekleşmesini arayan yasa kuralı açık değil idiyse ve itirazcı da c olayının kanıtlanmamış bırakılmasına değinmemişse Üst Mahkemenin bu eksikliği gözönünde tutamayacağı anlaşılmaktadır.

Bu tuhaflığı ortadan kaldırıp şöyle demelidir:

Üst Mahkeme, tahkikat eksikliğini gördüğünde genişletici tahkikata kendiliğinden girişebilir. Şu kadar ki, itirazcının itiraz dilekçesinde sınırlı kapsanda bir istem öne sürmesi nedeniyle diğer taraf lehine doğmuş olabilecek usuli kazanılmış hak saklıdır.

Madde 31 f.II : Burada öngörülen, mutlak duruşma yapılması zorunluğu, m.23 Bent (d)'ye ters düşmektedir.

Madde 32 Bent (i): Bu kural, Üst Mahkeme kararlarının gerekçeli olmasını istiyor.

Bugünkü Usul Yasalarımız ve hatta Anayasamız mahkeme kararlarının gerekçeli olmasını öngörmektedir. Buna rağmen Yargıtayın,

en önemli davalarda, gerek tarafların gerek genellikle hukukçuların aydınlatılmaya ve gerekçesi gösterilmeye en muhtaç saydıkları türden çözümler verirken bile, "iki tarafın iddia ve savunmalarına, sunulan delillere göre yerinde olmayan temyiz itirazlarının reddiyle usul ve kanuna uygun olan hükmün onanmasına" türünden kılışe metinleri gerekçe diye gösterildiği çok sık görülen bir haldir. Yargıtayın, "benim temyiz dilekçemdeki gerekçelerine değinmeden karar vermişsiniz, kararın düzeltilmesini dilerim" başvuruları karşısında kararını bildirirken, eski temyiz dilekçesindeki gerekçeleri tek tek ele alıp işlemesi, onları niçin geçerli saymadığını belirtmesi özellikle bir yasa kuralında (HUMK.n.440 f.II) apaçık buyurulmuşken buna bile uyulmadığı ve "yerinde görülmeyen karar düzeltme isteminin reddine" diye karar çıktığı bilinmektedir.

Üst mahkeme kararlarının gerekçeli olmasını buyuran Tasarru kuralı da lafta kalacak bir buyruk getiriyor olmamak için, bir yaptırımınla donatılmalıdır.

Madde 35- Buradaki "uyulanmak" sözcüğü "uygulanmak" olacaktır.

Madde 36 Bent (d) : Bu bent, değer ve miktarına bakılmaksızın, Tetkik Merci kararları hakkında verilmiş Üst Mahkeme kararlarının kesin olacağını, bunların temyiz edilemeyeceğini kabul ediyor. Yeni, örneğin, birkaç milyon liralık bir geminin iflas masasına dahil edilebilip edilemeyeceğiyle ilgili (İİK. n.228'de sözü edilen istihkak davasını sonuçlandıran) Tetkik Mercii kararı hakkında tek oy farkıyla çıkmış Üst Mahkeme hükmü, temyiz edilemeyecektir. Keza, değeri birkaç milyarın da çok üstünde olabilecek, İstanbul'un en önemli bir iş merkesindeki en büyük bir iş hanının, haciz üzerine icra yoluyla satışında, ihalenin feshi davasını sonuçlandıran merci kararı hakkında Üst Mahkeme hükmü aleyhine Yargıtaya başvurularınıyacaktır. Oysa, bir milyon lirayı bir kuruş geçen bir alacakla ilgili hukuk mahkemesi kararına ilişkin Üst Mahkeme hükmü temyiz edilebilmektedir.

Madde 36 f.II : Bu kurala göre, Üst Mahkeme, aslında (f.I'in gereği olarak) temyiz edilmeyen bir kararını verirken, bu kararın daha önce emsal içtihadına yol açmamış bir konuya ilişkin bulunmasını gerekçe göstererek, yahut da, daha önceden yerleşmiş Yargıtay içtihadına aykırı bulunması halinde, bu durumu gerekçe göstererek, kendi kararının temyiz edilmesi olanağını ilgili tarafa tanıyabilecektir.

Bu kuralın getirilmesine yol açan endişe ve düşünceyi haksız da bulmuyoruz. Ancak, kuralın bir eksik tarafı bulunmaktadır.

Bizde, Yargıtay kararlarının yayınlanması, bilindiği üzere, pek düzensizdir. Belli bir hukuk sorunuyla ilgili karar bulunup bulunmadığını, varsa hangi kitap ya da dergide o türden kaç karar yayımlandığını sağlıklı biçimde saptayabilmek, inanılmaz bir çileyi gerektirir. Dolayısıyla, bu kadar çileli bir çabaya girişmeye vakti olmayan ve zaten çoğunun görev yerinde hukuk yayınlarını içeren tek kitaplık bulunmayan yargıçlarımızın, belli bir konuda daha önce çıkmış Yargıtay içtihatlarını bilmesi geniş ölçüde rastlantıya bağlı kalır. Gerçek böyle olunca; Üst Mahkeme kararının kendi aleyhine çıktığını öğrenen ve o konuda değişik çözümü benimsemiş Yargıtay kararları bulunduğunu saptayan taraf, söz konusu kararları Üst Mahkeme yargıçlarının bilmeşiğinin, öğrenmemiş bulunuşunun niçin kurbanı olsun? Üstelik dikkat etmeli ki, Tasarı kuralı, Üst Mahkeme yargıçlarına takdir yetkisi bırakmaksızın onları, aykırı Yargıtay içtihadı varsa, temyiz yolunun açık olmasına karar vermek zorunda tutmaktadır. Böyle bir sistende, aynı kurala şu eklentiyi de yapmak gerekirdi:

Böyle yerleşmiş Yargıtay kararları varken Üst Mahkemenin her nasılsa temyiz yolunu açık tutmamış olması halinde, temyize gitmekte yararı olan taraf, dilekçesinde o yargıtay kararlarını belirterek, temyiz yetkisini kullanabilir.

Üzerinde durduğumuz faraziyede ilgili tarafa Yargıtaya başvurma hakkını doğrudan doğruya tanımak yerine, "Üst mahkeme kararının düzeltilmesi ve kendisine temyiz yolunun açık tutulduğu

deyiminin de karara eklenmesi" istemiyle Üst Mahkemeye başvurmak yetkisi tanıyacak bir kuralı tasarıya eklemek de akla gelebilirdi. Hatta bu olanağın şimdi bile genel kurallardan çıktığı söylenebilir. Çünkü Tasarıya göre, Üst Mahkeme kararlarına karşı karar düzeltme yoluna başvurulması konusunu, Yargıtay kararlarına karşı karar düzeltme başvurusu konusuna ilişkin HUMK. m.440-442 düzenleyecektir. Bu maddelere yollama yapılmıştır. Oysa HUMK m.440 f.I Bent 4'e göre, usul ve yasaya aykırılık karar düzeltme isteminin dayanaklarından biridir, Tasarı yasalaşınca Üst Mahkemenin, yerleşmiş Yargıtay içtihadına ters düşen çözümü benimsemiş kararında, ilgili kişiye tenyiz yolunu açık tutmanası yasaya aykırı olacak ve dolayısıyla bu yüzden Üst Mahkemenin kendisine, karar düzeltme başvurusu yapılabilecektir. Bizce işi uzatmadan, dolandırmadan ve Üst Mahkeme yargıçlarını kendi eksik bilgilerinin yol açtığı bir durumu düzeltmek gibi tatsız bir görev altına sokmadan, diğer yolu (ilgili tarafa, doğrudan doğruya Yargıtaya başvurmak yetkisinin tanınması yolunu) benimsenek daha doğrudur.

Madde 37 (a): Üst Mahkeme ceza dairelerinin görevi belirtilmiş ve "gerekli gördüğü takdirde yeniden yargılama yapmak sureti ile karara bağlamak" şeklinde bir görevin de bulunduğu belirtilmiştir. Gerekli gördüğü takdirde yeniden yargılama yapmak deyimi ile ceza dairelerine de hukuk dairelerinde olduğu gibi takdire bağlı olarak yeniden yargılama yapmak yetkisi tanınmıştır. Kanımızca bu hususta takdir yetkisi çok eleştirilebilecektir. Mahkemelerin haklı ya da haksız takdir yetkisini suistimal ettiği ileri sürülebilecektir. Vatandaşın kafasında beliren kuşkuları gidermek mümkün olamayacaktır ve yargı çok önemli yaralar alabilecektir. Yeniden yargılama yaparak karara bağlanacak davalar için objektif kriterler saptanmalıdır.

Madde 40 (a) : Depo parasının yatırılmamış olması dilekçenin reddi için sebep sayılmıştır. CMUK. nunda da depo parasının yatırılması tenyiz için gerekli şart sayılmıştır. Ancak cüz'i bir paranın yatırılmamış olmasının vatandaşın hak arama özgürlüğünü engellemesini ve onun hakkındaki mahkumiyet kararının haksız bile olsa kesinleşmesine neden olmasını akla uygun bulmak olanaksızdır. Bu paranın yüksek bir seviyede tutulması ise ayrı sakıncalar taşıyabilecektir.

Madde 42- Bozma üzerine ilk derece mahkemelerinin direnme hakkı bulunmaktadır. Direnme üzerine üst mahkeme ceza genel kurulunca verilecek karara uymak zorunludur. Direnme üzerine kararın doğrudan temyiz mahkemesince incelenmesi gerekmektedir. Zira bu sayede içtihat birliğinin daha kolay ve çabuk sağlanması mümkün olacaktır. Ayrıca Üst Mahkemelerin dışında ve üstünde bir kontrol mekanizması, karar mahkemelerine ve vatandaşa daha büyük güven verecektir.

Madde 43- "istinabe" deyimini kullanılmıştır. Terim Türkçe olmadığı gibi bu gün Türkiye'mizde hukukçuların bile anlayabildikleri bir kelime değildir. "Yetkilendirilme" yoluyla denebilir. Başka bir deyim bulunması da olasıdır.

Madde 46- Madde 42'de belirttiğimiz üzere Üst Mahkeme ceza Genel Kurulları ilk derece mahkemelerinden verilecek direnme kararını incelemek üzere kurulmaktadır. Direnme kararlarının üst mahkemenin dışında ve üstünde bulunan Yargıtayca karara bağlanması gereğini vurgulamıştık.

Maddede tek ceza dairesi bulunması halinde noksan üyelerin hukuk dairelerinden tamamlanacağı kuralı gösterilmiştir. Böylece uzmanlık esası da ortadan kalkmakta ceza davalarını hukuk mahkemesi üyelerinin kesin karara bağlayabileceği düşünülmektedir.

Direnme kararlarının Yargıtayca incelenmesi daha uygundur. Yargıtayın iş yükü üst mahkemeler kurulduğu takdirde oldukça azalacaktır.

Direnme kararlarının Yargıtayca incelenmesi, Yargıtayın içtihat mahkemesi olma niteliğine de uygun olacaktır.

İçtihat Birliğini daha çabuk gerçekleştireceği için davaların uzamasını önlemek bakımından da genel düzeyde daha yararlı olacaktır.

Üst mahkeme ceza genel kurulunun maddede sayılandan başka görevi bulunmaktadır. Öneriniz dikkate alındığında "Üst mahkeme ceza genel kurulunun" kaldırılması yerindedir. Böylelikle sistem daha basitleştirilmiş olacaktır.

Madde 47 ve 48- Yasa Ceza Mahkemeleri Usulü Kanununa büyük ölçüde atıf yapmaktadır. Tasarının sistematüğinde Usul Yasaları ile uygunluk sağlanmasına özen gösterilmiştir. Bütün bunlar üst mahkemeler kuruluş Yasasının bir bütün halinde Usul Yasaları ile birlikte ele alınması gerektiğine dair düşüncemizi destekleyen hususlardır.

Madde 49 Son f.- "Sanık müdahil, şahsi davacı ve varsa vekillerinin duruşmaya gelmemelerini duruşmanın yapılmasına ve hükün verilmesine engel olmaz" şeklindedir. "Gelmelerini" deyini gelmeleri olmalıdır.

Ayrıca özellikle sanık ve vekilinin, makul ve ciddi bir mazereti bulunmadığı takdirde duruşmaya gelmemesi halinde duruşmanın yapılması ve karar verilmesi mümkün olmalıdır. Herhalukarda kuralın uygulanabilir olması savunma hakkını önenli ölçüde kısıtlayabilecek ve haksızlıklara neden olacak adil ve doğru karar verebilme olanağını ortadan kaldıracaktır.

Madde 52- HUMK. n.573'de yapılmak istenen değişikliğe ilişkin bu kural, yargıç aleyhine tazminat davası açılabilmesini, yargıcın önce bir disiplin cezasına ya da ceza mahkumiyetine uğramış ve bu konudaki kararın kesinleşmiş olmasına bağlıyor. Bunun 1982 Anayasasında yer alan, yurttaşların yasa önünde eşitliği ilkesiyle bağdaşabilecek yanı asla yoktur. Yargıçların ve genellikle kamu görevlilerinin, görev yaptıkları sırada birtakın kimselerin haksız düşmanlığını çektiği ve bu yüzden iftiraya, uydurma davalarla taciz edilme, kendilerine karşı haksız baskı ve sindirme aracı olmak üzere diğer yasal yetkilerin kötüye kullanılmasına karşı korunmaları gerektiği ortada ise de, bir hukuk devletinde bunun yolu da hukuk devleti ilkelerine uygun biçimde bulunmalıdır.

Madde 57- Buradaki "tevhin" sözcüğü "tefhin" olacaktır. "Yüze karşı açıklama" dense daha oğru olurdu, bunu herkes anlar, tefhim deyinini ise halkımızın belki sadece küçük bir azınlığı anlayabilecektir.

Madde 58- Buradaki "yanlız" sözcüğü "yalnız" olacaktır.

Madde 62- Bu madde, İİK m.366'nın alacağı yeni biçimi gösteriyor ve burada f.I, "Üst mahkeme ve Yargıtay incelemesi, yalnız itiraz edilen hususlarla sınırlı olarak yapılır..." diyor. Kuralın anlamı duraksamaya yol açabilmektedir. Ve aynı kusur, şimdi'ki m.366 f.I'in "Tetkikat, tenyiz edilen karara hasredilir..." diyen metninde de vardır. Bu metinler iki türlü anlaşılabilir:

a)Metin, "İnceleme, hükmün itiraz edilen kalemiyle sınırlı olarak yapılır" demek istiyor. Örneğin faizin yanlış hesaplandığı ileri sürülerek hükmün bozulması istenmişken ve hüküm fıkrasının diğer kalemlerine itiraz yokken, o diğer bölümlerde değişiklik yaratmaya yönelebilecek incelemeler yapılamaz.

Prof. Postacıoğlu'nun da metni böyle yorumladığı anlaşılıyor. (İcra Hukuku Esasları İstanbul 1982 Basımı s.760) şöyle demektedir:

Tenyiz tetkikatı, tenyiz edilen karara hasredilir. Yani karşılıklı iddia ve müdafaaları karara bağlayan merci kararının muayyen hüküm fıkraları borçlu, diğer muayyen fıkraları ise alacaklı lehine olup da, bu kararı bilfarz yalnız alacaklı tenyiz etmiş olursa, haddizatında kararın tamamı tenyiz edilmiş olmayıp tenyiz konusu olan sadece, kararda alacaklı aleyhine yer almış hüküm fıkralarının kanuna uygun olup olmadığıni tayine natuf kalır.

b)Prof.Baki Kuru ile Avukat Talip Uyar'ın bu konudaki görüşleri ise çok daha başkadır. Baki Kuru (İcra ve İflas Hukuku, Ankara 1983, s.42 dn. 32), HUMK. m.439 f.II'ye göre Yargıtay, tenyiz edenin gösterdiği gerekçelere bağlı olmaya-
rak kendi gördüğü nedenlerle dolayısıyla de hükmü bozabileceği halde, İİK m.366 f.I'in bu kurala istisna getirdiğini, yani Tetkik Merci kararlarının tenyizinden o kuralın uygulanmama-
cağını söylemekte, İİK. m.366 f.I kuralını böyle anlamaktadır. Avukat Talip Uyar da (İcra ve

İflas Kanunu Şerhi, m.366 Açıklaması dn.2) aynı görüşü, Kuru'ya yollama yaparak belirtiyor.

Biz bu sınırlayıcı görüşe katılmıyoruz. Çünkü hukuk biliminde yorumun temel ilkelerinden biri odur ki, bir genel kuralla düzenlenmiş konuya özel bir sorun bakımından değinen ikincil kuralda, tersine bir yorumu açıkça zorunlu kılacak deyiş kullanılmışsa, o ikincil kuralın da genel kurala uygun çözüm benimsediği yorumuna gitmek gerekir. Prof. Postacıoğlu'nun, "Mefhun-u muhalif delili, umumi prensibi te'yid ettiği nisbette muteberdir" diye anlattığı yorum ilkesi de tıpatıp aynı temele dayanır. Gerçekten yasa, genel olarak yürümesini istediği çözümü, genelde beğendiği bir durumda buna ters düşen çözüm benimsediğini söylemeye, deyiş açıklığı yoksa, hakkımız bulunmaz. Yasanın kendi temel ilkesine bağlı kalmak isteyeceği asıldır. Kaldı ki, Yasanın m.366 f.I ile, Tetkik Merci kararları hakkında yapılan temyiz incelemesinde Yargıtayın yetkisini kısıtlanmak istemiş olması için hiçbir mantıksal neden de yoktur.

İşte, Bizce doğru olmayan bir sınırlayıcı yoruma yol açabilen, şimdiki İİK. m.366 f.I'deki "temyiz edilen karara hasredilir" deyiminin daha da kaypaklaştırılarak, Tasarıda, "itiraz edilen hususlarla sınırlı olarak yapılır" denmesini sakıncalı görmekteyiz. Bu fıkranın şöyle değiştirilmesi yeterlidir:

Üst mahkeme ve Yargıtay incelemesi, HUMK. m.439 un gösterdiği yolda yapılarak öncelikle karara bağlanır.

Üst mahkemeler Yasa Tasarısı üzerindeki Türkiye Barolar Birliği görüşlerini takdirlerinize sunarım.

Saygılarımla,

3-YEMİNLİ SERBEST-MALİ MÜŞAVİRLİK-MUHASEBECİLİK
KANUN TASARISI

"Hükümetçe Yeminli ve Serbest Mali Müşavirlik ve Muhasebecilik Kanun Tasarısı ile "Yeminli Serbest Mali Müşavirlik" Tasarılarının hazırlandığı haber alınmakla birlikte bu iki Tasarının elde edilebilmesi, hazırlık aşamasında mümkün olamamıştır. Başbakanlık Kanunlar ve Kararlar Dairesine aşağıdaki başvuru yapılmış ise de Tasarının gizliliğinden bahisle başvurumuza cevap verilmemiştir.

TÜRKİYE BAROLAR BİRLİĞİ BAŞKANLIĞI

Sayı :641

25.5.1984

Başbakanlık
Kanunlar ve Kararlar
Dairesi Başkanlığı
Ankara

Yeminli Mali Müşavirlik Kanun Tasarısının hazırlanmakta olduğunu ve yakında Meclise sevkedilmek üzere bulunduğunu haber almış bulunuyoruz.

Avukatlık mesleği ile ilgili hükümler taşıyabileceğinden Kanun Tasarısının bir örneğinin incelenmek üzere verilmesini rica ederim.

Saygılarımla,

Başkan
Avukat Teoman EVREN

Başbakanlıktan Tasarıların alınabilmesi mümkün olmayınca T.B.M.M. Üyeleri ile tenasa geçilmiştir. Henüz Meclise sevkedilmemiş olan Tasarıların ancak Meclise sevkedilmesinden sonra ele geçirilebilmesi mümkün olabilmektedir.

Türkiye Barolar Birliği eskiden beri Mali Müşavirlik ve Muhasebecilik mesleğinin bir serbest meslek olarak örgütlenmesinden yanadır. Fakat bu meslek mensuplarına yargı önünde savunma hakkı ile ilgili yetkiler tanınmasına kesinlikle karşıdır. Tasarılarda Mali Müşavirlere savunma hakkına ilişkin yetkiler tanındığı görülmüştür. Savunma mesleğine özgü yetkilerin başka meslek mensuplarına tanınmasının her fırsatta yasalasmasına çalışan etkin güçlerin bir olup bitti ile konuyu sonuçlandırmaları aşamasında Türkiye Büyük Millet Meclisinin bütün üyelerine ve Basın Organlarına aşağıdaki açıklama yapılmıştır.

YEMİNLİ ve SERBEST MALİ MÜŞAVİRLİK, MUHASEBECİLİK
KANUN TASARISI HAKKINDA TÜRKİYE BAROLAR BİRLİĞİNİN
GÖRÜŞLERİ

13 Haziran 1984

Hükümetçe hazırlanan Yeminli ve Serbest Mali Müşavirlik, Muhasebecilik Kanun Tasarısı ile; bir kısım milletvekili tarafından hazırlanan "Yeminli ve Serbest Mali Müşavirlik" Kanun Teklifinin Türkiye Büyük Millet Meclisine sunulduğunu öğrenmiş bulunmaktayız. Söz konusu Yasa Tasarılarında Vergi Usul Yasasındaki amacın da aşılarak Vergi Yargısı ve İdari Yargı önünde yükümlülerin mali müşavirlerine ve serbest mali müşavirlerine savunma olanağı tanımak istendiği anlaşılmaktadır.

Böyle bir düzenlemenin sakıncalı olduğu kadar yanlış bulunduğu da açıktır.

a)"Savunma" bir sanat ve meslektir. Bir uzmanlık işidir. Avukatlık Yasasına göre bu kamu hizmetini yapma işi yalnızca belli bir eğitim görmüş bir disipline bağlı ve baroya yazılı avukatlara tanınmıştır. Bütün uygar Ülkelerde de "savunma" görevi ancak avukatlara tanınmaktadır. Hiçbir gerekçeyle bu görevin başka meslek erbabına yaptırılması kabul olunamaz. Böyle bir kabul mesleği parçalayıcı ve bozucu sonuçlar yaratır.

Yargıç hukuk uygulamasında, "hüküm verme" sanatının uzmanıdır. Bunun gibi avukat da aynı uygulamada savunma sanatının uzmanıdır.

Yargının gereği olarak özel uzmanlık konularında "bilirkişi"nin yardımına başvurulur. Ama "bilirkişi"nin ne yargıcın ne de avukatın yerine, geçmesi kabul olunabilir. Bu danışma işlemi bilirkeşiyi yargıcın yerine koymadığı gibi avukatın yerine de geçirmez. Oysa yapılmak istenen değişiklik bu temel ilkeyi yıkmaktadır.

Mali danışmanlara tanınacak böyle bir savunma hakkı ileride başkaca sakıncalı gelişmelere de yol açabilecektir. Her bilirkişi, uzman kişi olarak yargı önünde yazılı ve sözlü açıklamalarda bulunma yetkisini isterse, trafik davalarında trafik görevlilerinin, yapı davalarında mühendis ve mimarların, başkaca davalarda da öbür uzmanların bu tür benzer isteklerine rastlanacaktır.

b)Yargı merci'i önünde "yazılı ve sözlü açıklama"yı savunmadan ayırdetmek olanağı yoktur.

Avukatlık Yasasınının 35. maddesinde "...mahkeme veya yargı yetkisini haiz diğer organlar huzurunda...dava ve savunmak, adli işlenleri takip etmek, bu işlere ait bütün evrakı düzenlemek, yalnız baroda yazılı avukatlara aittir" hükmü yer almaktadır.

Yargı önündeki her açıklama iddia ve savunmayı ilgilendirir. Mütehassıs eleman sıfatıyla yapılacak açıklama (yazılı ve sözlü) savunmayı kapsar. Bu işin avukat olmayan kişiye tanınması düşünülemez. Savunma, ancak buna göre yetişmiş kimselere bırakılabilir. Savunma sadece muhasebe, vergi ya da başka bir özel bilgiyi değil, "hukuk" bilgisini gerektirir.

Anayasa Mahkemesininin 20.12.1977 günlü 1977/121 sayılı kararındaki şu gerekçe konuyu aydınlatmaktadır: "Hak arama işlevi, hukuk fakültesinde öğrenin görmüş kişilerin çaba ve katkılarıyla yürür. Bu nedenle Hukuk Fakültesini bitirmemiş, stajını yapmamış veya yasada belirtilen görevlerde bulunmamış kimselerin yargı yerlerinde ve hak arama işlerinde çalışmaları kamu düzeni ve kamu yararı ilkesini tenelinden sarsan bir neden olarak düşünülmektedir.

"(Resni Gazete 20.3.1978)

c)Bu bir meslek kıskançlığı ve tekelciliği değildir. Bir bilinçlenme ve disiplin sorunudur. Meslek örgütlenmesi ve disiplini avukatların değil, hak ve iş sahiplerinin çıkarları, dolayısıyla kamu düzenini ve kamu yararını, korumak içindir. XIX. Yüzyılda Avukatlık mesleği disipline bağlanmadan ve barolar kurulmadan dava vekilleri çok rahat çalışıyordu. Ama bu rahatlık adaletin ve kamunun yararına değildi. Bu nedenle Cumhuriyetimizle yaşıt olan meslek örgütlenmesini ve savunma ve hak arama mesleğine özgü çalışma düzenini bozucu bir takım yeni kurallar son derece sakıncalı sonuçlar doğuracaktır.

ç)Bu durum "yargı"yı da etkileyecektir. "savunma" mesleğinin örgütlenmesi ve disipline alınmasının temel amaçlarından birisi hak sahiplerini korumak ise öbürü de "yargı"yı korumaktır. Bu nedenle öncelikle "mali müşavirlik" mesleğinin bir disiplin ve örgüte bağlanması yerindedir. Ancak meslek mensuplarına amaç dışı savunma olanakları tanıma son derece sakıncalıdır. Avukatlık mesleği ile önemli karışıklıklara, çekişmelere, uyumsuzluklara neden olacaktır. Ayrıca yargı açısından da büyük sakıncalar taşınmaktadır.

S o n u ç :

Belirlenen bu nedenlerle yeni düzenlemeler hem yasana tekniği açısından hem de savunma mesleğinde açılacak gedik bakımından son derece sakıncalıdır. Görüşmeler sırasında Birliğimizin görüşünün gözönünde tutulmasını takdirlerinize sunarım.

Saygılarımla,

4-TÜKETİCİNİN KORUNMASI HAKKINDA KANUN TASARISI

Sanayi ve Ticaret Bakanlığı 8 Nisan 1984 günlü yazıları ile Tüketicinin Korunması Hakkında Kanun Tasarısı üzerinde Birliğimizin görüşlerini talep etmiş bu yazıya karşılık sunduğumuz görüşler ilgili Bakanlığa iletilmiştir.

Görüşlerimiz bilgilerinize sunulmaktadır.

TÜRKİYE BAROLAR BİRLİĞİ BAŞKANLIĞI

Sayı:604

30.4.1984

Sanayi ve Ticaret Bakanlığı
İç Ticaret Genel Müdürlüğü
Ankara

İlgi:6 Nisan 1984 günlü 10(300.11/0) sayılı yazınız.

Tüketicinin Korunması Hakkında Kanun Tasarısı ile ilgili görüşlerimizi aşağıda bilgi ve takdirlerinize sunarız:

I-AMAÇ BAKIMINDAN: Yasa Tasarısı Ülkenin ve yurttaşın önemli bir gereksinmesine parmak basmaktadır. Böyle bir düzenleme ile tüketicinin korunması zorunludur.

Ancak Tasarının oldukça özenli hazırlanmış olmasına rağmen yöntem, yaptırım, örgütlenme, yargılama ve usul açısından öngörülen amacı sağlayamayacağı kanısını taşımaktayız.

II-YÖNTEM BAKIMINDAN

1-Tüketicinin gereksinmelerini karşılayacak mal ve hizmetlerin kaynakta denetimi ve özellikle yaşam için tehlike oluşturan üretimin piyasaya arz edilmeden önlenmesi konusunda düzenlemeler yetersiz kalmaktadır.

2-Üretin mallarının taklitlerinden korunma, kamuya karşı yapılan, ilan ve reklamların gerçeğe aykırılığı, faturalar, etiketler ve alıcıya karşı beyanların sağlıklı olmanası gibi haller ile ayıba karşı tekeffül ve garanti hükümlerinin yasa ile etkin şekilde

düzenlenmesi gerekli bulunmaktadır. Tasarı ile getirilen kurallar bu konularda gerekli etkinliği sağlamaktan uzak bulunmaktadır.

3-Birçok konuda Bakanlığa yetki tanınmıştır. Tanınan yetkilerin yeni düzenlemeler ile uygulamaya konulması düşünülmektedir. İdareye bazı olanaklar sağlanması açısından böyle bir yöntemin yararları düşünülebilir. Ancak tanınan yetkinin hukuki niteliği ve kullanılması her zaman tartışmaya konu olabilecektir. Ayrıca çok genel düzenlemeler getirilmiştir. İdareyi de rahatlatacak ve yol gösterecek bazı ayrıntıların Tasarıda yer alması zorunludur. Böylece birçok boşluk doldurulacak ve idarenin keyfi davranışları önlenmiş tüketici yanında üretici de hiç hesapta olmayan risklerle karşı karşıya kalmayacaktır. Tüketicinin korunması açısından duraksamalar, ayrıcalıklar önlenerek Yasanın etkinliği daha güçlenecektir.

III-YAPTIRIM (MÜEYYİDE) BAKIMINDAN:

1-Yasada işyerinin kapatılması, mesleğin yürütülmesinin yasaklanması gibi yaptırımların uygulama şekli hakkında kurallar yer almıştır. Ancak bu müeyyidelerin hangi hallerde, hangi olaylarda tatbik edileceği ayrıca düzenlenmemiştir. Bu müeyyidelerin olaylarına özgü olarak yasada yer alması gerekli bulunmaktadır.

2-Cezalar sadece para cezası olarak düzenlenmiştir. Para cezalarının her kuruluşta aynı etkiyi yaptığı söylenemez. Para cezalarının üst ve alt sınırlarının tatbiki ile gereken etkinlik ve eşitlik sağlanamaz. Kesinlikle daha başka asli ve fer'i cezalara ihtiyaç bulunmaktadır.

IV-ÖRGÜTLENME BAKIMINDAN:

1-Tüketici kuruluşlarının örgütlenmesi yerinde bir düzenlemedir. Ancak yasada öngörülen şekli ile "tüketici il birliğinin kurulması, faaliyete geçmesi, etkinliği oldukça güçtür. Mülki amirce tesbit edilecek tüketim kooperatiflerinin temsilcilerinin bu birliğe aday göstermesi kuralının işleyiçi güç olduğu kadar, keyfiliğe de müsaittir. Aday gösterecek tüketim kooperatiflerinin niteliğinin de belirtilmesi gerekli bulunmaktadır.

2-Burada hemen hemen her il merkezinde faaliyet gösteren Baroların da il tüketici birliklerine aday göstermesinin ve temsilinin yararına inanmaktayız. Barolarımız bu hizmeti özen ve özveri ile üslenebilirler. Böylece il tüketim birlikleri her zaman yararlanabilecekleri bir hukukçu üyeye de kavuşmuş olacaklardır. Bu öneriyi meslek teşekküllerimizin arzusu olarak değil doğrudan amacın gerçekleşmesinde olumlu katkısı açısından düşünmekte ve önermekteyiz.

3-Türkiye Tüketiciler Genel Kurulunun Tasarıda açıkça sayılan kurul ve kuruluşların yetkili temsilcilerinden oluşacağı belirtilmiştir. Ancak temsilcilerin sayısı, Genel kurulun kaç üyeden oluşacağı, toplantı ve karar nisapları belli edilmemiştir. Genel Kurulun üye sayısı, toplantı ve karar nisabı açıkça düzenlenmelidir.

4-Tüketicinin korunması yasınının öngördüğü denetimin ve önlemlerin uygulanabilmesi için bir örgütlenme gerekmektedir. Yasa örgütlenme açısından yeni hiçbir esas getirmemektedir. Bakanlık yetkililerine görev vermektedir. Yasanın amacına varması bakımından örgütlenme şarttır. Ayrıca aynı doğrultuda hizmet yapan görevlilerle bu örgütlemenin hiyerarşik veya işbirliği şeklindeki ilişkisi açıkça saptanmalı, Ayrıca tüm görevlilerin koordine çalışmalarına olanak sağlanmalıdır.

5-Bakanlığın kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşlarına talimat verebileceği hükme bağlanmıştır. Kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşları içinde üretim ve tüketimle ilgili olanlar bulunduğu gibi olmayanlar da vardır. Böyle genel bir ifade kullanılacağı yerde üretim ve tüketimle ilgili kuruluşların belirlenmesi ve bu kuruluşlara talimat verebileceğinden bahsedilmesi yerinde olacaktır. Aksi halde tasarıda öngörülen talimat verme bakımından çok olumsuz tartışmalar ortaya çıkabilecektir. Bakanlığın vereceği talimatlara uyulmaması halinde müeyyide öngörülmemiş olması da bir eksikliktir.

V-YARGILAMA VE USUL BAKIMINDAN :

1-Yasaya aykırı hareketlerin suç oluşturması halinde yetkili ve görevli mahkemenin belirtilmesi yerinde olacaktır. Konu genel yetki çerçevesinde düşünülse bile birden çok mahkemenin görev yaptığı yerlerde bir mahkemenin tüketicinin korunması işleri ile ilgilenmesi yararlıdır.

2-Büyük ticaret ve sanayi merkezlerinde tüketiciyi koruma mahkemelerinin kurulmasının ve özel usul kuralları ile hızlı bir yargılamanın büyük yararı olacağına inanmaktayız.

3-Tasarıda, tüketiciyi koruma yasası hükümlerine göre yapılacak kovuşturma ve soruşturmanın 3005 sayılı meşhut suçların muhakeme usulü kanununun 1. ve 4. maddelerinde yazılı yer ve zaman kavıtlarına bakılmaksızın yürütüleceği kuralına yer verilmiştir. 3005 sayılı Meşhut Suçlar Muhakeme Usulü Yasası oldukça eskimiştir. Ayrıca Ceza Hukuku alanında beklenen hızlı yargılamayı da sağlayamamıştır. Özelliği olan, hızlı ve etkin bir yargılamayı gerçekleştirecek nitelikte yeni usul kurallarına gereksinme duyulmaktadır. Tasarının bu ihtiyacı nazara alması gerekmektedir.

4-Ayrıca yargının iş yükünü azaltmak, etkin ve hızlı bir denetim sağlamak, açısından yargı öncesi önleme kuruluşlarına da gereksinme bulunmaktadır.

5-Tüketici birliklerine adli ve idari mahkemelerde dava açma hakkı ve açılmış olan davaların müdahil olarak katılma hakkı da tanınmaktadır. Bu davaların yalnız ceza davalarını mı içerdiği hukuk davalarını içerip içermediği anlaşılmalıdır. İdari yargıda hangi tür davaları açabileceği belli değildir. Kanımızca tüketicinin başvurması halinde tazminat davaları açabilme hakkının da birliklere tanınması gerekir. Tüketici hakkında dava açmak hakkının hukukun ana prensipleri gözönüne alınarak ayrıca ve ayrıntılı bir şekilde düzenlenmesi yerinde olacaktır.

6-Hakkını arayacak olan güçsüzlere tüketici birliklerinin adli yardıma bulunması zorunluğu getirilmelidir.

Türkiye Barolar Birliğinin Tasarı hakkındaki görüşlerini almak konusundaki düşünce ve davranışınıza içtenlikle teşekkür ederiz.

Saygılarımızla,

5-GÜMRÜK MEVZUATINDA YAPILMASI DÜŞÜNÜLEN DEĞİŞİKLİKLERLE İLGİLİ TÜRKİYE BAROLAR BİRLİĞİNİN GÖRÜŞLERİ

Mesleğinizle ve hukuk sorunları ile doğrudan ilgili yasa tasarıları hakkında Türkiye Barolar Birliğine haber verilmez ve görüş istenmezken diğer Bakanlıkların Birlik görüşüne önem vermeleri ve bu görüşleri istemeleri memnuniyetimizi mucip olmakta ve her başvuruya süresi içinde cevap verilmektedir. Maliye ve Gümrük Bakanlığı Gümrükler Genel Müdürlüğü 8 Şubat 1985 tarihli yazıları ile Gümrük Mevzuatımızda yapılacak değişiklikler ile ilgili Birliğimiz görüşünün bildirilmesi istenmiştir.

Türkiye Barolar Birliği aşağıda bilgilerinize sunduğumuz görüşleri hazırlamış ve Maliye ve Gümrük Bakanlığına göndermiştir.

GÜMRÜK MEVZUATINDA YAPILMASI DÜŞÜNÜLEN
DEĞİŞİKLİKLERLE İLGİLİ TÜRKİYE BAROLAR
BİRLİĞİNİN GÖRÜŞLERİ

1-Gümrük Kanunu büyük oranda Uluslararası nitelik taşımaktadır. Her Ülke kendisine özgü kurallar saptamakla birlikte genelde Gümrük Yasalarının Uluslararası özelliklerine bağlı kalmak gereğini duymaktadır. Türkiye'de de Gümrük Yasasının Uluslararası nitelik taşıyan Ana Kurallarına uyulması zorunluğu vardır. Gümrük Kanunları kalıcı yasalardır. Sık sık değiştirilmeleri ve yeniden düzenlenmeleri sorunlar yaratmaktadır. Yeni düzenlemeler artık Ülkemizdeki Gümrük Mevzuatının uzun yıllar ihtiyaçları karşılayacak değişmeyecek şekilde yapılmalı ve aceleye getirilmemelidir.

Transit taşınacılığı, turistik kolaylıklar, eşyanın kıymeti, yolcu, naklihan ve diploması muafiyetleri, posta rejini, menşe şahadetnamesi ile ilgili düzenlemeler, Uluslararası kurallara uygun ve gelecekteki gereksinimleri de karşılayacak nitelikte düzenlenmelidir. Söz konusu kuralların düzenlenmesinde Uluslararası anlaşma ve ilişkilerin dikkate alınması gerekmektedir. Bu nedenle değişiklikler önemli engellerle karşı karşıyadır.

2-Gümrük Kanunu ile kaçakçılık Mevzuatı birlikte ele alınmalıdır. Önceleri bu iki yasa arasında büyük çapta uygunluk var iken giderek yasalar arasındaki uyum ciddi şekilde bozulmuştur. Sadece Gümrük Kanununda değişiklik yapıldığında iki yasa arasındaki uyumsuzluklar daha da artmış olacaktır. Uygulayıcıları ve yargı organlarımızı yasaların tatbikinde yanıltacak sonuçlar ortaya çıkacaktır. Örneğin 1918 sayılı Kanunun 20. maddesi ile 1615 sayılı Kanunun 146. maddelerindeki düzenlemeler aynı fiil ve olayları içermektedir. Buna karşılık 1918 sayılı Yasada aynı fiillere hürriyeti bağlayıcı müeyyide öngörülmüş iken Gümrük Yasasında para cezası söz konusudur.

3-Kaçakçılığın Men ve Takibine Dair Kanunda yeralan yolcu işlemlerine ilişkin cezai hükümlerle, istinal ve istihlak kaçakçılığının bu Yasadan çıkarılarak Gümrük Kanununda yeralması hukuk anlayışına ve günümüzün ekonomik gelişmesine daha uygun düşecektir. Böylece pek çok kişiyi fiili ile orantılanmayacak derecede rahatsız eden adaletsiz uygulamalar önlenecektir. İstinal ve istihlak kaçakçılığının müeyyidesi hürriyeti bağlayıcı ceza olarak düzenlenmiştir. Vergi Hukukumuzda vergi kaçakçılığının cezası para cezasıdır. Ancak hileli vergi kaçakçılıklarında hürriyeti bağlayıcı ceza öngörülmüştür. İstihlak ve istinal kaçakçılığı bu nedenle gümrük yasasında düzenlenmeli ve para cezası ile cezalandırılmalıdır.

4-Serbest Bölge tatbikatının gümrük yasasında yeralması gerekmektedir. Serbest bölge ile ilgili düzenlemelerin depo, antrepo ve sundurmaya ait kurallardan farklılıkları bütün tereddüt ve karışıklıkları önleyecek biçimde ele alınmalıdır.

5-Yasa ile düzenlenmiş Gümrük muafiyetleri bütünüyle yasadan çıkarılmalı ve bu yolla gümrük yasasının dışına çıkılma olanakları ortadan kaldırılmalıdır. Muafiyet tanınması gerekli konularda vergi iadesi yolu ile gereken hizmete sağlanmalıdır. Özellikle bazı vakıflara tanınmış olan muafiyetler yasanın amacına ve sistematığıne aykırıdır. Suistimale açıkça olanak sağlamaktadır.

6-Gümrük Vergisi miktarını, hinaye ve destekleme ithalatlarının kolaylaştırılması için arttırıp ve azaltma konusunda tanıyan yetki genişletilmeli ve uygulanma kolaylaştırılmalıdır.

6-CEZA YASASI İLE İLGİLİ ÇALIŞMALAR:

14.12.1984 günlü Adalet Bakanlığı yazıları ile Türk Ceza Kanununun yeniden düzenlenmesi ile ilgili komisyonda çalışmak üzere Birliğimizden iki temsilcinin isimlerinin belirlenmesi istenmiştir. Ceza Yasası ile ilgili değişiklik, ve yeniden düzenleme çalışmalarının önemi gözönüne alınarak sözkonusu yazıyı aynen bilgilerinize sunmakta yarar görmekteyiz.

ADALET BAKANLIĞI
KANUNLAR GENEL MÜDÜRLÜĞÜ

Sayı:K.G.M.1207

14.12.1984

Konu:Türk Ceza Kanunu
Komisyonu Hk.

BAROLAR BİRLİĞİ BAŞKANLIĞINA

Malunları olduğu üzere, 1 Mart 1926 tarihli ve 765 sayılı Türk Ceza Kanunu, yürürlüğe girdiği 13 Mart 1926 tarihinden bu yana, günün ihtiyaçlarını karşılamak amacıyla muhtelif zamanlarda belli maddelere hasren 36 defa değiştirilmiş bulunmaktadır.

Söz konusu değişiklikler, Türk Ceza Kanununun bazı maddeleri arasında suç ve ceza adaleti bakımından uyumsuzlukların ortaya çıkmasına sebep olmuş, ayrıca, anılan Kanunun gecikmeden bütünüyle ele alınarak, gelişen Türk Hukuku ve Yargıtay içtihatları karşısında, dili de dahil olmak üzere günümüz ihtiyaçlarına cevap verecek hale getirilmesi zarureti kendini göstermiştir.

7 Nisan 1984 tarihli Resmi Gazetede yayımlanarak yürürlüğe giren 2992 sayılı Adalet Bakanlığının Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanununun 34. maddesinde, Adalet Bakanlığına temel Kanunlar üzerinde çalışmalar yapmak üzere uzman personelden oluşan komisyonlar kurmak yetkisi verildiğini gözönünde tutan Bakanlığımızca, Türk Ceza Kanununu bütünüyle ele almak ve gerekli görülecek düzenlemeleri yapmak üzere komisyon kurulması öngörülmüş, bu Komisyonunun 1985 yılı Ocak ayı içinde çalışmalara başlaması planlanmıştır.

Bu cümleden olarak, yukarıda kuruluş amacı belirtilen Komisyona, Birliğinizden 2 meslek mensubunun katılması, Bakanlığımızca uygun mütalaa edilmiştir.

Bu itibarla, belirlenecek temsilcilerinizin isimlerinin 31 Aralık 1984 tarihine kadar Bakanlığımıza bildirilmesini rica ederim.

M.Necat Eldem

Bakan

Temel Yasaların hazırlanması usulü hakkındaki yönetmeliğe uygun olarak oluşturulacağı bildirilen Ceza Yasası değişiklik Komisyonuna Birliğinizi temsilen Sayın Avukat Faruk Eren ile Başkanvekilimiz Avukat Hilmi Becerik'in isimleri bildirilmiştir. Diğer üyelerin de belirlenmesini takiben Adalet Bakanlığında söz konusu komisyon çalışmalarına başlanmıştır. Bu komisyon içinden bir alt komisyon oluşturulmuştur. Alt komisyon toplantılarını Birliğiniz merkezinde yapmaktadır. Türkiye Barolar Birliği komisyondaki temsilcilerimize iletilmek üzere meslektaşlarımızın görüşlerinin saptanması için aşağıdaki genelgeyi bütün Barolara gönderilmiştir. Alınacak öneriler komisyon üyesi meslektaşlarımıza iletilecektir.

TÜRKİYE BAROLAR BİRLİĞİ BAŞKANLIĞI

Ankara, 21.3.1983
Yenişehir, Bayındır S.14/C
Telgraf,Barobirlik

GENELGE NO:13/381

Baro Başkanlığı

.....

"Türk Ceza Kanununu bütünüyle ele almak ve gerekli görülecek düzenlemeleri yapmak üzere" kurulan Komisyon çalışmalarına başlamıştır.

Adalet Bakanlığının talebi üzerine bu Komisyona Türkiye Barolar Birliğini temsilen Avukat Faruk Eren ve Avukat Hilmi Bece-rik katılmaktadır.

Ceza Kanunu çalışmalarında yararlanılmak üzere meslektaşlarımızın görüşlerinin alınmasının da çok yararlı olacağı inancındayız.

Baronuz mensubu meslektaşlarımızın tatbikattan edindikleri tecrübelerine dayalı görüş ve düşüncelerinin Komisyon üyesi meslektaşlarımıza sunulmak üzere Birliğinize gönderilmesini dilerim.

Saygılarınıza,

Başkan
Avukat Teoman EVREN

7-HUKUK MUHAKEMELERİ USULÜNDE YAPILAN DEĞİŞİKLİKLER

Hukuk Usulü Muhakemeleri Kanununda köklü değişiklikler yapılmıştır. Tasarı çok gizli bir şekilde hazırlanmış ve naalesef mesleğinizle yakından ilgili konular hakkında Birliğiniz görüşü alınmamıştır. Tasarının Meclis gündemine alınması da ivedilikle gerçekleşmiştir. Tasarıdan haberdar olduğu anda Türkiye Barolar Birliğinin görüşleri saptanarak Basına kasettirilmiş ancak Yasanın sakıncalı yönleri üzerinde herhangi bir değişiklik yapılamamıştır. Yasanın yürürlüğe girmesinden sonra da Birliğimiz görüşleri kamu oyuna yansıtılmıştır. Görüşleriniz bu konudaki sakıncaları bütünü ile belirttiğinden aynen bilgilerinize sunulmaktadır.

TÜRKİYE BAROLAR BİRLİĞİ BAŞKANLIĞI

Ankara, 11.3.1985
Yenişehir, Bayındır S.14/C

1086 sayılı Hukuk Usulü Muhakemeleri Kanununda çok büyük değişiklikler yapılmıştır. Yargılamayı hızlandırmak için yapılan değişikliklerin amacına ulaşamayacağı yakın gelecekte görülecektir.

Bundan böyle yargı karşısında çok dikkatli olmak gerekecektir. Gıyap müessesesi kaldırılmış, vatandaşın büyük bir teminatı yokedilmiştir. Tebligat Kanununun yetersiz ve yanlış uygulanaları önenli sakıncalar taşımakta iken bir de gıyap müessesesinin kaldırılması ile halkımızın haberdar olmadan yargılanması tehlikesi ortaya çıkmıştır. Bundan böyle bilgisi olmadan boşanan eşlere, meskenlerinden tahliye edilen kiracılara, haksız olarak borçlu kılınan vatandaşlara çok sık raslanacaktır.

Sulh Mahkemelerinin yetkisi 500.000 TL. çıkarılmıştır. Ülkemizde bu meblağın üzerinde çekişme sanıldığı kadar çok değildir. Değişiklik en ufak bir istatistiki bilgiye dayanmadan gerçekleştirilmiştir. Sulh mahkemelerinin işi alabildiğine artarken Asliye Mahkemelerinin elinde görecekları dava kalmayacaktır. İş yükü altında bunalan sulh hukuk mahkemelerinde davalar daha çok uzayacaktır.

Temyiz müddeti bir aydan 15 güne indirilmiştir. Yakın zamanda bu süre 15 gün iken 30 güne gene yargıyı hızlandırma amacı ile çıkarılmıştı. Yargıdaki gecikme günlerle değil yıllarla ölçülmektedir. Kamu ile fert arasında yapılan bu ayırım eşitlik ilkesine aykırıdır. Ayrıca her türlü olanağa sahip kamu kuruluşlarının halktan daha fazla korunmaya layık bulunmasının nedeni de anlaşılanamaktadır. Ayrıcalık yargıyı hızlandırmak için düşünülen önleme de ters düşmektedir.

Hukuk Muhakemeleri Usulü Yasası değişikliği hak ve adalet mefhumlarını bir yana iterek parasal zemine oturtulmuştur. Paranın haddi faydası insandan insana değişmektedir. Hakkın önemi ve kutsallığı parayla ölçülmediği gibi değişken de değildir.

Temyiz murafaa, karar düzeltme için konulan parasal barajlar çok yüksek tutulmuştur.

100.000 TL. kadar verilen kararlar kesindir. Bu miktar herkesin kolayca kazandığı bir para olmayıp, temyiz denetiminin kaldırılmış olmasını çok sakıncalı ve keyfiliğe varacak nitelikte görmekteyiz.

Temyizde duruşma bir milyon liralık davalar için öngörülmüştür. Miktar ve değeri 500.000 TL. aşamayan davalar için karar düzeltme yolu kapalıdır (Ek-2) maddeye göre 5 yıl sonra 1990 tarihinde parasal sınırlar dört kat olarak uygulanacaktır. 4 yıl sonra adalet ve hak enflasyonunun hangi boyutlara ulaşacağı yasa kuralında yer almaktadır.

Yasa değişiklikleri bir ay sonra yürürlüğe girecektir. Yargının neden geç işlediğine gerçekçi teşhis konulamazdır. Konu herşeyden önce görevli ve yetkili insan sorunudur. Vatandaşlarımızı bu değişiklikler karşısında uyanık olmağa ve yargının ne derece hızlandığını hep birlikte izlemeye çağırıyoruz.

B Ö L Ü M-III

KATMA DEĞER VERGİSİ KANUNU İLE İLGİLİ SORUNLAR

25.10.1984 tarihinde kabul edilen Katma Değer Vergisi Yasasının hizmet alınmalarını kapsamadığı, meslektaşlarımızın faaliyetlerinin vergi kapsamında bulunmadığı şekilde bilgiler alınmış iken, neşredilen yasanın bütün serbest meslek faaliyetlerini içerdiği görülmüştür. Avukatlık Yasasında mevcut olan hükümler, savunma mesleğinin özelliği, hizmetin önem ve niteliği KDV konusunda çok önemli sorunlar ve tereddütleri beraberinde getirmiştir.

Maliye Bakanlığının tertiplemediği toplantılar, çıkardığı broşür ve Katma Değer Vergisinin uygulanması ile ilgili açıklamaları bu sorunları çözmüş değildir. Bakanlıkça gösterilen çözümlerin yasaya ve gerçeğe uymadığını görmekteyiz.

Öncelikle kararlarda ve icralarda karşı tarafa yükletilen avukatlık ücreti konusunda ileri sürülen çözüm konunun gerektiğinde bilinmemesi nedeni ile hukuka uygun değildir. Zaman içinde yargı kararları ile daha değişik ve hukuka uygun sonuçlara varılması gerekli bulunmaktadır.

Avukatlık Kanununun Adli yardımla ilgili kuralları ilgililer tarafından bilinmemekte ve bu nedenle de dikkate alınmamış bulunmaktadır. Aslında çok zor işleyen ve kesinlikle işlerlik kazanması gereken yoksullara yapılan hukuki yardımlar için meslektaşlarımızın Katma Değer Vergisi ödeyeceğinin kabulü, bu sosyal içerikli müesseseyi işlemez hale getirmiştir.

Gene Avukatlık Kanununun ücretsiz dava alınabilmesine olanak tanıyan kuralları, böyle davalar için de meslektaşlarınıza vergi yükü getirmektedir.

Ayrıca cebri icra yolu ile yapılan satışlar, ortaklığın giderilmesi davaları sonucu gerçekleşen taşınmaz satışlarının Katma Değer Vergisinin kapsamında olmasını izah mümkün olmadığı gibi yasa kuralları büyük bir haksızlığa neden olmaktadır. Taşınmaz satışları Katma Değer Vergisi kapsamında değilken cebri satışların bu kapsamda görülmesini anlamak olanaksızdır. Büyük bir ayrıcalık, haksızlık ve adaletsizlik söz konusudur.

Yasanın neşrini takiben Yönetim Kurulumuz uzman meslektaş-
larımıza inceleme yaptırmış ve Türkiye Barolar Birliğinin görüş-
lerini saptamıştır. Görüşleriniz bir Genelge halinde Barolarımıza
ve Türkiye Barolar Birliği Delegelerine ulaştırılmıştır.

TÜRKİYE BAROLAR BİRLİĞİ

Baro Başkanlığı

.....

GENELGE NO:36/1457

25.10.1984 TARİH VE 3065 SAYILI KATMA DEĞER VERGİSİ
KANUNUNUN AVUKATLARA UYGULANMASI İLE İLGİLİ GÖRÜŞLER

1-Katma Değer Vergisi Kanununun kapsamına avukatların
yaptıkları işlemler de girmektedir.

Avukatlık serbest meslek faaliyeti olduğundan, avukatların
yaptıkları işlemler "serbest meslek faaliyeti çerçevesinde yapılan
hizmet" niteliğini taşımakta ve bu nedenle 3065 sayılı Kanunun 1.mad-
desinin 1.bendindeki tanım içine girmektedir.

Öte yandan Kanunun 11-17. maddelerinde sayılan istisnalar
arasında avukatlık hizmeti yer almaktadır.

Buna göre, avukatlarca yapılan işlemlerin (hizmetlerin) de
Katma Değer Vergisine konu olacağı açıktır.

2-Avukatların yaptıkları her türlü hizmet Katma Değer Ver-
gisine tabi olacaktır.

3065 sayılı Kanunun 4. maddesindeki "hizmet" tanımını kar-
şısında, Avukatlık Kanununa göre avukatların yapabileceği her tür-
lü hizmet Katma Değer Vergisine konu teşkil edecektir. Sadece yargı-
sal işler değil, resmi dairelerde iş takibi, danışmanlık gibi işler
de KDV.nin konusuna girecektir. Bu arada, sözleşmeli olarak

çalışılan yerlerden belli aralıklarla (aylık, yıllık gibi) alınan avukatlık ücretleri de KDV.ne konu olacaktır.

Kanunun 5. maddesi bir ücret almaksızın (karşılıksız) yapılan hizmetlerin de Katma Değer Vergisine tabi olacağını hükme bağlamaktadır. Bu halde KDV. 213 sayılı Vergi Usul Kanununun 267. maddesi hükmüne göre tesbit olunacak "emsal ücret" üzerinden hesaplanacaktır. Ancak, Kanunun (3065 sayılı Kanunun 27. maddesinin 5. bendine göre, "emsal ücret" Avukatlık Ücret Tarifesinde o hizmet için gösterilen asgari ücretten az olmayacaktır.

3-Avukatlık hizmetlerinden doğan Katma Değer Vergisinin mükellefi o hizmeti yapan avukat olacaktır.

Kanunun 8. maddesinin 1/a bendine göre KDV nin mükellefi hizmeti yapan avukat olmakla birlikte, bu verginin gösterilere (müvekillere) yansıtılmasına yasal bir engel bulunmamaktadır. KDV. mahiyeti itibariyle yansıtılabilen (inikasi) vergilerdendir. Bu nedenle, ücret sözleşmelerine KDV.nin müvekil tarafından ödeneceğini belirten bir hüküm konması kanuna aykırı düşmeyecektir. Uygulamada genellikle bu yol izleneceğinden, vergiyi ödeyen gerçekte müvekiller olacaktır. Kısacası, vergi yükü genellikle müvekillerin üzerinde kalacaktır. Bu gerçevede avukatın mükellef olması, Vergi Dairesine karşı, KDV Kanunu ile Vergi Usul Kanununun öngördüğü bazı ödevleri (beyanname verme ve beyan süresi içinde KDV.ni ödeme v.s. gibi) yerine getirmekten ibaret bulunacaktır.

Ücret sözleşmesinde KDV.den hiç söz edilmemesi veya KDV.ni de içine alacak şekilde belli bir ücret kararlaştırılması halinde, alınan ücretten KDV tefrik edilerek avukat tarafından bu miktarın ödenmesi gerekecektir. KDV.nin ücretten ayrılması için kullanılacak yüzde oranı 10/110 veya 1/11 dir. Alınan ücret içindeki KDV bu orana göre bulunacaktır.

Örneğin, yapılan hizmet karşılığında 110.000 TL. alınmışsa, bunun 100.000 TL.sı ücret ve 10.000 TL.sı KDV si olarak ayrılacak ve bu miktarlar serbest meslek makbuzunda ayrı ayrı gösterilecektir. O döneme ait beyannamede de o iş için 10.000 TL. KDV beyan edilip Vergi Dairesine ödenecektir.

Avukatlık Ücret Tarifesine göre mahkemelerce veya icra mercilerince tayin olunan ücretler yönünden de aynı işlem uygulanacaktır. Örneğin, mahkemece hükmolunan 5.000 TL.lık bir avukatlık ücreti tahsil edildiğinde, $5.000 \times 1/11 = 455$ TL. KDV. ve 4.545 TL. ücret alarak bir ayırım yapıp, makbuz buna göre düzenlenecek, beyan ve ödeme bu çerçevede yapılacaktır.

Görüldüğü üzere bu son halde vergi yükü doğrudan avukatın üzerinde kalmaktadır. Bunu önleyebilmek yönünden Avukatlık Ücreti Tarifesinde değişikliğin yapılması uygun olacaktır. (Kanununun 20. maddesinin 4.bendi de bunu öngörmektedir)

4-Avukatlık hizmetinin yapıldığı anda Katma Değer Vergisini doğrudan olay meydana gelmiş olacaktır.

Kanununun 10. maddesinin (a) bendinden çıkan bu kural uyarınca, vergiyi doğuran olayın ve dolayısıyla mükellefiyetin ortaya çıkması, hizmetin mahiyetine göre değişecektir. Örneğin, kararlaştırılan hizmet bir davanın açılması ise, davanın açıldığı gün vergiyi doğuran olay meydana gelmiş ve aynı zamanda mükellefiyet doğmuş olacaktır.

Hizmetin karşılığı olan ücret hizmet, önce ödenmişse, Kanununun 10. maddesinin (b) bendine göre, vergiyi doğuran olay, bu peşin ücretle ilgili makbuzun düzenlendiği tarihte meydana gelmiş sayılacaktır.

Hizmet yapılmakla birlikte ücreti henüz alınmamışsa, vergiyi doğuran olay meydana gelmekle birlikte, beyan ve ödeme yükümlülüğü başlamış olmayacaktır. Çünkü, Kanununun 20. maddesinin 1.bendine göre, KDV.nin matrahı, yapılan hizmetin bedelidir. Hizmet yapıldığı halde, yani avukatlık ücreti alınmamış ve dolayısıyla makbuz düzenlenmemişse, matrah teşekkül etmemiş olduğundan, bununla ilgili vergi beyanı ve vergi ödemesi söz konusu olmayacaktır.

Aynı şekilde, ücretin kısım kısım alınması halinde, sadece alınan kısım için beyan ve ödeme yükümlülüğü söz konusu olacaktır.

Avukatlık Kanununun izin verdiği ölçüde, hizmetin karşılıksız (ücret almadan) görülmesi söz konusu ise, bu takdirde yukarıda (2) numaralı bentte açıkladığımız "ensal ücret" uygulamasına gidilecektir. Hizmetin yapıldığı anda, ensal ücret üzerinden hesaplanacak

KDV.ni beyanı ve ödeme yükümlülüğü doğmuş olacaktır.

5-Katma Değer Vergisinin matrahını alan avukatlık ücreti oluşturacaktır.

Kanunun 20. maddesine göre KDV.nin matrahı, yapılan hizmetin bedelidir. Avukatlıkta hizmetin bedeli kural olarak "para" ile ödendiğinden, maddenin 2. bendindeki geniş tanımı avukatlar yönünden "avukatlık hizmeti karşılığında her nesuretle olursa olsun alınan para" şeklinde kısaltabiliriz.

Müvekkillerden masraf karşılığı alınan paraların 20. maddede "bedel" tanımı içine girip girmeyeceği konusu açık değildir. Kanaatımızca bunların bedelden sayılmaması ve matraha dahil edilmenesi gerekir. Kanunun 24. maddesinden de bu anlam çıkmaktadır.

193 sayılı Gelir Vergisi Kanununun 94 ve sonraki maddelerine göre gelir vergisi tevkifatına (stopaja) tabi tutulan ödemelerde, ele geçen net avukatlık ücreti değil ücretin tamamı esas alınacaktır. Başka bir deyişle, KDV.nin matrahı brüt ücretten oluşacak, stopaj yoluyla gelir vergisi matrahtan düşülmeyecektir. Kanunun 24. maddesinin (b) bendi bunu gerektirmektedir.

Avukatlık Ücret Tarifesine göre alınan asgari ücretler için 1/11 oranı (iç yüzde oranı) uygulanarak ücret ve KDV ayrımı yapılacaktır. Bu konuda yukarıda (3) numaralı bentte açıklama yapılmıştı. Orada örneğini verdiğimiz 5.000 TL. asgari ücretin 1/11 ini teşkil eden 455 TL. KDV ve kalan 4.545 TL. da ücret olarak işlem görecektir, nakbuz buna göre düzenlenecek, defter kayıtları buna göre tutulacaktır. Dolayısıyla bu örnekte matrah 4.545 TL. olacaktır.

6-Vergilendirme dönemi üç aydır :

KDV. beyannamesinin verilmesi ve verginin ödenmesi yönünden önem taşıyan vergilendirme dönemi bir takvim yılının üçer aylık dönemleri halinde tesbit edilmiştir. Buna göre, yılın;

Ocak-Şubat-Mart Ayları	I.Dönem
Nisan-Mayıs-Haziran ayları	II.Dönemi
Temmuz-Ağustos-Eylül "	III.Dönemi
Ekim-Kasım-Aralık "	IV.Dönemi

teşkil edecektir.

7-Katma Değer Vergisi mükellefin (avukatın) beyanı üzerine tarhedilecektir

Katma Değer Vergisi beyannameleri yukarıda sözünü ettiğimiz vergilendirme dönemlerini takibeden ayın 25 günü akşamına kadar verilmiş olacaktır. Örneğin I.döneme ait KDV beyannamesinin 25 Nisan akşamına kadar verilmesi gerekecektir.

Avukatın ölümü halinde bu süreye üç ay eklenecektir.

KDV beyannamelerinin şekli ve içeriği Maliye ve Gümrük Bakanlığınca tesbit edilecektir.

8-Katma Değer Vergisi tarhiyatı avukatın işyerinin bulunduğu yer Vergi Dairesince yapılacaktır.

Başka bir deyişle, avukatın Gelir Vergisi yönünden bağlı olduğu Vergi Dairesi KDV. yönünden de yetkili olacaktır. KDV.beyannamesi o vergi dairesine verilecek, tarhiyatı orası yapacak ve KDV o Vergi Dairesine ödenecektir.

Tarhiyat avukat adına yapılacaktır.

Beyannamenin verildiği günde KDV tarholunacaktır. Beyannamenin posta ile gönderilmesi halinde bunun Vergi Dairesine geldiği günden itibaren yedi gün içinde tarhiyatın yapılması gerekecektir.

9-Katma Değer Vergisinin beyanname verme süresi içinde ödenmesi gerekecektir.

Yukarıda (7) numaralı bentte belirttiğimiz şekilde, vergilendirme dönemini izleyen ayın 25. günü akşamına kadar hem beyannamenin verilmesi hem de KDV.nin ödenmesi gerekecektir.

10-Ödenecek Katma Değer Vergisinden vergili olarak sağlanan mal ve hizmetler için ödenmiş olan Katma Değer Vergisi indirilebilecektir.

Avukatlık faaliyetinin yürütülebilmesi için gerekli olan mal ve hizmetler yeni dönemde KDV si ödenerek sağlanacaktır. Örneğin kırtasiye alımlarında mal bedelinden ayrı olarak KDV.si de ödenecektir. Masraf olarak yazılabilecek uçak veya tren bileti bedelleri için de KDV.de yer alacaktır. Bu halde bilet bedelinin 1/11 ini

KDV teşkil edecektir. Mal sahibinin iktisadi işletmesine tahvil olan bürolarda (Örneğin Ulus İşhanı veya Emek İşhanındaki bürolarda) kiracı olan avukatlar, kiradan ayrı olarak bunun % 10'u oranında KDV.de ödeyeceklerdir. Onun gibi, telefon ücretinden ayrı olarak PTT Kurumuna % 10 KDV ödenecektir. Kısacası, bugünkü duruma göre, kiralar ve müstahdem ücretleri dışında kalan yazıhane giderlerinin (Gelir Vergisi yönünden masraf gösterilebilecek unsurların) tamamı için, bunların bedellerinden ayrı olarak KDV de ödemek gerekecektir. Kiralar yönünden de yukarıda belirttiğimiz ayrımanın yapılması gerekmektedir. 3065 sayılı Kanununun 8. maddesinin 1/h bendi ile atıfta bulunulan 193 sayılı Gelir Vergisi Kanununun 70. maddesi uyarınca, ticari veya zirai bir işletmeye dahil olan (işletmenin bilançosunda yer alan) bir taşınmazda kiracı olan avukatlar, kira bedelinden ayrı olarak KDV de ödemek durumunda kalmacaklardır. (Aksine sözleşme yapılmadıkça) Bunların dışındaki kiralar (büro kiraları) ise KDV.ne tabi olmayacaktır.

Buraya kadar belirtildiği şekilde, büro girdileri için ödenen KDV leri, bunların yapıldığı döneme ait olup avukat tarafından ödenmesi gereken KDV.den düşülecektir. Bu husus Kanununun 29. maddesinde hükme bağlanmıştır. Bunun için şu şartların bir araya gelmesi gerekmektedir.

-Fatura ve sair belgelerde o girdi için ödenen KDV ayrıca gösterilmiş olacaktır.

-Ödenen Katma Değer Vergisi avukatın serbest meslek kazanç defterine işlenmiş olacaktır. Bundan da anlaşılacağı üzere, ancak Gelir Vergisi yönünden masraf yazılması mümkün olan girdilerle (mal ve hizmet alımlarıyla) ilgili KDV leri, ödenmesi gereken KDV toplamından düşülebilecektir. Nitekim Kanununun 30. maddesinin (d) bendinde bu husus açıkça hükme bağlanmıştır.

30. maddenin (a) bendine göre aslında KDV ne tabi olmadığı veya KDV den istisna edilmiş olduğu halde yanlışlıkla vergili olarak alınan mal ve hizmetlere ait KDV leri de indirim konusu yapılamıyacaktır.

Amortismanına tabi iktisadi kıymetlerin (demirbaş eşyanın) alımında ödenen KDV nin indirimi yönünden özel bir hüküm getirilmiştir. Kanununun 31. maddesinin 1.bendine göre, bu indirim beş yıl

içinde ve beş eşit taksitte yapılacaktır. Beş yıllık sürenin başlangıcı, eşyanın aktife girdiği (daha açıkçası satın alındığı) vergilendirme döneminden başlayacaktır. Örneğin 1985 yılı Nisan ayı içinde (yani II. Vergilendirme döneminde) aktife giren bir demirbaş eşya için ödenen KDV. 1985, 1986, 1987, 1988 ve 1989 yılları II. vergilendirme dönemlerine ait KDV den 5 eşit taksitte düşülebilecektir.

İndirim konusunu bir örnekle açıklamaya çalışalım. Diyelim ki, Ocak-Şubat-Mart aylarını içine alan I. vergilendirme döneminde, fatura vs. belgeler karşılığında avukat tarafından 500.000 TL.lik mal ve hizmet alımı yapılmış ve bunların hepsi için 50.000 TL. KDV ödenmiş olsun. Yani bu mal ve hizmetlerin tamamı KDV ödenerek alınmış bulunsun. Aynı dönemde yapılan avukatlık hizmetleri karşılığı müvekkillerden makbuzla 700.000 TL. tahsil edilmiş ve bu ücretin KDV olarak da 70.000 TL. alınmış olsun. Bu örnekte dönem sonu itibariyle, yani en geç Nisan ayınının 25 kadar beyan edilmesi ve ödenmesi gereken KDV $70.000 - 50.000 = 20.000$ TL.den ibaret bulunacaktır. Tekrar belirtilim ki, bu indirimin yapılabilmesi için, mal ve hizmet alımlarında ödenen KDV.nin fatura vs. belgelerle yer alması ve bunların serbest meslek kazanç defterine (mal ve hizmet bedeli ayrı KDV ayrı olarak) işlenmiş olması gerekmektedir. (Müvekkillerden alınan KDV de serbest meslek makbuzunda ücretten ayrı olarak gösterilmiş ve aynı şekilde deftere işlenmiş olacaktır.)

İndirilecek KDV. toplamı, ödenmesi gereken KDV toplamından fazla olduğu takdirde, yine beyanname verilmek ve bu durum beyanname gösterilmek şartıyla, o dönem için KDV ödemek gerekmiyecektir. Ayrıca, artan KDV farkı bir sonraki döneme intikal edecektir. Yukarıdaki örnekte, mal ve hizmet alımlarında ödenmiş olan KDV diyelim ki 80.000 TL. olsun (yani o dönem 800.000 TL.lik vergili mal ve hizmet alımı yapılmış olsun,) bu halde, 25 Nisan akşamına kadar yine beyanname verilecek ve bu menfi fark beyan edilecek, ancak ödenmesi gereken KDV olmadığından Vergi Dairesine bir ödeme yapılmayacaktır. Öte yandan, bu dönemdeki 10.000 TL.lik fark, bir sonraki dönem olan II. dönemin KDV hesabına intikal edecek ve II. dönem sonunda ödenmesi gereken KDV toplamından bu 10.000 TL.da düşülecektir.

11-Katma Değer Vergisinin serbest meslek makbuzunda ve kazanç defterinde avukatlık ücretinden ayrı gösterilmesi gerekecektir.

Bu husus daha önce de belirtilmiştir. Aynı şekilde, mal ve hizmet alınlarında ödenen KDV lerinin de bunlara ait fatura vs. belgelerde mal veya hizmet bedelinden ayrı gösterilmesi ve deftere ayrı işlenmesi gerekmektedir.

Halen piyasada bulunan basılı serbest meslek kazanç defterleri 3065 sayılı Kanununun 54. maddesi ile getirilen yeni kayıt düzenine uygun değildir. Daha doğrusu bu defterlerde KDV lerinin ayrıca gösterilebileceği bir sütun yoktur. 1985 yılına ait defterlerin tastik zamanın gelmiş olması nedeniyle, ileride bir usulsüzlük cezası ile karşılaşmamak yönünden bu soruna bir çare bulunması gerekmektedir.

Yeni kayıt düzenine uygun defterlerin piyasaya çıkması halinde, avukatların "işletme Defteri" tastik ettirerek bunu kullanabilecekleri düşüncesindeyiz bu halde, işletme defterlerinin gider ve gelir sayfalarındaki fazla sütunlardan KDV lerini kaydetmek için yararlanılabilecektir.

Öte yandan, daha önce Barolarca bastırılmış olan serbest meslek makbuzlarında da, KDV nin gösterilebileceği bir sütun yoktur. Bunların yeniden düzenlenmesi uygun olacaktır.

12-Ödenen Katma Değer Vergileri, Gelir Vergisi yönünden gider kaydedilemeyecektir.

Kanununun 58. maddesinde yer alan bu kural uyarınca, hem satın alınan mal ve hizmetler için başkalarına ödenen KDV leri, hem de müvekkillerden alınıp (daha doğru bir deyimle tahsil edilen avukatlık ücretleri üzerinden hesaplanıp) Vergi Dairesine ödenen KDV leri gider yazılmıyacak ve gelir vergisi matrahından indirilemeyecektir.

Katma Değer Vergisi için hazırladığımız görüşler meslektaşlarımıza ulaştırılırken diğer yandan Maliye Bakanlığına da ortaya çıkan sorunlar hakkında 25.12.1984 tarihli biryazı yazılarak bilgi istenmiştir.Yazımıza cevap alınamaması üzerine Gelirler Genel Müdür Yardımcısı ile görüşülmüştür.Cebri icra ve müzayede ile yapılan taşınmaz satışlardan Katma Değer Vergisi alınmasının büyük bir haksızlık olduğu anlatılmıştır.Haksızlık Maliye Bakanlığı yetkililerince de aynen kabul edilmiş daha önce iletilen sorunlarla birlikte yeniden bir yazı yazılması önerilmiştir.Bu arada Birliğimize aynı konu ile ilgili olarak Kırklareli Barosunun bilgi isteyen yazıları gelmiştir.Bu yazı da eklenmek sureti ile Maliye Bakanlığına 13 Mart 1985 günlü aşağıdaki yazı yazılmıştır.

Maliye Bakanlığı
Ankara

13 Mart 1985
354

1)Kırklareli Barosu Başkanlığından alınan 14.2.1985 gün 27 sayılı yazı ile paydaşlığın giderilmesi davaları sonucunda taşınmazların satışı halinde katma değer vergisi alınıp alınmayacağı konusunda bilgi istenmektedir. (Ek-I-II)

Taşınmaz satışlarında katma değer vergisi alınmaktadır. Paydaşlığın giderilmesi ve cebri icra yolu ile yapılan satışlardan bu verginin alınması eşitlik ilkesine aykırı ve büyük bir adaletsizliktir.

Cebri satışlar satıcının rızası hilafına olmakta ve düşük bedelle gerçekleşmektedir.Satış bedelinin gerçek ve düşük olmasına karşılık satış çok masraflıdır.Rızai satışlardan katma değer vergisi alınmaz iken cebri satışlardan alınmasının haklı nedeni yoktur. Katma Değer vergisi Kanununun 1/3-g maddesinde "müzayede mahallerinde ve gümrük depolarında yapılan satışlar" kapsamına cebri icra ve müzayede ile yapılan satışlar girmemelidir. Bu satışların da yasa gereği Katma Değer Vergisi kapsamında olduğu düşünülmekte ise ortaya çıkan büyük haksızlığın yasa değişikliği ile giderilmesi gerekmektedir.

2) 25 Aralık 1984 gün 1465 sayılı yazımıza bu güne kadar cevap alınmamıştır. Karşı tarafa yükletilen avukatlık ücretinin icra yolu ile tahsili halinde Katma Değer Vergisinin ödenip ödenmeyeceği konusunda ciddi bir anlaşmazlık ve karışıklık söz konusudur.

a) Öncelikle bu para meslektaşlarımızın müvekkilinden değil karşı taraftan tahsil edilmektedir. Bu şahsa meslektaşımız bir hizmet götürmediği gibi bilakis aleyhinde faaliyet göstermiştir.

Katma Değer Vergisi için hazırladığımız görüşler meslektaşlarımıza ulaştırılırken diğer yandan Maliye Bakanlığına da ortaya çıkan sorunlar hakkında 25.12.1984 tarihli biryazı yazılarak bilgi istenmiştir.Yazımıza cevap alınamaması üzerine Gelirler Genel Müdür Yardımcısı ile görüşülmüştür.Cebri icra ve müzayede ile yapılan taşınmaz satışlardan Katma Değer Vergisi alınmasının büyük bir haksızlık olduğu anlatılmıştır.Haksızlık Maliye Bakanlığı yetkililerince de aynen kabul edilmiş daha önce iletilen sorunlarla birlikte yeniden bir yazı yazılması önerilmiştir.Bu arada Birliğimize aynı konu ile ilgili olarak Kırklareli Barosunun bilgi isteyen yazıları gelmiştir.Bu yazı da eklenmek sureti ile Maliye Bakanlığına 13 Mart 1985 günlü aşağıdaki yazı yazılmıştır.

Maliye Bakanlığı
Ankara

13 Mart 1985
354

1)Kırklareli Barosu Başkanlığından alınan 14.2.1985 gün 27 sayılı yazı ile paydaşlığın giderilmesi davaları sonucunda taşınmazların satışı halinde katma değer vergisi alınıp alınmayacağı konusunda bilgi istenmektedir. (Ek-I-II)

Taşınmaz satışlarında katma değer vergisi alınmaktadır. Paydaşlığın giderilmesi ve cebri icra yolu ile yapılan satışlardan bu verginin alınması eşitlik ilkesine aykırı ve büyük bir adaletsizliktir.

Cebri satışlar satıcının rızası hilafına olmakta ve düşük bedelle gerçekleşmektedir.Satış bedelinin gerçek ve düşük olmasına karşılık satış çok masraflıdır.Rızai satışlardan katma değer vergisi alınmaz iken cebri satışlardan alınmasının haklı nedeni yoktur. Katma Değer vergisi Kanununun 1/3-g maddesinde "müzayede mahallerinde ve gümrük depolarında yapılan satışlar" kapsamına cebri icra ve müzayede ile yapılan satışlar girmemelidir. Bu satışların da yasa gereği Katma Değer Vergisi kapsamında olduğu düşünülmekte ise ortaya çıkan büyük haksızlığın yasa değişikliği ile giderilmesi gerekmektedir.

2) 25 Aralık 1984 gün 1465 sayılı yazımıza bu güne kadar cevap alınmamıştır. Karşı tarafa yükletilen avukatlık ücretinin icra yolu ile tahsili halinde Katma Değer Vergisinin ödenip ödenmeyeceği konusunda ciddi bir anlaşmazlık ve karışıklık söz konusudur.

a) Öncelikle bu para meslektaşlarımızın müvekkilinden değil karşı taraftan tahsil edilmektedir. Bu şabsa meslektaşımız bir hizmet götürmediği gibi bilakis aleyhinde faaliyet göstermiştir.

b)Tahsil edilen Avukatlık Ücreti avukatı değil çoğu kez müvekkile aittir. Bu parayı asıl şahıs her zaman alabilir ve almaktadır. Avukat olmayan bir şahsın hakkı olan ve bizzat alabildiği bir para için diğer taraftan katma değer vergisi tevkifatı yapılması da mümkün değildir. Yargıtay kararlarına göre karşı tarafa yükletilen vekalet ücreti müvekkile aittir. (Ek-III)

c)İlanlarda takdir edilen avukatlık ücretinin vekile değil asıl'a ait olduğu açıkça yazılıdır. (Ek-IV)

ç)İcra eliyle tahsil edilen vekalet ücretine katma değer ilave edileceğine dair yasal bir düzenleme mevcut değildir. Çoğu kez icra memurları katma değer vergisi ilave ederek tahsilat yapmaktadır. Tahsil edilmediği açıkça belli bir paranın katma değer vergisi olarak maliyeye ödenmesi istenemez.

3)Mesleğimiz ve meslek örgütümüz için önemli bir sorun da 1136 sayılı Avukatlık Kanununun 176 ve müteakip maddelerinde düzenlenen adli müzaharet konusundan kaynaklanmaktadır. 178. maddeye göre adli müzaharet bürolarınca görevli kılınanlar yoksul ve aciz olanların işlerini takiple yükümlüdürler. HUMK.da ve CMUK.da ayrıca adli yardımla ilgili kurallar yer almıştır. Adli yardımla görevlendirilen avukat yoksullara yasa gereği ücretsiz hizmet sunmaktadır. Görevlendirilen avukatın katma değer vergisi ile yükümlü kılınması büyük bir yanlışlıktır. 1136 sayılı Yasanın adli yardımla ilgili ve çok zor işleyen önemli bir müessesesinin işlerliğinin ortadan kalkması söz konusudur.

Bilgilerinize sunduğumuz bu sorunlar hakkında ivedilikle aydınlatılmamızı diler saygılar sunarım.

Türkiye Barolar Birliği
Başkanı
Avukat Teoman EVREN

Maliye Bakanlığı Gelirler Genel Müdür Yardımcısı Türkiye Barolar Birliğini telefonla arayarak yazımızın alındığını ve incelendiğini bildirmiş ancak bu güne kadar mesleğinizle ilgili Katma Değer Vergisi uygulamaları hakkındaki ciddi kuşularımızın aydınlanması mümkün olamamıştır. Ceri müzayede ile yapılan taşınmaz satışlarından katma değer vergisi alınmasının haksızlığı kabul edilmiştir. Yasanın bu haksızlığı giderici şekilde değiştirilmesine çalışılacağı öğrenilmiştir.

Maliye Bakanlığının Adalet Bakanlığına gönderdiği açıklama Barolarımıza iletilmiştir. Açıklama yeni anlayış getirmediği gibi sorunlara iştirak edebileceğiniz şekilde yaklaşmaktadır. Türkiye Barolar Birliği olarak özellikle karşı tarafa yükletilen avukatlık ücretinin Katma Değer Vergisine tabi olduğu konusunda Maliye Bakanlığı ile görüş birliği içinde olmadığınızı belirtmek gereğini duyuyoruz. Önümüzdeki günlerde Vergi Mahkemelerinin yorumları ve meslektaşlarımızın katkıları ile Katma Değer Vergisi Yasasının daha hukuki bir temele oturacağını düşünmekteyiz.

B Ö L Ü-IV

M E S L E K S O R U N L A R I

GENEL OLARAK

Avukatlık mesleği toplumun dertlerini üslenme şeklinde süren işlevi nedeni ile zor, üzüntülü, aynı oranda sorumluluk gerektiren bir görevdir. Yapısı itibariyle oluşan zor koşullar, yasalar da süregelen kurallar ve yeniden yapılan düzenlemeler nedeni ile giderek ağırlaşmaktadır. Toplum ve yönetim, savunma mesleğinin niteliği üzerinde gerektiğince bilinçlenmemiştir.

Savunma hakkı, ceza ve hukuk usulü Yasalarında gereken önemde düzenlenmemiştir.

Savunmanın ithanla başlaması zorunludur. İtham edilen insanın avukatına sığınmasının önlenmesi, savunma öncesi suçlama için savunmadan yoksun süre ve olanaklar tanınması yargı önünde eşitliği bozmaktadır. Yargı önünde eşitlik sucsuzun aklanması için gereklidir. Suçlama ile savunmanın başlaması zorunludur. Kişinin yaşam özgürlüğü ve dokunulmazlığı, herşeyden önemlidir. Aslında bir bakıma Devlet kişinin mutluluğu içindir. Asıl olan kişinin haksızlıklardan korunmasıdır. Bu nedenle suçlama ile savunmanın aynı anda başlaması yetmez, yargılama savunma üzerine kurulmak gerekir. Savunma üzerine kurulacak bir yargılamada avukatların büyük yetkilerle donatılması zorunludur. Aynı zamanda avukatın meslekle ilgili ayrıcalıkları olması gerekir. Ayrıcalıklar meslekle ilgili ve mesleğin gereği olmalıdır. Bütün bunlar yargı içinde avukatlığın savunma makamı şeklinde yeni bir hukuki yapıya kavuşturulmasını gerekli kılmaktadır.

Avukattan belge gizlenmesi, gizli belgeler ile insanların suçlanması modern demokrasi anlayışı içinde patolojik bir olgudur. Duruşma inzibatı gerekçesi ile avukatların heyetçe karar alınmasına bile gerek olmadan Askeri Mahkemelerde ve Güvenlik Mahkemesinde Başkan tarafından duruşmadan çıkarılmasını öngören kurallar savunma mesleği bakımından sakıncalı olmakla kalmayıp, insanların en çok

özgürlüğe sahip olması gerekeni avukat meslektaşlarımız için aşağılayıcı ve onur kırıcıdır. Onur kırıcı davranışlara muhatap olmadığı kendine yetiremeyen meslektaşlarımızın görevlerini, hukukun, insanlığın beklentilerine uygun olarak sürdürmeleri beklenemez.

Savunma hakkının işlerliğinde engeller söz konusu ise demokratik Hukuk Devletinden söz edilemeyeceği tartışma götürmeyen gerçeklerdendir. Zira hukuk Devletinin en büyük özelliği yargı denetimi ve yargıcın gücünden doğmaktadır. Yargının saygınlığı ve güzelliği ise savunma hakkının olabildiğince kullanılmasına bağlıdır.

Hukuk Usulü Muhakemeleri Yasası son zamanda birderbire, çok sakıncalı hükümler içerecek şekilde değiştirilmiştir. Değişikliklerin savunma görevini güçleştirici doğrultuda olduğunu görmekteyiz. Usul Hukukları her zaman şekli nitelikleri galip yasal düzenlenelerdir. Değişiklikler şekli esasları gerçeğe tercih edecek nitelikte gerçekleştirilmiştir. Hak ve adalet fikri bir yana itilmiş davalara çabukluk sağlayacağı varsayılan düzenlemeler getirilmiştir. Yeni kuralların yargının hızlanmasını sağlayamayacağı, oldukça karışıklık nedeni olacağı anlaşılmaktadır. Savunma görevi güçleştirilmiş, adaletli, sonuca, gerçek olaya ulaşılmasını amaçlamak bir yana bırakılarak yargı kararlarının kesinlik sınırı arttırılmıştır. Keyfi ve hukuka aykırı karar olanağı yaratılarak bu kararlar denetimden de kaçırılmıştır. Önemli olan davanın miktarı değil adaletin gerçeğidir.

Hiçbir istatistikî bilgiye dayanmadan Asliye Hukuk Mahkemelerinin görev alanı daraltılırken Sulh mahkemelerinin alabildiğine artırılmıştır. Yakın bir gelecekte bunun ne büyük zararlar doğuracağı yargıyı çıkmaza sokacağı görülecektir. Davaların daha da uzayacağını, hep birlikte göreceğimizi belirtmek fazla kehanet sayılmamalıdır. Bu gün Adalet Bakanlığının elinde sulh ve asliye mahkemelerinin elindeki dava sayısı hakkında bir istatistik kesinlikle yoktur. Ayrıca Yasa değişikliği ile beş yıl sonrası için de kurallar getirilmiştir. Ülkenizin 5 yıl sonra yargı bakımından ulaşacağı sorunları bugünden düzenlemek isteginin makul gerekçesini bilmek olanaksızdır. Bütün bu değişikliklerin meslek mensuplarımıza ve örgütlerimize sorulmadan danışılmadan gerçekleştirilmiş olması da ayrıca düşündürücüdür.

Askeri Yargı yerlerine girip çıkma güçlükleri sürmektedir. Aslında yargıda savunmanın bulunmamasının zararları yetkililerce anlaşılmaktadır. Ancak savunmadan hoşlanıldığı söylenemez.

Yönetim Kurulumuz Türkiye Barolar Birliğine yapılan tüm başvuruları ciddiyle izlemektedir. Yakınmaları ilgili mercilere iletmektedir. Savunma mesleği açısından iyi sonuçlar alınmakla beraber genel olarak sorunun çözülmesi büyük güçlükler içermektedir.

1-AVUKATLIK YASASI VE ANAYASAYA AYKIRILIK

5.Ağustos.1983 günlü Resmi Gazetede Kanun Hükümünde 54 sayılı Kararname ile 1136 sayılı Avukatlık Kanununun 7 maddesi değiştirilmiştir. Ayrıca 5 ek madde getirilmiştir. Kısa süre sonra Avukatlık Yasası 79 sayılı Kanun Hükümünde Kararname ile 16 Eylül 1983 günü ikinci kez değiştirilmiştir. Bu değişiklikleri içeren 2991 sayılı Kanun T.B.M.Meclisince kabul edilmiştir. 2991 sayılı Yasanın bir maddesinin yeniden görüşülmek üzere T.B.M.Meclisine gönderildiği bilinmektedir. Yeniden görüşülen Yasa 3003 numara ile yayınlanmıştır.

Kanun gücünde kararnamelerden başlayarak 3003 sayılı Yasa ile son şeklini alan düzenleneler, mesleğimiz ve meslek örgütümüz için çok ağır, aşağılayıcı, hukuka aykırı kurallar içermektedir. Bu kuralları Ülkemizin demokratik yaşamında katettiği aşamalar açısından değerlendirdiğinizde mesleğimiz açısından kararsız olmamak mümkün değildir. Yasa aslında 1136 sayılı Avukatlık Kanununun Anayasanın 135. maddesi ile Kamu Kurumu niteliğindeki meslek kuruluşları için getirilen kayıtlara uydurulması için çıkarılmıştır. Ancak öngörülen kurallar, meslek örgütümüzün onuruna, hukukun ana ilkelerine de aykırılıklarla dolu olması bir yana uyum sağlamak istediği Anayasaya da açıkça aykırıdır.

Yönetim Kurulumuz Anayasaya aykırılıkları saptamıştır. Anayasa Mahkemesine dava açması yasal olarak söz konusu olmadığından Türkiye Büyük Millet Meclisinde gurubu bulunan üç partiye de 2.5.1984 günlü aşağıdaki yazıyı göndermiştir.

2.5.1984

612

Anavatan Partisi
Milliyetçi Demokrasi Partisi
Halkçı Parti
T.B.M.M.Gurup Başkanlığına
Ankara

1136 sayılı Avukatlık Kanununun Bazı Maddelerinin Değiştirilmesi ve bu Kanuna Bazı Maddeler Eklenmesi Hakkında 54 ve 79 sayılı

Kanun Kuvvetinde Kararnameler T.B.M.Meclisinde kabul edilerek Cumhurbaskanının onayına sunulmuş, Cumhurbaskanlığınca bir maddesinin yeniden görüşülmesi istenmiştir. İstek T.B.M.Meclisi Adalet Komisyonunda kabul edilerek Meclise sunulmuştur.

T.B.M.Meclisinin Kanunu aynen kabul edeceği anlaşılmaktadır. 2991 sayılı Kanun, 1136 sayılı Kanunun Anayasanın 135.maddesindeki düzenlemelere uygun şekle getirilmesi için kabul edilmiştir. Ancak Anayasada öngörülen pek çok antidemokratik yeni kurallar içermektedir. Avukatlık Kanununun Anayasaya uygun hale getirilmesi için öngörülen düzenlemeler Anayasaya açıkça aykırı olmuştur. Bu husus T.B.M.M. Adalet Komisyonunda muhalefete ve iktidara mensup Milletvekillerce de kabul edilmiştir. Ancak Adalet Komisyonu raporu verilen önergelerle Mecliste değiştirilmiştir.

Avukatlar ve Barolar için getirilen kurallar demokratik ilkelere, hukukun temel kurallarına, savunmanın özgürlüğüne aykırıdır.

2991 sayılı Kanunun Anayasaya açık aykırılığı karşısında Meclis Gurubunuza başvurarak iptali için dava açılmasını talep etmekteyiz. Demokratik bir Ülkenin Barolarının onuru ile bağdaşmayacak nitelikteki kuralların iptal edileceğine kesinlikle inanıyoruz.

Meclis Gurubunuzun hukuk ve demokrasi yolundaki çabasında sorunlarımıza ortak olacağı ve kuruluşumuzu destekleyeceği düşüncesi ile saygılarımızı sunarız.

Yaptığımız başvuru Halkçı Parti tarafından olumlu karşılanmış ve Meclis Gurup Başkan Vekili ile bazı meslektaşlarımız Anayasa Mahkemesine dava açılması konusunda görevlendirilmişlerdir. Birliğimizden Anayasaya aykırılıklar konusunda açıklama istenmiş Yönetim Kurulumuzun saptamış olduğu aşağıda bilgilerinize sunulan notlar görevlendirilen meslektaşlarımıza iletilmiştir. Halkçı Parti Meclis gurubu sunduğumuz notları değerlendirerek dava açma kararı almış ve bu konuda Birliğimizden hukuki yardım talebinde bulunmuştur.

İstenilen hukuki yardım yapılmış ve bir dava ilekçesi taslağı hazırlanarak sunulmuştur.

18.5.1984

594

Sayın Turan Bayazıt
Halkçı Parti
Kahramanmaraş Milletvekili

Avukatlık Yasası için iptal davası açılması konusundaki Sizin ve Partinizin Sayın Milletvekillerinin gösterdiği ilgi ve duyarlığa teşekkür ederim.

İstemiş olduğunuz notlar ve ilgili dökümanı ekte sunmaktayım. Bu konuda her türlü hukuki yardıma amade olduğumuzu bilgilerinize sunarım.

Saygılarımla,

Başkan
Avukat Teoman EVREN

Avukatlık Kanununun bazı maddelerinin değişmesi ile ilgili 3003 sayılı Yasanın Anayasaya aykırı gördüğümüz hükümleri :

3003 sayılı Yasa Anayasaya istinaden çıkarılmıştır. Amaç Avukatlık Yasasının Anayasanın 135. maddesinde öngördüğü esaslara uydurulmasıdır. Anayasanın 135. maddesi demokratik hukukun ilkelere açıkça aykırıdır. Ancak Avukatlık Yasası değişikliği kabul edilirken bu maddedeki amaçlar ve esaslar da açıkça aşılmıştır.

Anayasanın 135. maddesi gözönüne alındığında 3003 sayılı Yasanın Anayasaya aykırılıklarını şöylece saptamak olasıdır.

1-Adalet Bakanlığının bu kanun uyarınca baro organlarının işlemleri hakkında onay merci olarak verdiği kararları görevli Baro organları aynen yerine getirmekle yükümlüdür. (Madde 77)

2-3003 sayılı Yasanın 77. maddesinin 10 fıkrasında "mahkeme görevden uzaklaştırma kararının yerinde olup olmadığını dosya üzerinde inceleyerek bu husustaki kesin kararını en geç 10 gün içinde verir." kuralı yer almıştır. Anayasada dosya üzerinden karar verilmesi öngörülmediği gibi kararın kesin olması da söz konusu değildir. Barolar gibi savunma mesleğinin ve hukukun onurlu bir örgütünü kendini savunmaktan ve kanun yollarına başvurmaktan alıkoyma Anayasanın yalnız 135. maddesindeki düzenlemeye değil, yargı ve savunma ile ilgili kurallarına da açıkça aykırıdır.

3-Yasanın 86. maddesi "Baro levhasında yazılı her avukat gerek olağan gerekse olağanüstü genel kurul toplantılarına katılmak ve oy kullanmakla yükümlüdür" bu yükümlülük müeyyideye bağlanmıştır. Baro genel kurullarına katılmak arzulanan bir husustur. Ancak bir şahsın kongreye ve seçime katılması zorunlu hale getirilemez. Böyle bir zorunluluk kişi hak ve özgürlüklerine açıkça aykırı, insanı zorla istemediği bir kongreye iştirak ettirici niteliktedir.

4-Avukatlık Yasasınının 154. maddesi çok ağır sonuçlar doğuracak şekilde değiştirilmiştir.

Anayasanın 135. maddesinde hiçbir zaman işten yasaklama ile ilgili bir müeyyide öngörülmemiştir.

a)İşten yasaklama cezası diğer hiçbir meslek kuruluşunda yoktur. Kişiyi çalışmak ve kazanmaktan alıkoymakta, aklanması halinde dahi zararları giderilememektedir. Eşitlik ve genellik ilkesine aykırı olan kural asıl bu kuraldır.

b)Avukatlık mesleği ile doğrudan ilgili olmayan suçlarda bu maddenin kapsamına alınmıştır. Devletin şahsiyetine karşı cürümler ibaresi maydeye ilave edilmiştir. Bu cürümler TCK.nun 125-173 maddeleri arasında yer alan suçlardır. Bu suçlar içinde ağır cezaları gerektiren suçlar olduğu gibi çok hafif; mahkum olunması halinde bile avukatlık yapılmasını engellemeyecek suçlar da vardır. Örneğin 143/3 maddedeki ceza sadece para cezasıdır. 143. madde 15 gün, 144. madde 7 gün, 155 ve 159. madde 2 ay hapis cezası öngörmektedir. 10-15 günlük veya 2-3 aylık cezalar işten yasaklanmak için sebep teşkil etmektedir. Ayrıca 163. madde gibi ibadetle ilgili bir husus da işten yasaklama sebebidir. Böyle suçlar avukatlık Yasasınının 5/a maddesine göre avukatlığa engel de değildir.

c)Bu suçların unsurları fevkalade el stiki (sünektir). Zaman ve mekana göre değişen uygulamalar görölmektedir.

d)Maddenin eski halinde avukatlıkla yakından ilgili suçlar yeralmıştır. Avukatların özellik taşıyan ve mesleğe özgü suçları için bir düzenleme getirilmiştir. Bu düzenleme de dahi sonuçta soruşturma ile ilgili kurallara uygun olarak son soruşturmanın açılması halinde yasaklanma söz konusudur. 3003 sayılı Yasada iddianame-nin düzenlenmesi yasaklama için yeterli sayılmıştır. Cumhuriyet Say-cıları her olayda iddianame düzenlemektedirler. Son soruşturma ka-
karı daha fazla bir incelemeye dayandığı halde iddianameler oldukça özensiz hazırlanmakta ve kararı nasıl olsa mahkeme verecektir, es-pirisine dayanmaktadır.

e)Avukatın Adalet Bakanlığınca doğrudan işten yasaklanması idareye bir avukat hakkında doğrudan ceza niteliğinde bir tedbir uygulama sonucuna varmakta çok tehlikeli ve sakıncalı bulunmaktadır.

İşten yasaklanma hali işten el çektirmekten de farklıdır. Zira avukatın işten el çektirme halinde hiçbir hakkı yoktur. Zarar-ları tazmin edilememektedir.

Aklanması mümkün bir avukat bazen te lu davalarda yıllarca işten yasaklanacak ve sonuçta beraat ettiğinde hiçbir hak ve tazmi-nata sahip olamayacaktır.

f)Suçların ağır olması halinde avukatın tutuklanması mümkündür. Tutuklanan kimse mesleğini icra edemez. Ancak, sanık olan bir avukatın tutuklanacak derecede ağır bir suçu da bulunmadığı halde cezalandırılması sonucuna varan bu uygulama hiçbir hukuk sistemin-de Anayasaya uygun bulunamaz.

5-Ek Madde 2- "Türkiye Barolar Birliğini veya Barolarını temsil etmek üzere uluslararası toplantı ve kongrelere katılmak Adalet Bakanlığının iznine tabidir." Böyle bir iznin ne mesnedi ve ne de Anayasal özgürlüklere uygunluğu söz konusudur.

6) Ek Madde 3-e göre Genel Kurul toplantılarının bir cumar-tesi günü akşamına kadar sonuçlandırılması ve ertesi Pazar günü 9-17 saatleri arasında seçin yapılması öngörülmektedir. Kongrelerin böyle gün ile sınırlandırılması usulsüzdür. Kaldı ki kongreye katılma-yan bir kimsenin seçime katılabilmesinin ve böyle bir düzenlemenin hukukla bağdaşır yönü yoktur.

Çok az üyeli; bir günde konre ve seçim yapması olası pek çok baro vardır. Bunları da iki gün seçinle uğraştırmak zorunluğu yasa ve Anayasaya aykırı olmakla kalmayıp yararsızdır. da. Ayrıca Baro Merkezinde oturmayanlar için nasraflı ve külfetlidir.

7-Gene Ek-3. maddeye göre ilçe seçim kurulu başkanı hakime ve seçim sandık kurulu başkan ve üyelerine Barolar Birliği ve Barolarca ücretlerinin ödeneceği hükme bağlanmıştır. Bu kural amme hizmetinin niteliği ve saygınlığına aykırıdır. Yargıç burada amme hizmeti yapmakta ise ücreti Devletçe ödenmelidir. Devlet Barolardan bu hizmet için bir pay alabilir. Ancak yargıç gibi onurlu bir meslek mensubunun ücretini bu şekilde alması, fevkalade çirkin ve sakıncalıdır. Böyle bir düzenleme amme hizmetinin nitelikleri hakkındaki bilgi naksanlığına dayanmakta amme hizmetine nitelikleriyle bağdaşmayan yeni bakış açısından kaynaklanmakta ve mutlak surette Anayasaya aykırı bulunmaktadır.

Saygılarımla,

Anayasa mahkemesine dava açılmış olması yönetim kurulumuzca çok büyük sevinçle karşılanmıştır. Derhal Anayasa Mahkemesine başvurularak Türkiye Barolar Birliğinin dinlenmek üzere çağrılması istenmiş ve bu çağrıya cevap verilmiş ve dinlenilmiştir.

13. Kasım 1984

1279

Anayasa Mahkemesi
Başkanlığına
Ankara

Özü : 3003 sayılı Yasanın iptali için açılan davada sözlü açıklanmada bulunmak üzere çağrılma talebidir.

1-1136 sayılı Avukatlık Kanununu değiştiren 3003 sayılı Yasanın iptali için Halkçı Parti tarafından Yüksek Mahkemeye dava açılmış bulunmaktadır.

2-3003 sayılı Yasa doğrudan Avukatlık Kanunu ile ilgilidir. Bu nedenle Anayasa'nın 149/4. ve Anayasa Mahkemesinin Kuruluş ve Yargılama Usulleri Hakkındaki Kanunun 30. maddesi gereğince Türkiye Barolar Birliğinin davada dinlenmek üzere çağrılmasına karar verilmesini arz ederim.

Saygılarımla,

Türkiye Barolar Birliği
Başkanı
Avukat Teoman EVREN

Anayasa Mahkemesine çağrılmamış halinde sunacağımız deliller için hazırlık çalışmalarına başlanmış 3003 sayılı Yasa ile değişik Avukatlık Kanununun 154. maddesine göre işten yasaklanan meslektaşlarımızın listesi ve hangi nedenle işten yasaklandıkları konusunda bir Genelge yapılmıştır. Çeşitli Barolara mensup 76 meslektaşımızın yasanın yürürlüğünden sonra işten yasaklanmış olduğu anlaşılmıştır. Çeşitli nedenlerle unutuldukları için işten yasaklanmayan çok sayıda meslektaşımızın bulunduğu da bilinmektedir. Bütünüyle söz konusu yasaklama kurallının ne derece sakıncalı, savunma hakkına doğrudan engel teşkil ettiği, meslektaşlarımız için ne kadar haksız, ağır ve zararlı olduğu bir kez daha ve çok çarpıcı biçimde ortaya çıkmıştır. Böyle bir kuralın çeşitli görüş ve düşünce sahibi meslektaşlarımızı aynı ölçüde rahatsız ettiği ve telafisiz zararlarını mucip olduğu anlaşılmıştır.

Duruşma sırasında dinlenme talebinizin Anayasa Mahkemesince incelemeye başlandıktan sonra karara bağlanacağı ve bu nedenle davanın uzayacağı kesinlikle anlaşılmıştır. 19.2.1985 günlü aşağıdaki yazı ile Anayasa Mahkemesine başvurulmuş delillerimizi içeren 15 aded dosya mesleğinizle ilgili bütün kurallar dinlenme talebimizle birlikte değerlendirilmek üzere sunulmuştur.

19 Şubat 1985
213

Anayasa Mahkemesi
Sayın Başkanlığına
Ankara

1-13 Kasım 1984 günlü 1279 sayılı yazımız ile 1136 sayılı Avukatlık Kanununu değiştiren 3003 sayılı Yasanın iptali için Halkçı Parti tarafından Yüksek Mahkemeye açılan iptal davasında dinlenmek için talepte bulunmuştuk.

2-Bu talebimizle birlikte değerlendirmek üzere hazırlanmış bulunduğumuz 15 adet dosya ve Avukatlık mesleği ile ilgili tüm kuralların mevcut bulunduğu Ankara Barosu levhasını ekte takdirlerinize sunarım.

Saygılarımla,

Başkan
Avukat Teoman EVREN

Anayasa Mahkemesi sunduğumuz deliller karşısında dinlenme talebiniz hakkında bir karar vermeden dava dosyasını inceleyerek 3003 sayılı Yasa ile değişik 1136 sayılı Avukatlık Kanununun 154. maddesinin iptaline karar vermiştir.

Anayasa Mahkemesinin 1984/12 Esas 1985/6 sayılı iptal kararı 1136 sayılı Yasanın 154. maddesini eskiden mevcut olan şeklini de içerecek şekilde iptal etmiştir. İptal edilen kurallar hakkında bilgi alınarak bütün barolara aşağıdaki Genelge gönderilmiştir.

TÜRKİYE BAROLAR BİRLİĞİ BAŞKANLIĞI

Ankara, 5.3.1985
Yenişehir, Bayındır s.14/C
Telgraf,Barobirlik

GENELGE NO:9/297

Baro Başkanlığı
.....

Anayasa Mahkemesinin 984/12 E, 985/6 K. sayılı 1.3.1985 günlü kararı ile Avukatlık Yasasının 154. maddesi Anayasaya

aykırı görülerek iptal edilmiştir. Karar yazıldığında gerekçeleri ile barolara gönderilecektir. Aldığımız bilgilere göre madde metninden "veya Devletin şahsiyetine karşı cürümlerden veya rüşvet, sahtecilik, hırsızlık, dolandırıcılık, inancı kötüye kullanma ve yalan yere tanıklık, cürümlerinden biri ile hakkında kanu davası açılan" ibareleri çıkarılarak iptal edilmiştir.

Meslektaşlarımızı haksız yere zarara uğratan, sürekli tehdit ve korku içinde bulandıran düzenlemenin iptali büyük ferahlık ve sevinç nedeni olmuştur.

Yasanın demokrasi ve hukuk ilkeleri ile bağdaşmayan bu patolojik kuralının iptalinde Barolarımızın ve Türkiye Barolar Birliğinin ısrarlı mücadelesinin katkısı büyük önem taşımaktadır. Meslektaşlarımızı ve Barolarımızı kutlar saygılar sunarım.

Başkan
Avukat Teoman EVREN

Anayasa Mahkemesinin iptal kararı yazılmıştır. Ancak 40 sahifeye yakın muhalefet şerhinin yazılmakta olduğu bu nedenle açıklanmasının zaman alacağı öğrenilmiştir. Muhalefet şerhleri yazılmadan karar aheniyet kesbetmeyeceğinden iptal kararını elde edilmesi ve bilgilerinize sunulabilmesi mümkün olamamaktadır. Daha bir süre uzayabileceği öğrenilmiştir. Karar yazıldığında Barolarınız ve Sayın Delegelerimizin bilgilerine derhal iletilecektir.

Uzun zamandır haksızlığını, Anayasaya ve hukuka açık aykırılığını iddia ettiğimiz böylesine bir kuralın iptali büyük sevincimizdir. Ayrıca yargı kararının iddialarımızı doğrulamış olması önem taşımaktadır. Avukatlık Kanunundaki Anayasaya ve hukuka aykırılıklar bundan ibaret değildir. Ancak yeni bir yasanın hazırlık çalışmaları Türkiye Barolar Birliğinin de katıldığı bir komisyonda sürmektedir. Bütün hukuk dışı kurallarından ve savunma mesleğinin özüne aykırı hükümlerinden arınmış bir yasa özlenimizdir.

Anayasa Mahkemesinin iptal kararının gerekçesi ile muhalefet şerhlerinin birçok bakımdan Türkiye Barolar Birliğinin görüşlerine uygun bulunduğu ayrıca haber alınmıştır. Bu nedenle de iptal kararını izlemekte ve beklenekteyiz.

Mesleğinizi, meslek örgütünüzü çok büyük oranda haksız olarak rahatsız eden, savunmanın üzerindeki demokles kılıcı meslektaşlarımızın tepesinden . kalkmıştır. Bu karar yeni demokratik yaşamdaki ilk iptal kararı olarak savunmanın tarihinde ve yargımızın bünyesinde onurlu yerini almıştır.

Büyük sevinç nedeni olan böyle bir kararın alınması için dava açan, Halkçı Parti Genel Başkanlığına gönderilen teşekkür yazısı aşağıda bilgilerinize sunulmaktadır.

16 Mart 1985

314

Halkçı Parti Genel Başkanlığına
Ankara

Partinizin 3003 sayılı Yasa ile değişik 1136 sayılı Avukatlık Yasasının Anayasaya aykırılığı nedeni ile açtığı dava 1.3. 1985 günü sonuçlanmıştır. 1984/12 Esas 1985/6 sayılı Anayasa Mahkemesi kararı ile Avukatlık Kanunununun, meslek ve meslek kuruluşları yönünden büyük rahatsızlık yaratan 154. maddesi iptal edilmiştir. İptal kararı Avukatlar için öngörülen bir haksızlığı ve ayrıcalığı ortadan kaldırmıştır.

Hukuk Devletinde Yasamanın yargısal denetimi açısından çok önemli ve anlamlı bu karar yeni demokratik yaşamımızın ilk iptal kararıdır.

Dava açarak avukatlık mesleği için büyük tehdit oluşturan bir haksızlığın ortadan kaldırılmasını gerçekleştiren partinize meslektaşların ve meslek örgütüm adına şükranlarımı sunarım.

Saygılarımla,

Başkan
Avukat Teoman EVREN

2-ULUSAL VE RESMİ BAYRAMLARDA YAPILACAK TÖREN
YÖNETMELİĞİNİN İPTALI

1136 sayılı Avukatlık Kanununun 76. maddesinin son fıkrası "Resmi Törenlerde Barolar İl Cumhuriyet Savcısının yanında yer alırlar" şeklindedir. Buna rağmen Yasayla belirlenen İl Baro Başkanlarının protokoldeki yeri zaman zaman değiştirilerek Yasa Hükümünün ihlal edildiği görülmektedir. Türkiye Barolar Birliğini ve Barolarımızı derinden yaralayan, değişikliklerin savunma mesleğine karşı duyulan görüşlerden kaynaklandığı anlaşılmaktadır. İlk kez 1 Ekin 1981 tarihinde Yönetmeliğin eki olan liste değiştirilmiş Baro Başkanları protokolde 5. sıradan 9. sıraya alınmıştır. O tarihte açtığımız iptal davası 2324 sayılı Anayasa Düzeni Hakkında Kanun Hükümlerine göre Bakanlar Kurulu Kararlarına karşı iptal davası açılmıyacağından Danıştay İdari Dava Daireleri Genel Kurulunca incelemeye alınmadan reddedilmiştir. Böyle bir yargı kararı olduğu halde, Birliğinizin İçişleri Bakanlığına yaptığı başvuru üzerine Yasaya açıkça aykırı tasarruf değiştirilmiş, Baro Başkanları tekrar 5. sıraya alınmıştır.

21.Nisan. 1984 gün 1984/7933 sayılı Yönetmelik ile yeniden Baro Başkanlarının İl Cumhuriyet Savcısının yanındaki 5. sıradan 9. sıraya alındığı üzüntü ile görülmüştür. Anayasa Düzeni Hakkındaki kanun yürürlükten kalkmış olduğundan, önceki davada vekaletname vermiş olan İzmir, Bursa, Erzurum, Hatay Baroları adına derhal yeni bir iptal davası açılmıştır. Danıştay İdari Dava Daireleri Genel Kurulu 1984/72 Esas 1985/4 sayılı iptal kararı ile başvurumuzu haklı bularak Ulusal Bayram ve Resmi Törenler Yönetmeliğinin (Ek-1) işaretli listesini iptal etmiş ve Baro Başkanlarının Yasayla saptanan yerde 5. sırada İl Cumhuriyet savcısının yanında yer alması gerektiğini karara bağlamıştır.

Barolarımız ve meslektaşlarımız için 8.2.1985 günlü iptal kararı kıvanç duyduğunuz bir başka yargı kararı olmuştur. Avukatlık Yasasının iptali ve Baro Başkanlarının yerinin gene bir iptal kararı ile sağlanması yargı denetiminin hukuk Devletinin asıl unsuru olduğunu savunan barolarımız için mutlu bir olaydır.

İptal kararı tebliğini takiben 7.3.1985 günlü Genelge ile Barolarımıza ve meslektaşlarımıza duyurulmuştur. Önemi gözönüne alınarak söz konusu karar aynen bilgilerinize sunulmaktadır.

DANIŞTAY
İdari Dava Daireleri
Genel Kurulu

Esas No: 1984/72
Karar No:1985/4

Davacılar : 1-İzmir Barosu Başkanlığı-İzmir
2-Bursa Barosu Başkanlığı-Bursa
3-Erzurum Barosu Başkanlığı-Erzurum
4-Hatay Barosu Başkanlığı-Hatay

Vekili : Av.Teoman Evren- Necatibey Cad. 44/16 Ankara

Davalılar : 1-Başbakanlık
2-İçişleri Bakanlığı

Davanın Özeti : 21.4.1984 günlü 18379 sayılı Resmî Gazetede yayınlanan Bakanlar Kurulunun 11.4.1984 günlü 84/7933 sayılı Kararıyla yürürlüğe konulan, Ulusal ve Resmî Bayranlarda yapılacak Törenler Yönetmeliğinin Bir Maddesinin Değiştirilmesine Dair Yönetmeliğe Ekli (Ek-1 İşaretli) listenin yeniden düzenlenmesine Dair Yönetmeliğe ekli Başkent dışındaki illerde başlıklı listenin 9. sırasındaki "baro başkanı" deyiminin; 1136 sayılı Avukatlık Kanununun 76. maddesinin son fıkrasının "Resmî törenlerde barolar il cumhuriyet savcısının yanında yer alırlar." hükmünü taşıdığı, aynı Kanunun 97. maddesinin 1. fıkrası hükmüne göre baroları, baro başkanlarının temsil edeceği bu nedenle de resmî törenlerde baro başkanlarının il Cumhuriyet savcılarının yanında yer almaları gerektiği oysa son yönetmelik değişikliğiyle baro başkanlarına, il cumhuriyet savcılarının yanında beşinci sırada değil, hakimler, savcı yardımcılar ve noter odası başkanının yanında dokuzuncu sırada yer verildiği, bu durumun Avukatlık Kanununa aykırı olduğu iddialarıyla iptali istenilmektedir.

Davalı Başbakanlık Savunmasının Özeti: İptali istenilen yönetmelik değişikliğinin belli ağırlığı olan kuruluşların, temüle de uygun olarak, Ulusal Bayram ve Törenlerde halkın bayramını kutlayıcı ve şeref geçişini kabul edici yerine alabilmelerini sağlamak amacıyla ve Adalet Bakanlığının önerisi üzerine gerçekleştirildiği, yönetmeliğe bağlı Ek-1 sayılı listenin başkent dışında düzenlenecek törenlerde uygulanacak protokol kurallarını düzenlediği, 1136 sayılı Kanununun 3003 sayılı kanunla değişik 111. maddesi de Birliğin protokol kurallarına göre törenlere katılacağını hüküm altına aldığı, listenin iptalini gerektirecek bir hususun bulunmadığı belirtilerek davanın reddi savunulmaktadır.

Davalı İçişleri Bakanlığının Savunmasının Özeti: Davalı idare Birinci savunmasında, Avukatlık Kanununun 76. maddesinin 3003 sayılı Kanunla değiştirildiğini ve baroların protokoldeki yerlerini belirleyen hükmün maddeden çıkarıldığını, sadece 3003 sayılı Kanunun 5. maddesiyle değiştirilen 111. maddede "Birlik protokol kurallarına göre törenlere katılır" hükmünün kanunda bırakıldığını, Adalet Bakanlığının görüşleri doğrultusunda hazırlanan yeni yönetmelikte baro başkanlarının dokuzuncu sırada, yine bir meslek kuruluşu olan noter odası başkanı ile birlikte yer aldığını, 111. maddeye göre Türkiye Barolar Birliğinin bu protokol kurallarına uyma mecburiyetinin bulunduğu ve listenin iptalini gerektirir bir hususun olmadığını belirterek davanın reddini savunmuş ise de; 13.12.1984 günü kavda geçen ikinci savunmasında, davacıların dilekçelerinde ileri sürülen hususların haklı görüldüğünü ve bu konuda adı geçen yönetmelikte Baro Başkanlarının isteği doğrultusunda değişiklik yapılması için gerekli girişimlere başlandığını açıklayarak, davanın konusunun kalmadığını bu nedenle de karar verilmesine yer olmadığı yolunda karar verilmesini talep etmektedir.

Tetkik hakimi: Suna Türkoğlu

Danıştay Savcısı Ahmet Nuri Çolakoğlu'nun Düşüncesi: Bakanlar Kurulu kararı ile yürürlüğe konulan, Ulusal ve Resmî Bayramlarda, Yapılacak Törenler Yönetmeliğinin bir maddesinin değiştirilmesine ve Bu Yönetmeliğe Ekli (Ek-1) işaretli listenin yeniden düzenlenmesine dair yönetmeliğin; Ek-1 işaretli listesinde Başkent dışındaki illerde başlıklı 9. sırasında yer alan baro başkanı deyimini dava konusu edilmiştir.

Anayasanın 124. maddesi, Başbakanlığın, bakanlıklar ve kamu tüzel kişilerinin kendi görev alanlarını ilgilendiren kanunların ve tüzüklerin uygulanmasını sağlamak üzere ve bunlara aykırı olmak şartıyla yönetmelikler çıkarabileceğini hükme bağlamıştır.

Ulusal Bayram ve Genel tatil günleri hakkındaki 2429 sayılı kanunun 4. maddesinde, ulusal ve resmî bayramlarda yapılacak törenlerin, Milli Savunma, İçişleri, Dışişleri, Milli Eğitim Gençlik ve Spor ve Kültür Bakanlıklarınca müştereken hazırlanacak bir yönetmelikle düzenlenmesi öngörülmüştür ve söz konusu madde uyarınca hazırlanıp Bakanlar Kurulu kararı ile yürürlüğe konulan yönetmeliğe Ek-1 işaretli listesinin başkent dışı illerle ilgili dava konusu 9. sırasında; baro başkanlarına, hakimler, savcı yardımcılığı ve noter odası başkanı ile birlikte merasime giriş sırası tanınmıştır.

1136 sayılı Avukatlık Kanununun 3003 sayılı Kanunla değişik 76. maddesinin son fıkrası, resmî törenlerde baroların il cunhuriyet savcısının yanında yer alacağını hükme bağladığına göre cunhuriyet savcısına listenin 5. sırasında yer verilmişken yasa hükmüne aykırı şekilde listenin 9. sırasında savcı yardımcılığı ile birlikte baro başkanına yer verilmiş bulunmaktadır.

Hernekadar davalı idare savunmasında, davacıların isteği haklı görülerek yönetmelikte değişiklik yapılması için gerekli girişimlere başlanıldığı bildirilmişse de, bugüne kadar yasa hükmüne uygun şekilde bir değişiklik yapılmadığına göre yasa hükmüne aykırı bulunan dava konusu yönetmelik hükmünün iptali gercekeceği düşünülmektedir.

TÜRK MİLLETİ ADINA

Hüküm veren Danıştay İdari Dava Daireleri Genel Kurulunca duruşma için önceden taraflara tebliğ edilmiş bulunan 8.2.1985 Cuma günü, davacılar vekili Av. Teoman Evren ile davalı Başbakanlık temsilcisi Sabriye Köprülü ve davalı İçişleri Bakanlığı temsilcisi İsmail Kerenoğlu'nun geldikleri, Danıştay Savcısının da hazır bulunduğu anlaşılarak yapılan açık duruşmada taraflar iddia ettikten, savcının düşüncesi alındıktan ve taraflara bir kez daha söz hakkı tanıldıktan sonra duruşmaya son verildi: Dava dosyası incelenerek işin gereği görüldü:

Dava, 21.4.1984 günlü 18379 sayılı Resmî Gazetede Yayınlanan Bakanlar Kurulunun 11.4.1984 günlü 84/7933 sayılı kararıyla yürürlüğe konulan Ulusal ve Resmî Bayranlarda yapılacak Törenler Yönetmeliğinin bir maddesinin değiştirilmesine ve bu yönetmeliğe Ekli (Ek-1 işaretli) listesinin yeniden düzenlenmesine dair yönetmeliğe ekli Başkent dışındaki illerde başlıklı listenin dokuzuncu sırasında yer alan "baro başkanı" deyiniminin, beşinci sırada yer alması gerektiği iddiasıyla iptali isteniyle açılmıştır.

Davalılardan İçişleri Bakanlığının ikinci savunmasında öne sürdüğü, baro başkanlarının isteği doğrultusunda değişiklik yapılması için gerekli girişimlere başlanıldığı yolundaki beyanları ve duruşmada, dava dosyasına konulmak üzere ibraz ettikleri, yönetmelik değişikliği ile ilgili olarak Başbakanlığa hitaben yazılmış 31.12.1984 günlü 81-190-1984-382/1277 sayılı yazı dikkate alınarak, yönetmelikte davacıların isteği doğrultusunda bir değişiklik yapıp yapılmadığı hususunun Başbakanlıktan sorulması için ara kararı çıkarılması yolundaki görüş, çoğunluk tarafından, tekemmül eden dava dosyasında, duruşma da yapılmamak karar verne aşamasına gelindiği, bu konudaki yönetmelik değişikliğinin yine bir Bakanlar Kurulu kararı ile yürürlüğe konulması gerektiği ve henüz, Resmî Gazetede yayınlanmış bir Bakanlar Kurulu kararı bulunmadığı gerekçesiyle kabul edilinceyere esasın incelenmesine geçildi.

Ulusal Bayranlar ve Genel Tatiller Hakkında 2429 sayılı Kanunun 1. maddesinde Ulusal Bayran, 2. maddesinin (A) bendinde de Resmî bayran günleri sayılmış olup aynı Kanunun 4. maddesinde de Ulusal ve resmî bayranlarda yapılacak törenlerin Milli Savunma, İçişleri, Dışişleri, Milli Eğitim Gençlik ve Spor ve Kültür Bakanlıklarınca müştereken hazırlanacak bir yönetmelikle düzenleneceği hükme bağlanmıştır.

Ulusal ve Resmî Bayranlarda yapılacak Törenler Yönetmeliği Bakanlar Kurulunun 14.8.1981 günlü 8/3456 sayılı kararıyla yürürlüğe konulmuş ve bu yönetmelik önce 10.9.1982 günlü 8/5322 sayılı Bakanlar Kurulu kararıyla yürürlüğe konulan yönetmelik ile daha sonra da 11.4.1984 günlü 84/7933 sayılı Bakanlar Kurulu kararıyla yürürlüğe konulan yönetmelik ile değiştirilmiştir.

11.4.1984 günlü 84/7933 sayılı Kararla yürürlüğe konulan yönetmeliğe Ekli Ek-1 işaretli liste de Başkent dışındaki illerde tebrikata giriş sırasında baro başkanı, hakimler, savcı yardımcıları ve noter odası başkanı ile birlikte dokuzuncu sırada yer almıştır.

Davacılar, baro başkanının, aynı listede Cumhuriyet Savcısının yanında, beşinci sırada yer alması gerektiği iddiasıyla dokuzuncu sıradaki "baro başkanı" deyiniminin iptalini istenmektedirler.

7.4.1969 günlü 13168 sayılı Resmî Gazetede yayınlanarak yayını tarihinden üç ay sonra yürürlüğe giren 1136 sayılı Avukatlık Kanununun Baroların kuruluş ve nitelikleri ile ilgili 76. maddesinin son fıkrası "Resmî törenlerde barolar il cunhuriyet savcısının yanında yer alırlar." hükmünü taşımaktadır. 76. maddenin birinci ve ikinci fıkraları önce 20.1.1983 günlü 54 sayılı Kanun Hükmünde Kararname ile daha sonra da 8.5.1984 günlü 3003 sayılı kanunla değiştirilmiş fakat maddenin üçüncü fıkrasına dokunulmamıştır. Bu hüküm bugün de aynen yürürlüğünü sürdürmektedir. Avukatlık Kanununun 97. maddesinin 1. fıkrasına göre ise baroları temsil görevi baro başkanındadır.

Bu durumda baroların resmî törenlerdeki yerini belirleyen 76. maddesinin son fıkrası ile 97. maddenin 1. fıkrasının birlikte değerlendirilmesi sonucu resmî törenlerde, baro başkanının il cunhuriyet savcısının yanında yer almasının bir yasa emri olduğu kuşkusuzdur.

Anayasanın 124. maddesi uyarınca, Başbakanlık, bakanlıklar ve kamu tüzel kişileri, kendi görev alanlarını ilgilendiren kanunların ve tüzüklerin uygulanmasını sağlamak üzere ve bunlara aykırı olmamak şartıyla yönetmelikler çıkarabilirler.

Bu durumda iptali istenilen yönetmelik hükmünün 1136 sayılı Avukatlık Kanununun 76. maddesi son fıkrası hükmüne aykırılığı açıktır.

Açıklanan nedenlerle, Resmî Törenlerde Baroları temsilen baro başkanının, il cunhuriyet savcısının yanında yer alması yasa emri olduğundan, 13.4.1984 günlü 84/7933 sayılı Bakanlar Kurulu kararıyla yürürlüğe konulan, ulusal ve resmî bayramlarda yapılacak törenler Yönetmeliğinin bir maddesinin değiştirilmesine ve bu yönetmeliğe

Ekli (Ek-1 işaretli) listenin yeniden düzenlenmesine dair yönetmeliğe ekli Başkent dışındaki illerde başlıklı listenin bu kurala uymayan 9. sırasındaki "Baro Başkanı" deyiminin iptaline, aşağıda dökünü gösterilen 4.450 lira yargılama gideri ile davanın açıldığı tarihte yurürlükte olan Avukatlık Asgari Ücret Tarifesine göre hesaplanan 6.500 lira vekalet ücretinin davalılardan alınarak davacılara verilmesine 8.2.1985 günü oybirliğiyle karar verildi.

Danıştay İdari Dava Daireleri Genel Kurulu

3-YARGIÇLIKTA ÇOK KÖTÜ SİCİL ALAN KİMSELERİN
AVUKATLIĞA KABULÜ

Türkiye Barolarının çok önemli sorunlarından birisi yargıç oldukları sırada, aldıkları sicilini yeni bir mesleğe kabule imkan vermeyecek kadar bozuk olması, durumunda avukatlığa kabul taleplerinin reddine dair Faro kararlarının Bakanlıkça bozulmasıdır. Yargıçlıktan atılmayan bir kimsenin son ana kadar yargıçlık yapması halini avukatlığa kabul için Bakanlık yeterli bulmaktadır. Bakanlığın görüşünü destekleyen bir Danıştay kararı maalesef mevcuttur. Adliye Bakanlığı Birliğimizin ve Barolarımızın objektif duyarlılığını onaran kararları ile hükümsüz kılmaktadır. Yeniden düzenlenmekte olan Avukatlık Kanununa yargıçlıktan ayrılan kimselerin 3 ay içinde başvurmaları halinde taleplerinin reddedilemeyeceğine dair bir hüküm getirilmek istenmektedir.

Birliğimiz ve Barolarımız sicil kayıtlarının, 1136 sayılı Yasanın 5/c maddesine göre talobin reddine sebep teşkil edebileceği kanısında ve iddiasındadır. Ancak verilen bütün kararlar onanmaktadır. Bakanlık onama gerekçesini "Aksine bir kabul avukatlığın hakimlikten daha üstün ve daha onurlu bir meslek olduğu iddiasına yol açar ki, böyle bir iddianın kanuna ve hukuka uygun bulunmadığı tartışma götürmeyecek kadar açıktır" şeklindeki bir düşünceye istinat ettirmektedir.

Bakanlığın tutumuna karşısında avukatlığa kabul istenleri Barolarca reddedilen iki yargıcımızın sicili üzerinde önemle durulmuştur. Konunun Basında yer alması da Adalet Bakanlığının, yanlışını kamuoyuna sergilenmiştir. Bu arada üzerinde durmak istediğiniz bir başka husus, yargıçlık yaptıkları sırada fevkalade şaibeli davranışları bulunan yargıçlar için Barolarımızın gereken özen içinde araştırma yapmalarını olmaktadır. Soruşturmacı üyelerin çoğu kez böyle yargıçların avukatlığa kabulüne bir engel bulunmadığına dair rapor tanzim ettikleri görülmektedir.

Türkiye Barolarının, avukatlığa kabul etmek istemedikleri yargıçlar içinde savunma mesleğinin onuruna ve vakarına asla uymayacak kimseler vardır. Barolarımız kararlarında titiz ve haklıdır.

Adalet Bakanlığının görüşleriniz sonucu onanana gerekçesinde kullandıkları aşağılayıcı görüşleri tepkileriniz karşısında terketmişler ancak tutunlarını sürdürmektedirler. Bu nedenle aloyhte bir daniştay kararı bulunmasına rağmen, Birliğimizin sicilinin avukatlığa kabule engel olduğuna inandığı bir yargı için idari mahkemede iptal davası açmıştır. Dava ensal karara rağmen son aşanaya kadar önenle izlenecektir. Ankara ve İstanbul Barolarının da önerimize uygun iptal davaları açtıkları nennuniyetle öğrenmiş bulunmaktayız. Bu mücadeleniz haklı ve aynı oranda da meslek onuru ve disiplini için gerekli bulunmaktadır. Açtığımız iptal davası dilekçesinden bir bölümü bilgilerinize sunmağı gerekli bulmaktayız.

ANKARA BİRİNCİ İDARE MAHKEMESİ
BAŞKANLIĞINA

Adalet Bakanlığının onaylamana gerekçesinde çok enteresan Devlet-sorunluluğu ve ağırbaşlılığı ile uyuşmayacak bir mukayese ve yargıya yer vererek "Aksine bir kabul avukatlığının hakimlikten daha üstün ve daha onurlu bir meslek olduğu iddiasına yol açar ki, böyle bir iddianın kanuna ve hukuka uygun bulunmadığı tartışma götürmeyecek kadar açıktır" şeklinde bir sonuca varmaktadır. Öncelikle bu uslub ve yakışsız mukayese üzerinde durmak kaçınılmaz olmaktadır.

Hakimlik ve avukatlık arasında böyle bir mukayesenin yapılmasına hiç gerek yoktur. Bu mukayese çok önenli bir soruna Bakanlık görevlilerinin bakış açısını göstermesi bakımından önemlidir. (Önce hemen belirtmek gerekir ki çok saygın yargıçlarımız vardır. Aynı derecede saygın avukatlarımız da vardır) Hatta Adalet Bakanlığının makamı çok çeşitli zamanlarda yıllarca avukat olan kişilerce doldurulmuştur. Yargıç ve avukat yargının iki ayrı ögesidir. Hakimlik ve avukatlığın böyle bir zeminde mukayese edilmesi patolojik bir düşünce şeklidir. Üzüntünüz böyle bir düşüncenin Bakanlık görüşü olarak açıklanmış olmasıdır.

Hakimlik gerçekten yüce bir meslektir. Ancak Bakanlık görüşünde ortaya çıkan avukatlığın hakimlikten daha onursuz, daha aşağı bir meslek olduğu, hususunda hukuk ve yasalarda bulunduğu bildirilen tartışmasız açıklığı anlamak mümkün değildir. İşte böyle bir yapı ile avukatlık ve yargıçlık sorunlarına eğilen bir Bakanlık

çarpıklıklar içindedir. Bu çarpıklık mutlaka düzeltilmelidir. Bizce olay Adalet Bakanlığının saygın yapısından kaynaklanmakta, bazı bürokratların savunma mesleğine karşı duydukları kinden doğmaktadır.

Hakimlik gerçekten yüce bir meslektir. Türkiye Barolarının ve Türkiye Barolar Birliğinin duyarlılığı da bu düşünceden doğmaktadır. Yargıçlıkta çok kötü davranışlar içinde bulunan bir kimsenin, serbest bir meslekte çok daha kötü ve zararlı davranışlar içinde bulunacağı açıktır. Yargıç, olmak biraz tanrılaşmaktadır. Bu zevki duymamak anlayamamak önemlidir. Devletin, kamu kesiminin, vatandaşın yargıç üzerindeki dikkati ortadan kalktığında yargıçlıkta çok kötü sınav vermiş bir kimsenin yapacağı kötülük yoktur. İşte Türkiye Baroları bu yönden duyarlı ve titizdirler. Böyle bir kimsenin avukat olarak vatandaşa, Devlete ve kamuya büyük zararlar vereceğinden, endişelidirler. Toplum ve mesleği korumak kaygısı içindedirler.

3-Çok şanssız bir mukayeseye neden olan şahsın, yargıç iken aldığı siçili burada aynen yüksek dikkatlerinize sunuyoruz.

Y.H.K. kararı yer değiştirme
kesinleşmiştir.

27.9.1973

Adı geçeninin muhitte iyi tanınmayan kişilerle arkadaşlık edip, pavyonlara gittiği bu yerlerde çalışan kadınlara laf atıp sarkıntılıkta bulunduğu, sarhoş olunca kendisini kaybedip türlü hadiseler çıkarıldığı, bir defasında bir pavyon kadınının ağır hakaretine maruz kaldığı, bu suretle kusurlu ve uyuşmaz hareket ve münasebetleriyle mesleğin şeref ve nüfuzunu kirdiği ve bulunduğu yerde şahsi onur ve itibarını yitirdiği şeklindeki bu eylem ve davranışından ötürü Hakimler Kanununun 89/3. maddesi gereğince YER DEĞİŞTİRME cezası uygulanmasına 27.9.1973 tarihinde cybirliği ile karar verilmiş olduğu 3. Bölüm Başkanının 1973/105-1059 sayı ve 15.10.1973 günlü yazılarına ekli karar aslından anlaşılmıştır.

Y.H.K. Bölüm Tevbih, Aylık Kesne
2.4.1975

Adı Geçenin

1-Görevi ve sıfatı icaplarına uymayan hal ve hareketlerde bulunduğu,

Ezcünle,

a)Hergün geç saatlere kadar içki içtiği,

b) Cezaevi gardiyanı ile münakaşa edip onun hakaretine maruz kaldığı,

c)Mesaiye geç geldiği,

d)13.11.1974 tarihinde içkili olarak saat 15.30 da adliye-ye gelip duruşma yaptığı, anlaşılakla hakkında,

1-Sevk maddesinde yazılı konular birlikte mütalaa edilerek Hakimler Kanunununun 89/ilk maddesi gereğince TEVĐİH cezası uygulanmasına,

2-Sevkin, 1. maddesinin (d) maddesinde yazılı olduğu gibi izinsiz ve özürsüz olarak 13.11.1974 tarihinde mesaiye geç geldiğinden o tarihte almakta olduğu maaşından Hakimler Kanununun 88/1-2. maddesi gereğince bir günlüğünün kesilmek suretiyle AYLİK KESME cezası ile cezalandırılmasına TEVĐİH cezasında oybirliği ile Maaş kesme cezası verilmesinde oyçokluğuyla karar verilmiştir.

Y.H.K. 3.Dölün TEVĐİH cezası verilmiştir.

18.1.1978

Adı geçenin hafta tatilinde izinsiz görev yerini terkederak Efesteki Müşteki Nevzat Özden'e ait Pansiyona gidip orada adı geçenle içki alıp sarhoş olduktan sonra müştekinin eşi ve kızına sarkıntılıkta bulunduğu anlaşılakla hakkında,

1-Sarkıntılık fiilinden dolayı Hakimler Kanununun 89/ilk maddesi gereğince TEVĐİH cezası verilmesine oybirliği ile karar verilmiştir.

Y.H.K. 3.Dölün YER DEĞİŞTİRME

25.9.1978

Adı geçenin kusurlu ve uygunsuz hareket ve münasebetleriyle mesleğın şeref ve nüfuzunu ve şahsi onuru ile itibarını kirdiği ezcünle:

a)Sona'dan evine getirdiği Melahat isimli kadın yüzünden ailesi ile arasının açıldığı ve bu nedenle eşi ile çocuklarını kavduğu,

b)Eve yabancı erkek ve kadınları getirerek ve konşularını rahatsız edecek şekilde içki alemleri tertip ettiği, kadın yüzünden kiraladığı evin kapılarını tekme ile kırdığı anlaşılınca hakkında; soruşturma konuları ile birlikte mütalaa olunarak kusurlu ve uygunsuz hareket ve münasabetleriyle mesleğin şeref ve nüfuzunu kırdığı ve şahsi onur ve itibarını yitirdiğinden Hâkimler Kanununun 89/8. maddesi gereğince YER DEĞİŞTİRME cezası verilmesine oyçokluğuyla karar verilmiştir.

Y.H.K. 3.Bölüm DERECE İNDİRME

20.2.1979

Adı geçenin 1. Bölümün 20.12.1978 gün ve 5 sayılı kararı ile sicil kayıtlarına göre 4. derecede (1) yer değiştirme,

2-Derecede (2) Tevbih bir yer değiştirme cezası aldığı anlaşıldığından ilgilinin durumu 2556 sayılı Yasanın 90/2. maddesi bakımından incelenerek adı geçenin Hâkimler Kanununun 90/2. maddesi gereğince bulunduğu dereceden bir derece aşağı indirilmek suretiyle DERECE İNDİRME cezası ile cezalandırılmasına oy çokluğu ile karar verilmiştir.

İşte Adalet Bakanlığı böyle bir yargıyla tüm avukatlık mesleğini mukayese etmek gibi bir yanlış içindedir.

Deze göre böyle bir şahsın yıllarca hâkimlik makamını işgal etmesi oldukça düşündürücüdür. Denetim organlarının görevlerini gereği gibi yerine getirmemesi bir şahsın haksız olarak hâkimlik mesleğini sürdürebilmek imkanına kavuşması avukat olması için bir öncelik şartı olamaz. Herşeyden önce bir kimsenin yeni bir mesleğe girmesi söz konusudur. Böyle bir şahsın hâkimlik mesleğine girebilmesi mümkündür. Bir şahsın ihmal, koruma, kayırma, unursamazlık gibi nedenlerle görevden alınmış olması, bu hatalar üzerine yeniden bir meslek kurulması için yeterli sebep olmalıdır. Türkiye Baroları ve Barolar Birliği gerçekte avukatlığın değil yargının savunucusudur. Yargının hiçbir ögesinde yukarıda aynen açıklanan sicildeki bir şahsın görev alınmasından yana savaşı vermekle meslek onurunun, meslek

bilincinin, tarihsel sorunluluklarının sınavını vermektedir. Türkiye Barolar Birliği ve Baroları, yargıyı, yargıcı, avukatı, adaleti ve vatandaşı koruyan kararlarını vermeğe devan edeceklerdir. Barolar mesleğe katılmaması gerekli kişilerin, katılmalarında sorunluluğun başka organlara ait olmasında bile bu mücadele açısından yarar görmekteyler. Hiç olmazsa biz olmadık ama engel de olmadık diyebilmenin şimdilik gereğine inanmaktadırlar.

Adalet Bakanlığı ise bir meslek taasubu içinde, iyi sınav vermemiş bu gibi kimselerle tüm savunma mesleğini mukayese edebilmektedir.

4-1136 sayılı Kanununun 5. maddesinin (a) bendi kesinleşmiş bir kararla yüz kızartıcı bir suçtan veya ağır hapsi gerektiren bir cüründen mutlak olarak veya kasti bir cüründen bir sene veya daha ziyade hapis cezası ile hüküm giymek, (b) bendi kesinleşmiş bir ceza veya disiplin kararı sonucunda hakim memur yahut avukat olma niteliğini kaybetmiş bulunmak, hallerini avukatlığa engel hallerden saymaktadır. Söz konusu şahsın böyle bir durumu yoktur. Maddenin (c) bendinde avukatlık mesleğine yaraşmayacak tutun ve davranışları çevresinde biliniş olmak, hali düzenlenmiş ve avukatlığa kabul için engel sayılmıştır. Bu sebep diğer sebeplerin mutlak oluşuna karşı, taktiri bir koşul olarak ortaya çıkmaktadır. Avukatlık mesleğine yaraşmayacak tutun ve davranışları çevresinde biliniş olmak avukatlığa engeldir. Bir yargıç istifa ederek hemen avukatlığa geçmek ister ise hakimlik mesleği dışında bir uğraş olmanıştır. Çevresindeki davranışları ise siçiline intikal etmiştir. Bu sicil bir kimsenin avukatlık mesleğine kabul edilmesinde nazara alınması mümkün görünmemektedir. Özellikle bir kentte hakimlik yapıp çok uzak bir kentte Baroya başvuran şahsın çevresindeki davranışları nasıl tesbit edilecektir. Sicil bir bilgi ve ölçü olmayacaktır?

5-Son güne kadar hakimlik ve savcılık yapan bir şahsın meslektan atılmadığına göre evleviyetle avukatlık yapabilmesi düşüncesine katılmak mümkün değildir. Adalet Bakanlığı bu görüşünü Yüksek Danıştay'ın bir olay hakkında verdiği karara da istinat ettirmekte böyle bir karara dayanarak yukarıda vurguladığımız mukayeseler sonucu 1136 sayılı Yasanın (a), (b) bendi kapsamına girmiyenlerin herhalükarda avukat olabileceği sonucuna varmaktadır. Yüksek Danıştayın kararı olayına özgüdür. Bütün şahıslar ve olaylar için uygulanabilir.

olanağı yoktur. Nitekin Danıştay 8.Daire 1975/757 E. 1976/1107 K. sayılı 18.3.1976 günlü kararı ile olayın özelliğine göre yargıçlar hakkında daha önce soruşturma konusu yapılan hallerden dolayı 5/c maddesine göre avukatlığa kabul edilme kararı verilmesini yasaya uygun bulmuştur. Gerçekten durumun olayına özgü değerlendirilmesi bir genelleme yapılması gereklidir.

6-Yargıcın sicili aynen yukarıda arz edilmiştir. Bu sicil bir haklin için gerçekten çok düşündürücüdür. Böyle bir kimsenin uzun yıllar hakimlik yapabilmesi üzerinde düşünülecek bir sorudur. Bütün bunlara rağmen hakimlik yapabilmiş olan şahsın evleviyetle avukatlık yapabileceği düşüncesine katılmak olanağı yoktur. Aksi halde bazı meslektaşlarımızdan yakınlığa hiç kimsenin özellikle Adalet Bakanlığının hakkı olanaz. Avukatlık herkesin dur durak tanımadan serbestçe girebileceği bir meslek alanı değildir. Dosyada bulunun Baro temsilcisinin 13.4.1984 günlü yazısında; adı geçeninin türlü rüşvet olaylarına adının karıştığı, gördüğü işlerden dolayı kendisine bir daire hediye edildiği, eski fen memuru ile ortak olduğu ve kendisine işlerini gördüğü kinselerce tarla verildiği, bu tarlada seracılık yaptığı, avukatlık yapacağı büronun parasız olarak tahsis edildiği, şimdiden simsar ayarladığı, bir kısım iş sahiplerinin işlerini bu simsarlar aracılığı ile yazıhanesine çekmek için faaliyette bulunduğu, mali durumunun naaş ile elde edilmeyecek derecede iyi olduğu, belirtilmiştir. Dosya içindeki bu yazı dahi tek başına talep sahibinin avukatlıkla bağdaşmayacak tutum ve davranışlarının çevresince bilindiğini göstermektedir. Bu husus 1136 sayılı Yasanın 5/c maddesine göre avukatlığa kabul edilme için yeterli sebebdir. Bu sebeplerin sicil kaydı ile birleşmesi halinde şahsın avukatlığa kabul edilmesinde zorunluluk bulunduğu ortaya çıkmakta ve Barosunun kararı ile bu kararı onaylayan Türkiye Barolar Birliği kararının usul ve yasaya uygun olduğu görülmektedir.

SONUÇ: Yukarıda saydığımız ve re'sen nazara alınacak nedenlerle Baro kararına karşı yapılan itirazı reddeden Türkiye Barolar Birliği kararını onaylayan Adalet Bakanlığının işlerinin iptalini ve tahkikatın duruşmalı olarak yapılmasını dava sonuna kadar icranın durdurulmasını dilerim.

Saygılarımla,

Avukat Tecmen EVREN

4-DOSYA İNCELEME KONUSUNDA ADALET BAKANLIĞININ
YANLIŞ DEĞERLENDİRMESİ

Edirne Barosu Yönetim Kurulu Birliğimize Yönetim Kurulu kararı gereğince başvurarak Keşan Asliye Hukuk Hakiminin vekaletname ibraz etmeden meslektaşlarınıza dosya tetkik ettirmediğini iletmiştir. Yargıcın tutununun Yüksek Hakimler ve Savcılar Kuruluna iletilmesi için Adalet Bakanlığına yazdığımız 18.5.1984 günlü yazı doğrudan Hukuk İşleri Genel Müdürlüğünce yetkisi aşılarak aşağıdaki şekilde cevaplandırılmıştır. Yasa'nın açık hükmüne aykırı ve Bakanlıkla Barolar arasında ciddi sürtüşme doğurabilecek yazının örneğini bilgilerinize sunuyoruz.

ADALET BAKANLIĞI

Hukuk İşleri Genel Müdürlüğü

Konu:Başvurunuz hk.

24 Mayıs 1984

TÜRKİYE BAROLAR BİRLİĞİ BAŞKANLIĞINA

İLGİ: 18 Mayıs 1984 gün, 600 sayılı yazınız.

Yazınız ekinde alınan Edirne Barosu Başkanlığı yazısı ve ekleri incelendi:

Avukatlık Kanununun 46/3. maddesinin açık hükmüne karşın Keşan Asliye Hukuk Hakimini tarafından vekaletname ibraz edilmedikçe avukatlara dosya incelettirmedikğine işaret edilmektedir.

1136 sayılı Avukatlık Kanununun 46. maddesinin üçüncü fıkrasında, avukatın dava ve takip dosyalarını vekaletname ibraz etmeden inceleyebileceği hükmü yer almaktadır. Buradaki "Avukat" deyiniminin, dava ve takip dosyasıyla ilgisi olan avukatı kastettiği kuşkusuzdur. Bunun aksini düşünmek, avukat sıfatını taşıyan bir **kinenin** bütün dava ve takip dosyalarını inceleme yetkisine sahip olduğu gibi mantıkla ve işin gereği ile bağdaşmayacak bir sonuca götürür.

Bu bakımdan;

1-Avukatın dosya ile ilgisinin tesbiti; usul hükümleri çerçevesinde hakimin bu konuda edineceği kanaata bağlı olmaktadır. Bu kanaatin keyfi ve kişisel olarak değil, objektif değerlendirmeler edinilmesi gerekeceği de tabiidir. Bu bakımdan, henüz vekaletname yaptırmamış olan avukat vekalet ilişkisini belirleyecek şekilde müvekkili ile birlikte gelmiş ya da başka bir şekilde hakine kanaat vermiş ise, sözü edilen 46/3. hükmünün uygulanmasının mümkün olabileceği,

2-HUMK.nun 59, 67 ve 157. maddesi ile Hukuk ve Ticaret Mahkemelerinin yazı işleri Talimatnamesinin 39. maddesi hükümlerinin birlikte değerlendirilmesi sonucu, vekalet ilişkisinin ve incelenmesi istenilen dosyalarla avukatın ilgili olup olmadığının tesbitiyle izin verilmesi hususunun ise mahkeme hakiminin yetkisi içinde bulunduğu,

Düşünülmektedir.

Bilgilerini ve gereğini rica ederim.

BAKAN ADINA

Cahit NALBANTOĞLU
Genel Müdür

Adalet Bakanlığı Hukuk İşleri Genel Müdürlüğünün Yasalara açıkça aykırı ve yetkilerini aşarak verdiği cevap karşısında bu düşüncenin yargı çevresinde çok yanlış ve tartışmalı tutumlar doğuracağından kuşku duyulmuştur. Derhal Adalet Bakanlığına aşağıdaki yazı gönderilmiştir. Bakanlık yetkilileri ve Bakanla görüşülmüş gerçekten yazının Bakanlık görüşünü yansıtmadığı anlaşılmıştır. Hukuk İşleri Genel Müdürlüğü makamını işgal eden zatın mesleğinize karşı ötedenberi duyduğu antipatiden kaynaklandığı ortaya çıkan özel görüşlerin Ülke genelinde yaygınlaşması önlenmiştir. Hukuk İşleri Genel Müdürlüğünün bu görevden ayrılması Türkiye Barolar Birliği ile Adalet Bakanlığı arasındaki tatsız ve olumsuz çekişmelerin de düzelmesi gerçekleşmiştir.

Adalet Bakanlığındaki görev değişikliği sonucunda Hukuk İşleri Genel Müdürlüğü ile çok iyi ilişkiler kurulmuş bulunmaktadır.

21 Haziran 1984

793

Adalet Bakanlığı
Ankara

İlgi: 24 Mayıs 1984 günlü 14860 sayılı yazınız.

Yukarıda tarih ve numarası belirtilen yazınız üzüntü ile alınmış ve Yönetim Kurulumuz 9.6.1984 günlü 105-9 sayılı kararı gereğince bu yazının cevaplanması kararlaştırılmıştır.

Avukatlık Kanununun 46/3. maddesi "Avukat, dava ve takip dosyalarını, vekalet ibraz etmeden inceleyebilir. Şu kadar ki vekaletname ibraz etmeyen avukata dosyadaki kağıt ve belgelerin örneği verilmez" şeklindedir. Bu haliyle kural kesin ve mutlaktır. Hiçbir yoruma müsait de değildir. Savunma mesleği mensuplarına Yasa ile tanınmış bu hakkın Adalet Bakanlığının yorumları ile değişmesine imkan olmadığı gibi Bakanlığın yasaları yorumlama yetkisinin bulunmadığı da bir gerçektir. Yazı son bir iki ay içinde Bakanlığınızdan Birliğimize gönderilen yazılarda gözlenen avukatlık mesleğine karşı haksız davranışın devamı niteliğindedir. Bu düşüncenin uygulamaya geçmesinin düşünülmesi halinde Türkiye Baroları, Türkiye Barolar Birliği ve meslektaşlarımız Yasal haklarını savunmak için gereken tepkiyi göstereceklerdir. Yasalarca tanınmış savunma haklarını kısıtlamak asla hoşgörü ile karşılanamaz.

Avukat dava ve takip dosyalarını vekaletname ibraz etmeden inceleme hakkına ve inceleme sonucuna göre davada vekalet almak veya almamak özgürlüğüne sahiptirler. Bu hak ve özgürlük keyfi düşüncelerle sınırlandırılmaz.

Söz konusu yazının Sayın Bakanın bilgisi dışında olduğu düşüncesinden teselli bulmaktayız.

Yasalara aykırı yorumların geçerli olamayacağını bilgilerinize sunarım.

Saygılarımla,

5-YABANCI UYUKLULARDAN ÜCRETLERİN TÜRK PARASI İLE
ALINABİLMESİ

Yurt dışında yerleşik Türk uyruklu kişiler ile Yabancı uyruklu kişilere Türkiye'de yapılan hukuki yardımlar karşılığı ödenecek olan vekalet ücretlerinin Türk parası ile ödenemediği bilinmekte iken Türk parasının kıymetini koruma hakkında 28 Sayılı karara ilişkin 84/1 sayılı Tebliğ değiştirilmiştir. Değişikliğin Avukatlık ücretlerini içerip içermeyeceği konusunda duyulan tereddütlerin giderilmesi için Başbakanlık Hazine ve Dış Ticaret Müsteşarlığından ve Türkiye Cumhuriyeti Merkez Bankasından bilgi istenmiştir. Yabancı uyruklu kimseler ile Yurt dışında yerleşik kişilerin ücret-vekalet borçlarını meslektaşlarımıza Türk parası ile ödeyebilecekleri açıkça anlaşılmıştır.

Alınan yanıtlar aşağıdadır.

BAŞBAKANLIK
HAZİNE ve DIŞ TİCARET MÜSTEŞARLIĞI

Hazine:UMİ
Sayı:593580-15640

5 Nisan 1984

TÜRKİYE BAROLAR BİRLİĞİ BAŞKANLIĞINA

İlgi: 1.3.1984 tarih, 319 sayılı yazınız.

İlgide kayıtlı yazınızla, avukatların takip etmekte oldukları davalar nedeniyle yabancılardan aldıkları ücretin döviz olarak yurda getirilmesi ve bankaya bozdurulması şeklindeki uygulamanın kambiyo mevzuatında yapılan son değişiklikler karşısında ortadan kalktığı belirtilerek, bu konudaki görüşümüzün bildirilmesi istenilmektedir.

Bilindiği üzere, Türk Parasının Kıymetini Koruma Hakkındaki 28 sayılı Karara ilişkin 84/1 Sayılı Tebliğin Türk Parasına ilişkin hüklerini içeren Bölüm III, madde 2 hükmüne göre, yurt dışında yerleşik kişilerin, Türkiyede Türk parasıyla ödeme, tahsilat ve tevdiatta bulunmaları serbest bulunmaktadır.

Bu itibarla, avukatların takip etmekte oldukları davalar nedeniyle yurt dışında yerleşik kişilerden ücretlerini Türk parası olarak almalarında herhangi bir şakinca bulunmamaktadır.

Bilgi edinilmesi rica olunur.

MÜSTEŞAR ADINA

Savaş Toprak
Genel Müdür Yardımcısı
Genel Müdür Vekili

TÜRKİYE CUMHURİYETİ MERKEZ BANKASI

Ankara, 9 Nisan 1984

KAMBIYO GENEL MÜDÜRLÜĞÜ
(Kambiyo Kontrol Müdürlüğü)

Türkiye Barolar Birliği Başkanlığına
Bayındır-S. No:14
Kızılay-Ankara

İlgi:1.3.1984 gün, 320 sayılı yazınız.

29.12.1983 tarih, 18266 (Mükerrer) sayılı Resmî Gazetede yayımlanan Türk Parası Kıymetini Koruma hakkında 28 sayılı Karara ilişkin 84/1 sayılı Tebliğle ilgili olarak 21.1.1984 gün, 18288 sayılı Resmî Gazetede yayımlanan 1 sayılı Genelgenizin görünmeyen işlemlere ilişkin Hükümlerinin 1. maddesi uyarınca, Türkiyede yerleşik kişilerin, dışarda yerleşik kişilere sağladıkları hizmet karşılığı dövizler ile dışarıda yerleşik kişiler nam ve hesabına yapılan gider karşılığı dövizlerin yurda getirilmesi, getirilmeyen kısımların mahsubunun yapılması esastır.

Bu dövizlerin yurda getirilmesinde herhangi bir süre sözkonusu olmamaktadır. Yurda getirilen dövizlerin alış işleminde, alış işleminin yapıldığı tarihteki cari kurlar uygulanmaktadır.

Diğer taraftan anılan Tebliğin III. Bölününün 2. maddesi, yurt dışında yerleşik kişilerin, Türkiyede Türk parasıyla ödeme, tahsilat ve tevdiatta bulunmaları serbesttir, hüknünü anırdır.

Bu hüküm çerçevesinde, avukatların, takip ettikleri davalar nedeniyle yabancı uyruklu kişilerden alacakları ücretlerin, Türkiye'de buldukları sırada Türk parası olarak almalarında herhangi bir sakınca bulunmamaktadır.

Bilgilerine sunarız.

TÜRKİYE CUMHURİYETİ MERKEZ BANKASI
İDARE MERKEZİ

İlker Çulpan Süheyla Asyalı

6-İŞYERİ AÇMA İZİNİ HARCININ MESLEKTAŞLARIMIZA
UYGULANAMIYACAĞI

Meslektaşlarımızın işyeri açma izni harcının kapsamında olup olmadığı süregelen tartışmalardan birisidir. Maliye Bakanlığı önceleri işyeri açma izin harcına avukatların da tabi olduğunu kabul ederek uygulamalarını bu yönde sürdürmekte idi. Çeşitli başvurularımız sonucunda **Bakanlık** bu görüşünü değiştirmiş ve avukat yazıhanelerinin iş yeri açma izin harcına tabi olmadığını kabul etmiştir. İçişleri Bakanlığı Mahalli İdareler Genel Müdürlüğüne gönderdiği tebliğ Adalet Bakanlığınca 28 Mart 1984 tarihinde Birliğimize ulaştırılmıştır. Birliğiniz aşağıda sunduğunuz tebliği bütün Barolarınıza 2.4.1984 günlü Genelge ile iletmiştir.

T.C.

MALİYE BAKANLIĞI

ANKARA

GEL:BELG:II-2630010-7/17734

Konu: İşyeri Açma izni Harcı

İÇİŞLERİ BAKANLIĞI

(Mahalli İdareler Genel Müdürlüğü)

Adalet Bakanlığı Hukuk İşleri Genel Müdürlüğünden alınan 29.3.1982 gün ve 7217 sayılı yazı ekinde, 2464 sayılı Belediye Gelirler Kanununun 81. maddesinde belirlenen "işyeri açma izni harcı"na avukat yazıhanesi, kuyuncu ve manifaturacılara ait işyerleri ile benzeri işyerlerinin dahil edilip edilemeyeceği hususunda tereddüt doğduğu belirtilerek bu konuda Bakanlığınızın görüşü sorulmakta olup, konuya ilişkin görüşümüz aşağıda belirtilmiştir.

Bilindiği üzere; 2464 sayılı Belediye Gelirleri Kanunu ne gibi faaliyetlerin vergi ve harca tabi olacağı hususunda çeşitli hükümler ihtiva etmekte ve 105. maddesi ile de yürürlükten kaldırılan kanun hükümlerini belirlenmektedir. Bu madde hükmüne göre

1580 sayılı Belediye Kanununda bir değişiklik söz konusu bulunmadığı cihetle, konunun çözümünü bakımından her iki Kanunun ilgili hükümlerinin birlikte yorumu uygun olacaktır.

1580 sayılı Belediye Kanununun 15. maddesinde "Belediyelerin Kanunlar ve Nizamnamelerle muayyen hukuku, buna mukabil beldenin ve belde halkının sıhhat, selamet ve refahını temin, intizamını halelden vikaye maksadiyle yapacağı vazifeleri vardır" denilmek suretiyle Belediyelerin hakları ile vazifelerinin karşılıklı olduğuna işaret edilerek suretiyle açıklanmıştır. Aynı maddede devanla Belediyelerin vazifeleri sayılmakta, buna mukabil 19. maddede de hak, selahiyet ve intiyazları hükme bağlanmaktadır.

Belediyelerin görevlerini belirleyen 15. maddenin 3 nolu bendi ise; Belediyelerin ruhsat verecekleri yerleri, başka deyişle hangi iş ve eğlence yerlerinin Belediyelerden ruhsat almak zorunda bulduklarını belirlemektedir. Buna mukabil 19. maddenin 3 nolu bendinde de; "Kavanini mahsusa mucibince belediye vergi ve resimlerinin tarh ve tahsili, "Tahsili Erval Kanununa tevkifen cıbayet etmek" denilmek suretiyle belediyelerin gelirleri hükme bağlanmış bulunmaktadır.

Bahsi geçen 15 ve 19. maddelerin birlikte yorumundan açıkça görüldüğü üzere, belediyeye gelirleri belediyelerin gördüğü hizmetlere karşılık olmak üzere tedvin edilmiş bulunmaktadır. Diğer bir deyişle belediyenin hizmet götürmediği bir alanda bir vergi veya harcın söz konusu olmanası gerekecektir.

Yukarıda değinilen 15/3 maddede ise; belediyelerden ruhsat almak durumunda olan iş ve eğlence yerleri"...lokanta, birahane, gazino, kahvehane, kiraathane, meyhane, han, otel, hanan, sine-ma, tiyatro, bar, dansing ve ensali yerler..." olarak belirlenmiştir. Görüldüğü üzere sayılan yerler arasında avukat yazıhanesi, kuyuncu, manifatura dükkanları v.s. yer alınmaktadır. Buna göre, söz konusu işyerlerinin açılması hususunda belediyeden ruhsat alınma zorunluğu bulunmaktadır. Nitekim bu işyerleri için kuyuncular Derneğinden, Ticaret Odasından, Barolardan izin veya ruhsat alınması gerekmektedir. Bu durumda, belediyenin ruhsat vermekle görevli olmadığı bir işyeri için ruhsat harcı alması Belediye Kanununun öngördüğü sisteme uygun düşmemektedir. Aynı esasın 2464 sayılı Belediye Gelirleri Kanununda da yer aldığı bu kanun hükümlerinin topluca incelenmesinden anlaşılmaktadır.

Diğer taraftan, Belediye Gelirleri Kanununun bahsi geçen 81. maddesinin matlâbı dahi yukarıda değinilen görüşü doğrulanmaktadır. Şöyleki; bilindiği gibi söz konusu maddede işyeri Açma Harcı değil "İşyeri Açma İzni Harcı"ndan bahs olunmaktadır. Maddede açıklıkla belirlendiği üzere herhangi bir işlerinin açılmasının harca tabi olması söz konusu olmayıp, bir işyerinin açılması hususunda alınması gerekli izin (ruhsat) nedeniyle harç ödenmesi söz konusudur. Avukat yazıhanesi, kuyumcu ve manifaturacı v.s. dükkanlarının açılması için anılan yerler için "İşyeri Açma İzni Harcı" alınması bu yönden de Kanunun amacına uygun düşmeyecektir.

Açıklanan bu nedenlerle, bahsi geçen işyerlerinin açılması 2464 sayılı Belediye Gelirleri Kanununun 81. maddesi kapsamına girmemektedir.

Adalet Bakanlığı yazısı ile ekleri ilişikte gönderilmiştir.

Bilgi edinilmesini ve gerekli duyurunun yapılarak sonucundan Bakanlığınıza bilgi verilmesini arz ederim.

BAKAN ADINA

İmza

Maliye Bakanlığının Mahalli İdareler Genel Müdürlüğüne bildirdiği kesin ve açık görüşe rağmen bazı belediyelerin kendilerini bu görüşle bağlı saymadıklarına dair bilgiler alınmıştır. Niğde Barosu Türkiye Barolar Birliğine Belediyelerin tutumunun önlenmesi için başvuruda bulunmuştur. Başvuru üzerine İçişleri Bakanlığına yazdığımız yazı ve aldığımız karşılık bilginize sunulmaktadır.

İçişleri Bakanlığı
Ankara

16 Ekin 1984

1179

Maliye Bakanlığının işyeri açma izin harcınının avukatlık mesleğine uygulanmayacağına dair 17.3.1983 günlü GEL:BELG.II-2630010-7/17734 sayılı genelgesi ektedir.

Bakanlığınız Mahalli İdareler Genel Müdürlüğüne duyuru yapılmak üzere gönderildiği anlaşılmaktadır.

Niğde Belediyesi buna rağmen meslektaşlarımızdan işyeri açma izin harcı alacağı iddiasını sürdürmektedir.

Maliye Bakanlığının görüş ve genelgesine aykırı uygulamaların önlenmesi için gereğini bilgi ve takdirlerinize sunarım.

Ek:1

Başkan
Avukat Teoman EVREN

İÇİŞLERİ BAKANLIĞI
Mahalli İdareler Genel Müdürlüğü

Şb.Md. : 522.402.77/82/38826

5.11.1984

Konu: İşyeri Açma İzni Harcı

TÜRKİYE HARCIAR DİRLİĞİ BAŞKANLIĞINA

İlgi: 8.10.1984 tarih ve 1179 sayılı yazınız.

İlgi yazınızda belirtilen konu 23.10.1981 tarih ve 522.407/86(81)/11842 sayılı genelgeniz kapsamındadır.

Bilgi edinilmesini rica ederim.

İsmail GÜNİNDİ
Müsteşar Yrd.

BAKAN ADINA

Bütün bunlara rağmen işyeri açma izni konusunda bazı belediyelerin yasa dışı tutumlarını sürdürerek meslektaşlarımızı harç ödeneye zorladıkları anlaşılmaktadır. Bu yerel olaylar halinde ortaya çıkan taleplere karşı Vergi Mahkemelerine başvurulması gerekmektedir.

7-MESLEKTAŞLARIMIZIN BAŞVURULARI

a) Meslektaşlarımız karşılaştıkları bazı güçlükler karşısında Barolarına ve doğrudan Türkiye Barolar Birliğine başvurmakta-
dadırlar. Başvuruların Baro kanalı ile Birliğimize iletilmesi yerel
incelemelerin de yapılması yönünden yararlı olmaktadır. Başvurular
içinde önenli görülenler ciddiyetle ele alınmakta ve izlenmektedir.

Tapu dairelerinden, yargıç ve cumhuriyet savcılarında yakın-
malar önen ve öncelik derecesine göre Birliğimizce çözümlenmeye
çalışılmış ve oldukça iyi sonuçlar alınmıştır. Münferit olaylar
halindeki sorunları teker teker bilgilerinize sunmağı gereksiz bul-
maktayız. Özellikle Ağır Barosunun seçimlerinin iptaline ve bu baro-
nun kapatılmasına dair İl Seçim Kurulunun Yasaya aykırı kararına mü-
dahale edilerek, bu baromuzun seçimlerinin yapılabilmesi sağlanmıştır.

Meslektaşlarımızın Askeri Yargı yerleri ve ceza evleri ile
ilgili yakınlaları ciddiyetini korumaktadır.

Askeri mahkeme başkanlarıca avukatların duruşmalardan
çıkartılması olayı onur kırıcı uygulamalar olarak, sürmektedir. Yasa-
larda mevcut kuralların tanıdığı yetkilerin maalesef suistimal edil-
diğine de tanık olunmaktadır. Konu ile ilgili Milli Savunma Bakanlı-
ğına yaptığımız başvurulara "mahkemelerin yargısal faaliyetlerine
Bakanlığımızın herhangi bir müdahale yetkisi bulunmayıp, iş ve uy-
gulamanın Askeri Yargıtayın denetimine tabi olduğu düşünülmektedir.
Bu nedenle Bakanlığımızca yapılacak bir işlem bulunmamaktadır." şek-
linde karşılıklar alınmaktadır.

b) HUMK.nun 2494 sayılı Yasa ile değişik 434/3. maddesinin
uygulanması mahkemeler arasında önenli görüş ayrılıklarının neden
olmuştur. Söz konusu değişikliğe göre (Tenyiz dilekçesi verilirken
gerekli harç ve giderlerin tamamı ödenir). Bu kuralı bazı mahkeme-
ler nisbi karar harcının tamamının Tenyiz harcı olarak peşin alın-
ması şeklinde anlamışlar ve uygulamışlardır. Diğer bazı mahkemelerde-
ki uygulama ise karar harcının 1/4 ü oranındaki peşin harcın tama-
mının tenyiz harcı olarak alınması şeklinde olmuştur. Ortaya çıkan
uygulama farklılığını ve çelişkiyi gidermek çok önenli bir sorun
oluşturmuştur. Birliğimize ulaşan meslektaşlarımızın yakınlaları
üzerine yaptığımız girişimler sonucu Tenyiz dilekçesi verilirken

ilan harcının 1/4 ünün ödenmesi gerektiği kesinlik kazanmıştır. Adalet Bakanlığına yaptığımız başvuru üzerine aldığımız karşılık ve konu ile ilgili 13.Hukuk Dairesinin bir kararı 27.4.1984 günlü Genelge ile bütün ilgililere duyurulmuş ve çelişik uygulama büyük çapta önlenebilmiştir.

Bakanlığın Tenyiz harç ve giderleri hakkındaki yazısı ile konuyla ilgili Yargıtay 13.Hukuk Dairesinin emsal kararı bilgilerinize sunulmaktadır.

ADALET BAKANLIĞI
Hukuk İşleri Genel Müdürlüğü

Sayı:03637

Konu:Tenyiz harç ve giderleri Hk.

1086 sayılı Hukuk Usulü Muhakemeleri Kanununun 2494 sayılı Kanunla değişik 434. maddesinin tenyiz harç ve giderlerinin ödenmesine ilişkin 3. fıkrasının uygulama şekli hakkında mahkemelere Genelge gönderilmesi istemini kapsayan ilgi yazınız ile konu incelendi. 30 Mart 1982 tarih, 2-54-7391 sayılı yazınız ile Bakanlığınız görüşü belirtilmeden, Yargıtay 4.Hukuk Dairesinin tenyiz harç ve giderlerinin ödenmesine ilişkin kararı, Hakimler ve Savcılar Yüksek Kurulunun talebi üzerine teşkilata iletilmiş ise de, Anayasanın 138. maddesiyle, 2556 sayılı Hakimler ve Savcılar Kanununun Ek-3. maddesi uyarınca; yargı yetkisinin kullanılmasına ilişkin sözü geçen konuda mahkemelere genelge gönderilmesi mümkün bulunmamaktadır.

Hukuk Usulü Muhakemeleri Kanununun 434. maddesinin 2.fıkrası uyarınca; tenyiz dilekçesi verilirken 492. sayılı Harçlar Kanununun 28. maddesi gereğince, karar ve ilan harcının 1/4'ünün diğer tenyiz giderleri ile aynı yasanın 429, 432, 442/A maddelerinde belirtilen tebliğ ve bildirme giderlerinin de tamamının tenyiz edenden peşin alınmasındaki takdirin ilgili mahkemeye ait olduğu kuşkusuzdur.Mahkeme kararını yerinde görmeyen ilgilinin de kanun yoluna başvurusu gerekmektedir.

İlgi edinilmesini rica ederim.

YARGITAY 13.HUKUK DAİRESİ
KARARI

NİSBE TEMYİZ HARCININ TUTARI

Kanun yoluna başvurma halinde nisbi harca bağlı kararlarda, mahkemece 1/4 oranında peşin harç alınmalıdır.(YİBK 10.5.1965 sayı 1/1)

Yargıtay 13.HD.sininin 27.6.1982 tarihli 1983/3953-5418 sayılı kararı.

Taraflar arasındaki alacak davasının yapılan yargılaması sonunda; ilanda yazılı nedenlerden dolayı davanın kabulüne yönelik verilen hükmün süresi içinde davalı avukatınca temyiz edilmesi üzerine dosya incelendi, gereği konuşulup düşünüldü:

K A R A R

1-Kanun yoluna başvurma halinde nisbi harca bağlı kararlarda, mahkemece alınmasına karar verilen nisbi ilan harcının 1/4'ü peşin alınır (YİBK. 10.5.1965, sayı 1/1). Dava değerine oranla nisbi ilan harcı 150.000 lira olup temyiz yoluna başvuran davalı bunun 1/4'ü olan 37.500 lira peşin temyiz harcı olarak yatırılmış ve işlemlerde bir yanlışlık görülmemiş olmasına göre, mahkemece eksik harcın verilen kesin nehil içinde ödenmediğinden temyiz isteminden vazgeçmiş yapılmasına ilişkin olarak verilen 7.4.1983 günlü 2.kararın bozulmasına ve 2.2.1983 günlü ilk temyiz dilekçesi gözönünde tutulmak suretiyle dosyanın incelenmesine, oybirliği ile karar verildi.

2-Dosyadaki yazılara, kararın dayandığı delillerle yasaya uygun gerektirici nedenlere ve özellikle delillerin takdirinde bir isabetsizlik bulunmasına göre davalının yerinde olmayan bütün temyiz itirazlarının reddiyle usul ve yasaya uygun olan hükmün onanmasına peşin harcın onama hancından çıkarılmasıyla arta kalan 11.250 liranın temyiz edenden alınmasına 27.6.1983 gününde oybirliğiyle karar verildi.

8-AVUKATLIK ASGARI ÜCRET TARİFESİ

1136 sayılı Avukatlık Yasasının değişik 168. maddesine göre Avukatlık Asgari Ücret Tarifelerinin 2 yılda bir yeniden düzenlenmesi gereklidir. Yürürlükteki Asgari Ücret Tarifesi 8 Mayıs 1985 günü süresini tamamlanmış olacaktır. Birliğimiz yeni Tarifenin düzenlenmesi konusunda 25.1.1985 tarihinde bütün Barolara Genelge yaparak Birlikçe yapılacak çalışmalara esas olmak üzere, görüşlerinin bildirilmesini istemiştir. 13 Baromuzdan alınan görüşlerin değerlendirilmesi için Yönetim Kurulumuzca oluşturulan Komisyon çalışmalara başlamıştır. Baroların görüşleri doğrultusunda hazırlanan komisyon raporu Yönetim Kurulumuzca değerlendirildikten sonra 1 Nisan 1985 tarihinde Adalet Bakanlığına sunulmuştur.

Ücret Tarifelerinin hazırlanmasında yürürlüğe giren Katma Değer Vergisi Yasası nedeni ile ciddi zorluklarla karşılaşmıştır. Barolarımızın çok büyük bir kısmının isteklerine uygun olarak Birinci Guruba alınması düşünülmüştür. Ayrıca İkinci Guruptaki Barolar için ücret seviyeleri yükseltilmiştir. Böylece yasadan doğan gereksiz ve haksız bir ayrıcalığın fiilen asgari düzeye indirilmesi amaçlanmıştır.

Özellikle Devlet ve diğer kamu tüzel kişileri hakkında yapılan icra takiplerinde Asgari Ücret Tarifesinin 13. maddesi ile getirilen ayrıcalığın meslektaşlarımız yararına düzeltilmesi için yeni bir düzenleme tasarlanmıştır. Seri davalar için öngörülen asgari baraj artırılmıştır. Prensip maddeleri üzerinde ciddiyetle durulması gerektiği bizzat Hukuk İşleri Müdürüne izah edilmiştir. Yetkililer çeşitli görüşler alındıktan sonra ücret tarifeleri son şeklini almadan Türkiye Barolar Birliği ile karşılıklı görüşüleceğini ifade etmişlerdir. Uzun süredir Tarifelerin Adalet Bakanlığında değiştirilerek son şeklini aldığı bilindiği için böyle bir yaklaşım fevkalade memnuniyetimizi mucip olmuştur.

Asgari ücret tarifesi son şeklini almadığı için bilgilerinize sunmak olanağını bulamamaktayız. Onanmasını takiben derhal sayın delegelerimizin ve Barolarımızın bilgisine sunulacaktır.

B Ö L Ü M - V

DIŞ İLİŞKİLER

1)Avrupa Konseyi Burs Programı çerçevesinde üye ülkelerin hukukçularına 1985 yılında burs tahsis edileceği Dışişleri Bakanlığının yazıları ile Türkiye Barolar Birliğine iletilmiştir. En geç 30 Kasım 1984 tarihine kadar başvurulması istenmiştir. Bakanlığın yazıları 30.5.1984 tarihli genelgenimizle bütün meslektaşlarımıza iletilmesi için Barolara gönderilmiştir. Adayların doldurup gönderdikleri başvuru formları Dışişleri Bakanlığınca incelenmiş, yapılan imtihan sonucunda bazı meslektaşlarımızın söz konusu burslardan yararlanması mümkün olmuştur.

2)Orly Davasında Fransada yargılanan Ermeni teröristlerin mahkum edilmelerinden hemen sonra tüm kamu oyuna Türkiye Barolar Birliği Yönetim Kurulu kararı uyarınca aşağıdaki açıklama yapılmıştır.

BASIN BÜLTENİ

Orly yargılanması ve bu yargılanmadan Türk kamu oyuna yansıyan görüntüler önemi oranında ilginçtir. Adalet saraylarının son derece görkenli yapısı, yargının çabuk sonuca ulaşması, özellikle savunmaya tanınan olanaklar ve duyulan saygı ibret ve gıpta ile izlenmiştir. Yargılananın bu yönü ile büyük yararı olmuştur.

Mahkenenin verdiği karar Fransız Hukukunun tanıdığı en ağır cezayı içermektedir. Ermeni teröristlerinin zaman zaman korunup yüreklendirildikleri bir Ülkenin yargı organlarıca hak ettikleri cezaya çarptırılmaları, anlamlı olduğu kadar, sevindiricidir. Karar; Fransız Devletinin tanık olduğunuz olumsuz davranışlarını düzelterek Ermeni Terörünü mahkum eden haklı bir belge oluşturmaktadır.

İki sanığın cezalarından yapılan indirimin dayanaklarını şu anda bilenemekteyiz, öğrendiğimizde söyleyecekleriniz olacaktır.

Adalet evrensel bir kavrandır ve insan varlığının en büyük değeridir. Fransız mahkenesinin verdiği karar Ülkenizde olduğu kadar Dünya kamu oyunda Adalet duygusunu tatmin etmiş büyük ferahlık sağlamıştır. Bir hukuk kuruluşu olarak alınan sonuçtan büyük kıvanç ve mutluluk duymaktayız.

3-BULGARİSTAN'DA YAŞAYAN TÜRKLERE YAPILAN HUKUK VE İNSANLIK DIŞI BASKILAR

Bulgaristan'da yaşayan Türk azınlığına karşı Bulgar yetkili makamlarının giriştikleri hukuk ve insanlık dışı, baskı, terör ve toplu kıyım hareketleri Yönetim Kurulumuzca çok yakından izlemiştir. Ancak konunun önemi ve özelliği karşısında, doğrudan girişimlere başvurulmasının sakıncalı olabileceği düşünülmüş Dışişleri Bakanlığına bir yazı yazılarak Türkiye Barolar Birliğinin aydınlatılması, istenmiş ve Birliğimizin bu konuda her türlü tepkiyi üstlenmekten onur duyacağı belirtilmiştir.

Konunun güncelliğini ve vahametini koruması dikkate alınarak Birliğimizin Dışişleri Bakanlığına yaptığı başvuruyu, alınan karşılığı, aynen sunmakta yarar görmekteyiz.

Dışişleri Bakanlığı
Ankara

22 Şubat 1985
252

Bulgaristan'da Türk azınlığa karşı girişilen sindirme ve Bulgarlaştırma eylemlerinin büyük boyutlara ulaştığı duyulmaktadır. Ölen, işkenceye tabi tutulan ve kitle halinde zulme hedef olan Türklerin bulunduğu haberi kamu oyunu önemli şekilde rahatsız etmektedir.

Türkiye Barolar Birliğini göçmen vatandaşlarımız ziyaret etmişler; örgütleri aracılığı ile yazılı başvuruda bulunmuşlardır. Aynı konuda meslektaşlarımızın ve vatandaşlarımızın da uyarılarına tanık olmaktadır.

Ancak Bulgaristan'a karşı bir çıkışın ve girişimin Devletlerarası ilişkilerde çok sakıncalı sonuçlara varabileceği düşüncesi

ile ölçülü davranmanın gereğine inanmaktayız.

Birliğiniz dış politika açısından sorumsuz ve bağımsız bir tepkinin yarardan çok zarar sağlayacağı, Dışişleri yetkililerini güç durumda bırakacağı için sessiz kalmaktadır.

Türkiye Barolar Birliğinin uygun görülecek her türlü tepkiyi üslenmekten onur duyacağını bilgi ve takdirlerinize sunar, bu konuda aydınlatılmanıza müsaadelerinizi dilerim.

Saygılarınıza,

DIŞİŞLERİ BAKANLIĞI

Sayı:İSDA 120-1405

18 Mart 1985

Konu:Bulgaristan'daki Türk
azınlığı,

Sayın Avukat Teoman Evren,
Türkiye Barolar Birliği Başkanı

22 Şubat 1985 tarihli ve 252 sayılı mektubunuz alınmıştır. Bulgaristan'daki Türk azınlığına karşı Bulgar makamlarının giriştikleri baskı ve şiddet hareketlerinin son birkaç ayda çok arttığı, özellikle isimlerinin değiştirilmesine karşı koyan Türkler arasında yüzlerce ölü ve yaralı olduğu şeklinde haberler bulunduğu malumdur. Türk Hükümeti Bulgaristan'daki Türk azınlığına yapılan baskılara son verilmesi ve soydaşlarımızın haklarının korunması için gayret sarfetmektedir. Bulgaristan'daki Türk azınlığının sorunlarının ve diğer meselelerin görüşmeler yoluyla çözülmesi için Hükümetimizce teklifte bulunulmuş ancak Bulgaristan Hükümeti bugüne kadar sarıh bir cevap vermekten kaçınmıştır.

Zamansız ve gereksiz bir girişimin devletlerarası ilişkilerde tevhit edebileceği sakıncaları gözönünde tutarak Bakanlığımızla temas etmek hususunda gösterdiğiniz hassasiyet ve incelik takdirle karşılanmıştır. Bilindiği gibi, aynı mülahaza ile Hükümetiniz de bu konuya başından beri soğukkanlılık ve itidalle yaklaşmış ve meselenin iki ülke arasındaki iyi komşuluk ilişkileri çerçevesinde halline öncelik verecek bir inkarı araştırmıştır. Bununla beraber, Bulgaristan Hükümetinin Hükümetimizin teklifine, yukarıda belirtildiği gibi, sarıh bir cevap vermemiş olmasına rağmen,

cevap sürecinin uzanmakta olması ve cevabın olumsuz olabileceği konusunda kendini göstermiş olan bazı işaretler nuvacehesinde, Hükümetinizin girişini ile birlikte Bulgaristan'ın üzerinde dünya kamuoyu baskısı vücuda getirmek için tarafınızdan yürütülen girişimlerin sonucunun belirli bir ölçüde sathıa vurnmakta olduğu da uluslararası basında görülmektedir. Bulgaristan'ın insan hakları ve azınlık haklarını ihlal eden bu tutumu dünya kamuoyunda esefle karşılanmış olup Bulgaristan'a yönelik eleştirilerin giderek artması beklenmektedir.

Bu itibarla, Türkiye Barolar Birliği olarak konuyu hukuki açıdan ve özellikle insan ve azınlık hakları bakımından ele almanız, açıklamalar yapmanız, toplantılar düzenlemeniz, meseleyi diğer ülkelerdeki benzeri neslek kuruluşlarının dikkatine getirmeniz, Hükümetinizin bu konudaki gayretlerine hiç şüphesiz bir katkı teşkil edecektir.

Saygılarımla,

BAKAN ADINA

Necdet Tezel
Büyükelçi
Müsteşar

Dışişleri Bakanlığınızdan aldığımız bilgilerinize sunduğumuz yazı üzerine yönetin kurulumuz bir bildiri hazırlayarak, Dünyadaki bütün hukuk kurumlarına göndermiş bu insanlık ve hukuk dışı davranışlara karşı etkin önlemler almak çağrısında bulunmuştur.

Türkçe ve İngilizceye çevrilerek ilgili kurumlara iletilen bildiri metnini ve gönderildiği kurumları bilgilerinize sunmaktayız.

1-The Law Society the Australian Capital Territory, P.O
Box 932, Canberra City, A.C.T. 2601

2-Rechtsanvaltskammer für Wien, Niederösterreich und das Burgenland.
Rotenturmstrasse 13, A-1010 Wien, Austria,

3-Det Tanske Advocatsamfund, Kronprinsessegade 28, DK-1306
Copenhagen Denmark

- 4-Suomen Lakimiesliitto)Finlands
Juristförbund r.y. Simonkatu 12 P. SF-00100 Helsinki 10 Finland
- 5-Association Nationale des Avocats de France et de la
Communaute, 30 rue de Conde, Paris 6e. France,
- 6-Bundesrechtsanwaltskammer, Joachimstansse 1, D-5300 Bonn Germany
- 7-Dikigarios Athinon, 60 Akadimia, Athens Freece
- 8-Bar Association of India,
Room No:20, Supreme Court Building
Tilak Marg. New Delhi India
- 9-Consiglio dell'Ordine degli Avvocati e Procuratori di Roma,
Palazzo de Guistizia, Roma Italy
- 10-Nihan Bengoshi Rengokai (Japan Federation of Bar Associations).
1 1-Chume Kasunigaseki, Chiyida-ku, Tokya Japan
- 11-Orde des Avocats /Conference du jeune Barreau, Palais de
justice Luxemborurg
- 12-Nederlandse Orde van Advocaten, 't Hoenstraat 1, P.:. Box
90 614, 2509 LP The Hague Netherlands
- 13-Den Norkke Advocat forening, Kongenstafen 6, Oslo 1 Noway
- 14-Karachi Bar Association, High Court Building,
- 15-Asociatiei Juristilor Din, R.P.R.B-Dul, General Magheru 22,
Bucharest Romania
- 16-Neczelná Rada Adwokacka/General Lawyers Council, ul. Braçka
20 A, 00-028 Warsaw Poland
- 17-Consejo General de los I Lustres Colegios de Abogados Espana,
Palacio de Justicia, Madrid Espain

- 18-Sveriges Advokatsamfund, Kammakargatan 10, P.O.Box 1339, S-111
83 Stockholm Sweden
- 19-Schweizerischer Anwaltsverband/Federation Suisse des Avocats
Federazione Svizzera degli Avvocati, Schwarztorstrasse 56,
CH-3007 Bern Switzerland
- 20-The Law Society, Law Society's, Chancery Lane, London WC2A
IPL United Kingdom England and Wales
- 21-American Bar Association, 1155 East 60 th Street, Chicago,
Illinois 60637 United States of America
- 22-Izdaje Savez Udruzeja Pravnika Jugoslavije, Proleterskih Erigada
74, Belgrade Yugoslavia
- CENTRE FOR THE INDEPENDENCE OF JUDGES AND LAWYERS
- 23-CIJL, P.O. Box 120, CH-1224 Chene-Bougeries
Geneva, Switzerland
- 24-Direction des Droits de l'Homme
Coseil de l'Europe
Straasbourg-France
- 25-Palais 1211 Geneva 10 Switzerland

TÜRKİYE BAROLAR BİRLİĞİ BAŞKANLIĞI

Ankara, 10.4.1985

Yenişehir, Bayındır S.14/C

BASIN BÜLTENİ

Bulgaristanda yaşayan Türk azınlığına yöneltilen sindirme, eritme, yoketme eylemleri Dünya Kamu oyunu ciddi endişelere sevkettir. Hukuk ve insanlık dışı baskılar Ülkenizde çok daha büyük boyutlarda üzüntü kaynağıdır.

Türk unsurlarının vicdan hürriyetlerine karşı yapılan baskılar, din ve dillerinin değiştirilmesi için girişilen öldürme ve işkence eylemleri, isimlerinin değiştirilmesine yöneltilen zorlamaların Devlet politikası olarak sürdürüldüğü kesinlikle ortaya çıkmıştır.

İnsan hak ve özgürlükleri ile barış ve kardeşliğin, Devlet yönetiminin temeli olduğu propagandasını klasik demokrasiye karşı araç olarak kullanan bir devletin insanlığa karşı işlediği suçlar ibretle izlenmektedir.

Bulgaristan uzun süre egemenliği altı da yaşadığı büyük Osmanlı Türk İmparatorluğunun gösterdiği hoşgörüyü unutmamalı varlığının bu insancıl yönetimin sonucu olduğunu iyi değerlendirmelidir.

Ağır baskı eylemleri Devletler arası ve ikili anlaşmalara olduğu kadar Bulgaristan Anayasasına da açıkça aykırıdır. Bulgaristan taraf olduğu, Neuilly, Lozan, Türk Bulgar Dostluk Anlaşması, Paris Barış Antlaşması, kurallarını tanımamaktadır. İnzaladığı Birleşmiş Milletler İnsan Hakları Evrensel Bildirisinin pek çok kuralını gözardı etmekten çekinmeyen bir pervasızlık içindedir.

Yürütülen baskı eylemleri, Birleşmiş Milletler Medeni ve Sosyal Haklar Sözleşmesinin "Etnik, dinsel, dilsel, azınlıkların bulunduğu devletlerde bu azınlıklardan olan kişilerin, kendi kültürleri içinde yaşamak haklarından kendi dinlerini sürdürmek ve kendi dillerini kullanmak haklarından yoksun bırakılmıyacağı" hükmünün ağır ve açık ihlalini teşkil etmektedir.

Bulgaristanın da taraf olduğu Helsinki sonuç belgesine aykırı işkenceler, bu devletin Anayasasının "Ulusal azınlıkların kendi dillerini öğrenmeye, kendi kültürlerini geliştirmeye, hakkı

olduğunu" belirten hükmüne de açıkça aykırı bulunmaktadır.

İnsan Haklarının, akte vefa ilkesinin, çağdaş Devlet ve Hukuk anlayışının, hukukun üstünlüğü gerçeğinin dışında Toplu kıyım-lara girişen Bulgaristan, sorumluluğunun bedelini ağır ödeyecek-tir.

Türkiye Barolar Birliği, Bulgaristandaki Türk azınlığa uygu-lanan baskıları nefretle kınarken Dünyadaki Bütün Hukuk Kurunla-rını insanlık ve hukuk dışı bu tutuma karşı etkin tedbirler alma-ğa çağırır.

VI-B Ö L Ü M

BİRLİĞİN İÇ ÇALIŞMALARI

1)YÖNETİM KURULU TOPLANTI VE ÇALIŞMALARI

Yönetim Kurulumuz çalışma dönemi içersinde 19 Şubat 1984 tarihinden 30 Nisan 1985 tarihine kadar 16 toplantı yapmıştır. Yasanın öngördüğü şekilde her ay bir toplantı düzenli olarak yapılmıştır. Bu toplantılarda 425 karar alınmıştır.

İçinde bulunduğumuz akçeli sıkıntı bu toplantıların daha sık ve Ülkenin çeşitli yörelerindeki yerel barolarınızda yapılmasına engel teşkil etmektedir.

Yönetim Kurulu Üyelerinin Ankara'daki toplantılara katılmak için gösterdikleri özveri her türlü takdire değer. Birliğiniz Yönetim Kurulu üyelerine yaptıkları masrafların mütevazı bir miktarını bile ödeyememektedir. Üyelerimize biriken borçlarımız daha da artmaktadır. Yönetim Kurulu üyelerinin gösterdikleri özveri ve Birlik Yönetiminde gösterilen tutumlu davranış nedeni ile bir miktar tasarruf sağlanarak faizlerinden yararlanma yolu denenmiştir. Önemli oranda faiz geliri sağlanarak bu gelirlerin de birlik çalışmaların katkısı mümkün olmuştur.

2-TOPLU SÖZLEŞME

Birlik personelinin kayıtlı bulunduğu sendikanın kapatılması nedeni ile aynı sendika ile toplu sözleşme yapabilme olanağı kalmamıştır. Toplu İş Sözleşmesinin süresi 1 Ocak 1985 tarihinde son bulmuştur. Birlik çalışanları yeni bir sendikaya girmişlerse de bu sendikanın aynı iş kolundaki başka bir sendika ile olan yetki uyumsuzluğu nedeni ile Birliğimizi toplu iş sözleşmesi yapmağa çağırması uzamıştır. Sendika yetkililerinin Birliğimizi ziyaretleri sırasında kendileri ile derhal bir sözleşme yapmağa hazır olduğumuz bildirilmiş ise de Herhangi bir başvuru yapılmamıştır. Artan

pahalılık ve güçleşen hayat şartları karşısında zor durumda kalan personel biran önce ücretlerinin arttırılmasını istemişler ve sendika ile toplu sözleşme yapılmasını, kendileri ile anlaşılmasını istemişlerdir. Yapılan toplantılar sonucunda Birlik personeline % 25+3.000 TL. oranında ücret zammı sağlanmış ve sosyal yardımlar % 100 ün üzerinde arttırılmıştır. Türkiye Barolar Birliğinin güç maddi zorunlar içinde personele ücret ve sosyal yardım zamlarını gerçekleştirmiş olması Yönetim Kurulumuzun bu dönemdeki çalışmaları açısından iyi bir ölçü teşkil etmektedir.

3-SEKRETERYA ÇALIŞMALARI

24.1.1984 gününden bu raporun hazırlandığı 12.4.1985 tarihine kadar Türkiye Barolar Birliğine 9048 yazı gelmiştir. Birliğimizden barolara, kişi ve kuruluşlara 1859 yazı gönderilmiştir. Ruhsatnamelerle ilgili yazılarla birlikte giden yazı sayısı 3397 ulaşmış bulunmaktadır.

Daha önceki raporlarımızda da açıklandığı üzere 1982 yılında 722, 1983 yılında 781 avukatlık ruhsatnamesi düzenlenmiştir. 12.4.1985 tarihine kadar düzenlenen ruhsatname sayılı 1538 dir. Dosyaların Birliğimize gelmesinden en çok bir gün sonra ruhsatnamelerin hazırlanarak gönderilmesine özen gösterilmektedir.

Türkiye Barolar Birliğinin kuruluşundan 12.4.1985 gününe kadar düzenlenen ruhsatname sayısı 17950'ye ulaşmış bulunmaktadır.

Bu yıl içinde gönderilen ruhsatnamelerin barolara göre dağılışı aşağıdaki çizelgede gösterilmiştir.

ADANA	25
ADİYAMAN	4
AFYON	6
AĞRI	1
AMASYA	2
ANKARA	287
ANTALYA	38
ARTVİN	1

AYDIN	35	NIĞDE	7
BALIKESİR	22	ORDU	11
BOLU	4	RİZE	
BURSA	39	SAKARYA	9
BURDUR	5	SAMSUN	13
ÇANAKKALE	11	SINOP	3
ÇORUM	6	SİVAS	9
DENİZLİ	19	SIİRT	2
DIYARBAKIR	11	TEKİRDAĞ	11
EDİRNE	2	TOKAT	5
ELAZIĞ	5	TRABZON	8
ERZİNCAK	6	ŞANLIURFA	10
ERZURUM	6	UŞAK	2
ESKİŞEHİR	13	VAN	2
GAZİANTEP	14	YOZGAT	5
GİRESUN	6	ZONGULDAK	19
GÜMEŞHANE	1		
HATAY	15		
ISPARTA	8		
İSTANBUL	532		
İZMİR	146		
KARS	5		
KASTAMONU	5		
KAYSERİ	22		
KIRKLARELİ	5		
KIRŞEHİR			
KOCAELİ	11		
KONYA	23		
KÜTAHYA	4		
MALATYA	6		
KAHRAMANMARAŞ	9		
MARDİN	4		
MANİSA	20		
MERSİN	28		
MUĞLA	6		
MUŞ	-		
NEVŞEHİR	4		
		GENEL TOPLAM	1538

4-BAROLARLA İLGİLİ TANITMA VE DUYURU ÇALIŞMALARI

a)Türkiye Barolar Birliği Barolarımız ve Sayın Delegele-
rimizle yeterince haberleşme olanağına sahip değildir. Özellikle
bir yayın organının bulunmaması önemli bir eksikliklerdir. İletişim ve
etkileşim olanaklarının sağlanması, Birlikte Barolar arası ilişki-
yi güçlendirecek ve önemli yararlar sağlayacaktır. Kısıtlı olanakla-
rımızla her türlü imkan değerlendirilerek Barolarımıza ulaşılmaya
çalışılmıştır. Bu yıl bütün Barolarımıza ve delegelerimize gönder-
diğimiz Genelge sayısı oldukça fazla olup 54 adettir. Genelgelerimiz
nizin bir kısmını raporumuzun ilgili bölümlerinde Sayın Delegele-
rinizin bilgilerine sunmuş bulunmaktayız. Bilgilendirme açısından
Çalışma Raporumuzda ayrıntılı bilgi verilmesi yolu geçilmiştir.
Delegelerinizin bilgisine ulaşmasını mutlaka gerekli gördüğümüz
ayrıntılar için Yönetim Kurulumuzu başışlanmalarını dilemekteyiz.

b) Ankara Barosu;Yönetim Kurulumuzun isteğine uyarak Dergi-
sinde Birlik haberlerine geniş yer vermiştir. Ayrıca çok sayıda der-
giyi de Türkiye Barolar Birliğine özgülemiştir. Dergiler Birliğiniz
aracılığı ile bütün Delegelerimize ulaştırılmıştır. Önümüzdeki dönem
için de Ankara Barosunun aynı uygulamayı sürdüreceği memnuniyetle
haber alınmıştır. Türkiye Barolar Birliğine ait haberlerin meslek-
taşlarımıza ulaşması bakımından Ankara Barosunun bu davranışına şük-
ranlarımızı sunmayı borç bilmekteyiz.

Birliğimize ait haberler dergi çıkaran bütün Barolarımıza
iletilmekte ve bu Baroların yayınlarında yer almaktadır.

c)Çalışma Döneminizde çok sayıda basın bülteni çıkarılarak
bütün basın organlarına dağıtılmıştır. Birliğimize ait görüş ve
haberlerin Basında daha çok yer aldığı meslektaşlarımız tarafından
izlenmektedir. Yönetim Kurulumuz Çalışma Döneminde adet basın
bildirisi ve bir defa da Basın Toplantısı yapılmıştır.

5-TÜRKİYE BAROLAR BİRLİĞİNİN AKÇELİ DURUMU

Türkiye Barolar Birliğinin içinde bulunduğu akçeli güçlük delegelerimizce yakından bilinmektedir. Çalışma döneminizde bazı Barolarımızın gerçekten takdire layık özveri ile borçlarını ödeme gayreti içinde olduğu görülmüştür. Barolar Birliğinin güçlenmesine sanimi inanç içinde gösterdikleri duyarlık şükranla anılmağa değer. İşte bu Barolarımızın desteği ile maddi sıkıntımız geçen yıllardakine oranla biraz daha azalmıştır. Ancak hizmet üretilmesi yönünden maddi imkansızlıklar sürmektedir. Birliğimizin yaşamını sürdürebilmesinde bir ölçüde ferahlık sağlanmıştır. Birliğimizin Barolarımızdan kesenek alacağı 53.956.413,-TL. gibi çok yüksek düzeye ulaşmıştır. Bu paranın ödenmesi halinde hizmet binasında satmak zorunda kalacağımız 4 dairenin satılmayarak meslektaşlarımızın yararlanmasına sunulması mümkündür.

Ödenmeyen ölüm yardımlarının miktarı 16.075.250,-TL.dir. Ölen meslektaşlarımızın hak sahipleri çok cüz'î bu yardımlar için meslek örgütümüze karşı kırgınlık içindedirler. Gerçekten bu yardımlara muhtaç hak sahipleri vardır. Baroların bütçeleri ile hiçbir ilişkisi olmayan ölüm yardımlarını, harcamış olmalarının anlaşılır ve haklı bulunur yönü yoktur. Yardımlarını ödeyen Barolardan gelen paralar borçlarını ödeneyen Barolara gönderilmektedir.

Kesenek ve Ölüm yardımları için Yüce Kurulunuzun kesin çareler bulunması kaçınılmaz olmuştur. Genel kurul toplantı gündeminde her iki konu da huzurunuzda getirilmiştir.

Ölüm yardımlarının yeni bir statüye kavuşturulması için Barolar nezdinde yaptığımız anket kesin sonuç vermemiştir. Gönderilen Genelgeye cevap veren Barolardan:

- 6.. Tanesi yardımların eskisi gibi sürmesini,
- 5..Tanesi kaldırılmasını,
- 7.. Tanesi ise Barolarınca karşılanmasını önermektedir.

Kesin çareyi Yüce Kurulunuz bulacak ve gerekli kararı alacaktır.

Dönem içinde ödenmeyen kesenek ve ölüm yardımları için 12 adet genelge yapılmıştır.

Baroların borç durumları bu yıl en borçlu Barodan borçsuz Barolara doğru bir liste halinde bilgilerini sunulmaktadır.

BAROLAR	KESENEK HES.	BAROLAR	ÖLÜM YARDIMI
İstanbul	22.175.662,-	İstanbul	7.631.990,-
Ankara	12.676.913,-	Ankara	4.636.930,-
İzmir	2.481.200,-	İzmir	103.125,-
Adana	2.253.433,-	Adana	-,-
Mersin	1.218.800,-	Mersin	64.700,-
Konya	1.099.080,-	Konya	-,-
Balıkesir	954.350,-	Balıkesir	335.100,-
Samsun	921.470,-	Samsun	268.770,-
Zonguldak	796.940,-	Zonguldak	21.675,-
Kocaeli	750.405,-	Kocaeli	213.000,-
Gaziantep	645.600,-	Gaziantep	231.300,-
Bursa	574.800,-	Bursa	-,-
Kayseri	574.200,-	Kayseri	155.750,-
Eskişehir	551.915,-	Eskişehir	208.535,-
Hatay	474.300,-	Hatay	202.800,-
Aydın	452.400,-	Aydın	109.475,-
Diyarbakır	412.740,-	Diyarbakır	93.960,-
Muğla	366.600,-	Muğla	-,-
Bolu	363.060,-	Bolu	108.960,-
Şanlıurfa	350.240,-	Şanlıurfa	126.980,-
Kahramanmaraş	322.400,-	Kahramanmaraş	60.600,-
Mardin	262.050,-	Mardin	85.140,-
Yozgat	248.280,-	Yozgat	68.440,-
Kütahya	246.960,-	Kütahya	53.460,-
Elazığ	232.800,-	Elazığ	58.200,-
Malatya	225.150,-	Malatya	59.475,-
Kars	207.640,-	Kars	65.940,-
Sakarya	200.000,-	Sakarya	-,-
Kastamonu	179.400,-	Kastamonu	53.700,-
Uşak	161.520,-	Uşak	47.820,-
Trabzon	155.200,-	Trabzon	13.800,-
Kırklareli	146.400,-	Kırklareli	-,-
Niğde	143.900,-	Niğde	22.800,-
Adıyaman	139.820,-	Adıyaman	37.820,-
Van	136.800,-	Van	40.500,-
Afyon	123.600,-	Afyon	23.400,-
Tokat	90.000,-	Tokat	18.000,-
Giresun	76.800,-	Giresun	24.900,-
Amasya	75.600,-	Amasya	18.900,-
Siirt	71.880,-	Siirt	38.760,-

BAROLAR	KESENEK	BAROLAR	ÖLÜM YARDIMI
Erzincan	66.000,-	Erzincan	16.500,-
Gümüşhane	55.200,-	Gümüşhane	21.600,-
Sinop	54.100,-	Sinop	-,-
Sivas	50.000,-	Sivas	-,-
Muş	44.040,-	Muş	13.440,-
Tekirdağ	35.100,-	Tekirdağ	8.775,-
Artvin	13.200,-	Artvin	3.300,-
Ağrı	9.000,-	Ağrı	2.250,-
Nevşehir	9.600,-	Nevşehir	2.400,-
Antalya	400,-	Antalya	-,-
Manisa	-,-	Manisa	66.300,-
Burdur	-,-	Burdur	-,-
Çanakkale	-,-	Çanakkale	-,-
Çorum	-,-	Çorum	-,-
Denizli	-,-	Denizli	-,-
Edirne	-,-	Edirne	-,-
Erzurum	-,-	Erzurum	-,-
Isparta	-,-	Isparta	-,-
Kırşehir	-,-	Kırşehir	-,-
Ordu	-,-	Ordu	-,-
Rize	-,-	Rize	-,-

53.876.948,-

15.439.270,-

6-HİZMET BİNASI

Türkiye Barolar Birliğinin sahip bulunduğu Kızılay Karanfil Sokaktaki hizmet binası inşaatı ile ilgili bütün anlaşmazlıklar çözümlenmiştir. İnşaat hızla sürmektedir. Süresinde bitmesi olasıdır. Büşünülmeyen bir engel ortaya çıkmadığı takdirde bu yıl hizmet binasına taşınmış olacağız. Ağır kış şartları nedeni ile bir süre ara verilen inşaat işleri hızla sürmektedir. Müteahhitler henüz hiçbir daireyi satmamışlardır. Birliğimize maddi olanak sağlandığı takdirde müteahhitlere isabet eden dairelerden birkaçının alınması mümkün ve gereklidir. Binanın iç kısmı kışın çalışılabildiği için daha fazla tamamlanmıştır. Dış sıvalar bitirilmiş, ön cephenin mermer kaplanması tamamlanmak üzeredir. Müteahhidin henüz hiçbir yer satmamış olmasının bir para sıkıntısı yaratıp yaratmayacağı bilinmemektedir. Yaratmadığı takdirde Sonbaharda bina tamamlanmış olacaktır.

Türkiye Barolar Birliğinin bölüşme şartlarına göre birinci bodrumda 18 adet zemin katta 6 adet dükkanı, birinci katta 4 adet dairesi, 4 katın 4 dairelik kısmını kapsayan hizmete özgülünen yeri ile 5 katta 2 dairelik kısmı kapsayan personel için çalışma birimi bulunmaktadır. Birliğimize ait 4 ve 5 katlar içerdense ayrıca irtibatlandırılmıştır.

Hizmet binamızın tamamlanması ile Barolarımıza ve meslektaşlarımıza yeni hizmet olanakları sağlanması düşünülmektedir. Elde edilecek gelirlerin çok büyük katkılar sağlayacağına inanmaktayız.

Müteahhitlere ait 2-3. katlarda bulunan dairelerle 5.kattaki iki dairenin Türkiye Barolar Birliği tarafından alınması için Barolarımıza yaptığımız çağrıya olumlu karşılık alınmıştır. Ancak böyle bir imkanın değerlendirilmesi meslektaşlarımız ve mesleğimiz için hayati önem taşımaktadır. Özellikle 5. kattaki iki dairenin Birliğimiz tarafından alınması açınılmaz olmaktadır. Bir kez daha Sayın Delegelerimizin takdirlerine böyle bir konuyu getirmekte yarar görmekteyiz.

7-DİSİPLİN KURULU ÇALIŞMALARI

Türkiye Barolar Birliği Disiplin Kurulu 1984 yılı çalışma döneminde 19.2.1984-16.1.1985 tarihine kadar 1984-1985 yılında gelen 96 dosya tetkik edilmiştir.

- 14.....Uyarma Cezası,
16.....Kınama Cezası,
8.....Para Cezası,
2.....3 Ay süre ile mesleğini yapmaktan yasaklanması,
2.....6 Ay Süre ile mesleğini yapmaktan yasaklanması,
1.....3 sene süre ile mesleğini yapmaktan yasaklanması,
1.....meslekten çıkarma,
10.....Ceza tayinine yer olmadığı,
6.....Tedbiren işten yasaklanması,
3.....süre yönünden reddine,
14.....kararın bozulması, dosyanın barosuna iadesine,
16.....Cezanın kaldırılması,
2.....karar verilmesine olanak bulunmadığına,

96 dosyanın incelemesi tamamlanmış, (52) Onama, (25) Bozma, (4) Ceza Tayinine Yer Olmadığına, (5) Cezanın kaldırılmasına, (9) Ceza Avukatlık Yasasının 157. maddesi uyarınca yerinde görülmemiş değiltirilmek suretiyle onanmıştır, (1) İncelenmesine gerek olmadığından barosuna iadesine karar verilmiştir.

Disiplin Kurulu son toplantısını 29-30 Mart 1985 günü yapmış, gündemindeki bütün dosyalar tetkik edilerek karara bağlanmıştır.

VII-B Ö L Ü M

İLKE KARARLARI

14.4.1984 /55-21 S.Y.K.K.

Yargıtay Birinci Ceza Dairesi Başkanlığının, sanık müdafilerinden Av.....kılık ve kıyafetinin mahkemenin muhabeti ile başdaşmadığı yolundaki 23.3.1984 günlü kararı ve konuyla ilgili Ankara Barosu Başkanlığına yazılan yazı örneği görüşüldü:

Avukatların Yargıtayda yapılan duruşmalarda kravat takıp takmalaları sorunlar yaratmaktadır. Meslektaşlarımız özellikle bazı yargıçların duruşmanın ve yargının saygınlığına uygun düşmeyen kıyafetleri nedeni ile kendi kıyafetlerine özen göstermediklerini belirtmektedir. Ancak yargıya saygı yargıçtan tamaniyle ayrı bir konu olarak düşünülmelidir. Ayrıca meslektaşlarımızın özen gösterecekleri giyim ve kuşanmalarının eleştiri konusu olan bazı yargıçları da olumlu yönde etkileyebileceği düşünülmektedir.

Meslek Kurallarınının 20. maddesinde "Avukat Mesleğe yararlı bir kılıkla adalet önüne çıkar hüknü yer almıştır" bu nedenle avukatların Meslek Kurallarına Adaletin yüceliğine ve savunmanın saygınlığına gönülden bağlılıkla gereken özen içinde giyinmeleri gerekir. Tepkisel nitelik taşıyan münferit davranışların savunma mesleğine yarar sağlamayacağı tartışmasızdır.

Mevsim ve bölgesel koşulların zorlaması dışında Erkek avukatların duruşmalara özellikle yargıtayda yapılan murafaalarda kravat takmalarının Bayan meslektaşlarımızın da gereken özeni göstermelerinin yerinde olacağına oybirliğiyle karar verildi.

14.4.1984/58-24 S.Y.K.K

Antalya Barosunun Avukatlık bürosunun nerede açılacağı yolundaki yazısı okundu.

1136 sayılı Yasanın 43. maddesine göre her avukat 3 ay içinde baro bölgesinde bir büro kurmak zorundadır. Baro bölgesi adliye teşkilatı kurulu olup olmamasına bakılmaksızın bütün ili hatta bölge barolarınınında illeri kapsamaktadır. Bu nedenle Adli Teşkilat bulunmayan yerlerde Avukatlık bürosu açılabilmesine oybirliğiyle karar verildi.

17.11.1984/238-15 S.Y.K.K.

Antalya Barosu Başkanlığının avukatlar listesinde reklam basılıp basılmayacağı ile ilgili 19.10.1984 günlü 626 sayılı yazısı görüşüldü:

1136 sayılı Avukatlık Kanununun 75/2. maddesi "bu listenin düzenlenmesi şekli Türkiye Barolar Birliğince tesbit edilir" hükmünü içermektedir. Aynı kurala göre avukatlar listesi belirtilen merci ve mahkemelere gönderilen resmi bir belge niteliğindedir. Basılı olması da şart değildir. Bu nedenle Barolarca düzenlenecek avukatlar listesine reklam alınmasının uygun bulunmadığına ve bu kararın ilke kararı olarak barolara duyurulmasına oybirliğiyle karar verildi.

S o n u ç :

15 Aylık Hesap Dönemimizin 31.4.1985 tarihinde sona ermiş bulunmaktadır. 1984-1985 Dönemi Blançosu Gelir-Gider ve Giderlerin Bütçe ile karşılaştırma çizelgeleri ile 1985-1986 Dönemi Bütçe Tasarısı Geçen yıllarda olduğu gibi ayrıca rapor halinde bilgilerinize sunulacaktır.

19 Şubat 1984 -12 Mayıs 1985 günlerini kapsayan 15 aylık dönem çalışmalarımızla hesaplarımızın onaylanmasına ve Yönetim Kurulumuzun Yüce Kurulunuzca aklanmasına karar verilmesini diler saygılar sunarız.

Başkan Başkan Yrd. Başkan Yrd. Genel Sekreter
Av.Teoman Evren Av.Vedat Burcuoğlu Av.Hilmi Becerik Av.Turan Aslan

Sayman Üye Üye
Av.Naci Işık Morova Av.Ziya Bilge Av.Burhan Karaçelik

Üye Üye Üye Üye
Av.Şahap Denirer Av.İsmail Tarhan Av.Güney Dinç Av.Tecman Ergül

